

BIZONÍ VÍTR

3-4 "THE BUFFALO WIND"

1990

„VE JMÉNU VELKÉHO DUCHA, JMÉNEM ERNESTA THOMPSONA SETONA – ČERNÉHO VLKA A ZÁKONŮ LESNÍ MOUDROSTI TĚ PASUJEME NA SAGAMORA.“

ČTOKVA 1990

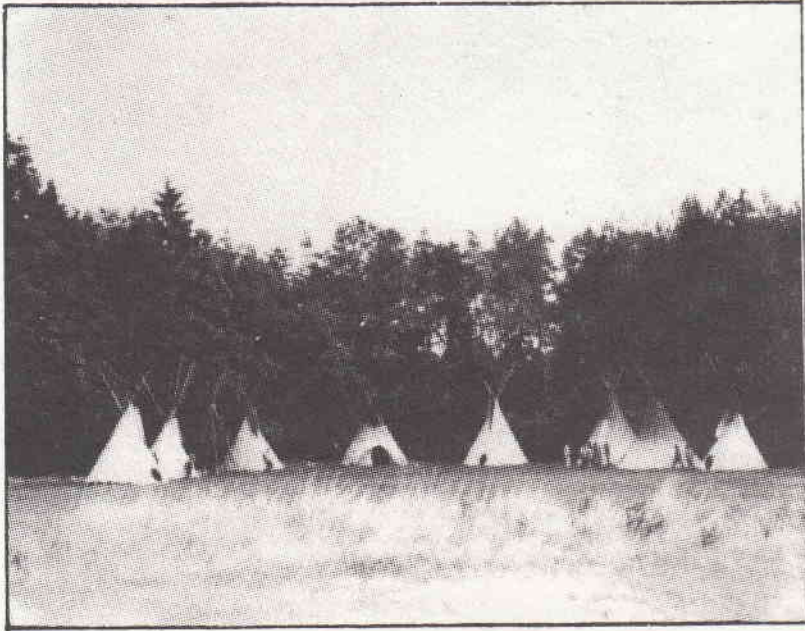
100 LET OD WOUNDED KNEE

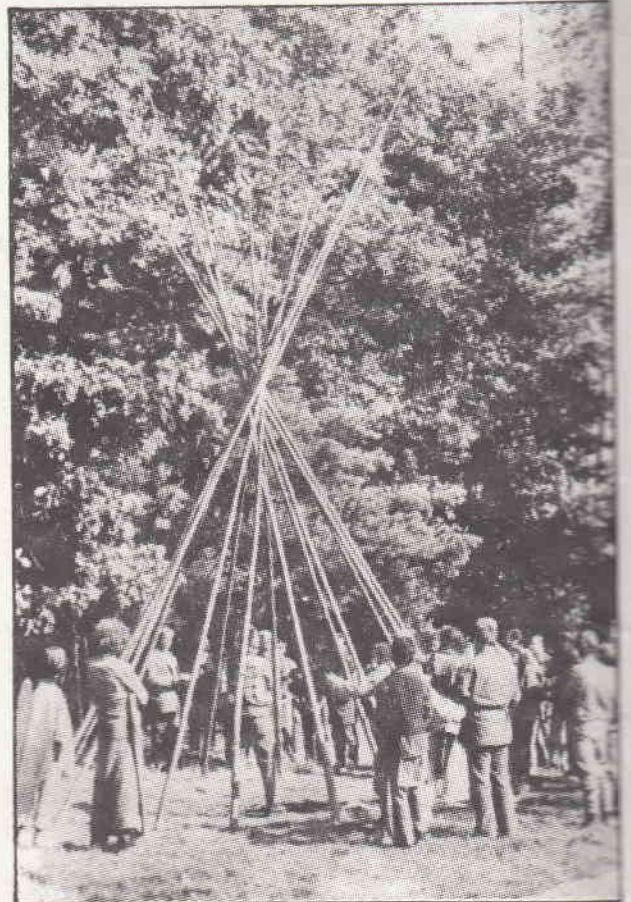
Vydává Liga lesní moudrosti

"The Woodcraft League of Czechoslovakia" ORDER OF WOODCRAFT CHILWARY

ČOTOKVA – 1990

Celkový pohled na tábořiště Bílého Wampumu na Brdech, kde se konala po mnoha letech opět lesní škola LLM-Čotokva.

Výuka stavby typí.

Hudzin - předseda poradního sboru při rozdělávání ohně třením dřev.

Tatanka Witko vyučuje posunkovou mluvu prérijních indiánů.

POJEM WOODCRAFTU

Chcel by som, čo možno stručne, zodpovedať otázku: Aký sledujeme cieľ svojou "lesnou múdrosťou"?

Štúdium prírody tvorí podstatnú základňu nášho programu, je však nie cieľom pre seba, iba prostriedkom k tomu, čo zveme svetovým názorom. V pojmoch našom štúdium prírody zúrodňuje napokon nielen intelektuálnu, ale tiež mravnú našu postać.

Pri pozornejšom hodnotení Setonových spisov dochádzame poznatku, že nimi sa tiahne akási zlatá niť - ušľachtilá snaha viesť čitateľa k uvedomeniu si súvislosti celej prírody s človekom v nej a k vývodom z toho plynúcim v ohľade mravnom, náboženskom a filozofickom. Najzrejmšie - áno priam rukolapne dochádza určitých noriem vo smyslu mravnom. Pekne sa to javí na príklad v Setonovom štúdiu "Pohlavná čistota u zvierat".

Štúdium prírody v istom ponímaní je riešenie hlbokých tajomstiev. A vskutku, Setonovo "sedem tajomstiev lesa" je nie iba básnickou mlouvou, je symbolizovaním právd tak absolútnych vo svojej sfére ako zákony, ktoré riadia beh zeme. Nemôžem sa púšťať do ich rozboru. Je nie to možnou úlohou dnes.

Čím viac vnikáme do ducha woodcraftu, tým viac sa nám javí celý Vesmír naplnený svetlom a životom. Chápeme prírodu nie ako slášaninu vecí živých a neživých, ale poznáme ju ako jednotu, ktorá je preniknutá neviditeľnými silami, Duchom, ktorý sa snaží vo všetkých bytnostiach a veciach prejavíť. V človeku vidíme bytnosť, ktorá sa má vyvinúť behom veku k takej dokonalosti, aby bola schopná prebudiť v sebe ducha, ako základ svojej podstaty.

Sme presvedčení, že sblíženie s Duchom je nie privilegium kláštorným. Všetci môžeme dosiahnuť ideálu človeka (chcete-li "čistého ľudstvá" a či "dokonalého človečenství"), nezneužijeme-li svojich prirodzených pudov, instinktov a zachováme-li aktivitu po duchovnom vývoji. Veď náš pôvodný instinktivný a afektívny život je nie od prírody zlý alebo špatný, môžeme ho nazvať iba neorientovaným (E. Th. Seton v *Blazes on the Trail*). Už Kant upozornil, že koreň zla nespočíva v smyslovosti (Sinnlichkeit), v prírodnom pudu (Naturtrieb), ale v mravnej povahe človeka, v duši a v jej svobode. Základom zla je nesprávny smerom obratená vôľa. Seton rozoberá tieto faktá v "Duchu lesov" a hľadá spôsob uvedenia normálnych instinktov v zdravú činnosť. Riešením nashromáždzených problémov dochádza k woodcrafterskému svetovému názoru - "to je cesta, ktorá povedie k najvyšším metám. Je nie nová, je to najstaršia cesta všetkých ciest, ale bola zabudnutá" (Seton v "Duchu lesov").

Woodcraft v ponímaní Setona buduje celkový názor na svet srovnávajúc prejavy a podnety jednotlivých pudov a instinktov s rozumovou činnosťou v jednotný systém a určuje ich problémy tak, aby životný prejav jednotlivých faktorov si neodporoval, ale sa doplňoval. Poznanie tejto skutočnosti je základom woodcraftu, ktorý sa tým stáva plánom výchovným a cestou života.

My chápeme woodcraft ako životný názor, ako Setonov filozofický terminus technicus, voľne preložené znamená: múdrosť lesa (Seifertov termín), životnú silu (lifecraft-Seton). Znamená teda woodcraft radostný názor na svet, vybudovaný

na základe skúseností, získaných štúdiom univerzálného zvolneného zákona Prírody (wood = les, je pars pro toto). Pojmame so Setonom woodcraft ako životnú múdrosť. Príroda je nám rozumnou, vesmírnou Matkou, oživenou Veľkým Duchom Univerza (viď na pr. úvod "Z lesní říše"), ktorý je vo všetkom a nad všetkým a všetko v ňom a ktorý v nesmiernom časovom rozpätí tvorí dynamikou znenáhla svet a bytnosti dokonalejšími a dokonalejšími (evolučný zákon; Setonovo "stúpanie na horu"); preto sa má človek riadiť prírodou ako mravným základom (srovnaj I. Dr. J. Uzla "Príroda evangelie", 2. Powwow o pohlaví v *Hlaseteľu Lčaw* č. 5 z r. 1932).

Shrňujúc dedukcie, dochádzam k záveru, že hodnota Setonovho diela je hodnotou absolútnou. Neľzá ani dost zdôrazniť, že odhalením biogenetickej cesty spirituálnej dostalo sa nám vznešeného daru a nádherného vedomia o vlastnom smyslu bytia. A práve esenciálne subtilná hodnota diela Thompson-Setona to je, že nemohlo byť jeho poslanie pochopené a že vývoj k správne chápaniu woodcraftu je prevádzaný mnohým nepochopením a zkreolením.

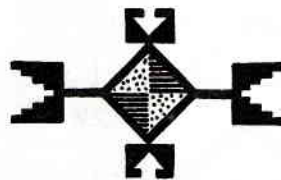
Woodcraft učí, jak postupovať na velehory, poznania prirodzenou vývojovou cestou, aby sme uskutočnili v sebe znovuzrodenie Duha.

Woodcraft neučí relativným, vedeckým a filozofickým problémom, avšak telenej, duševnej, intelektuelnej a duchovnej praksi. Praksa sa prejavuje stavbou nášho charakteru, našej vôle vzdorovať chiméram relativnosti, progresívnou snahou o zušľachtenie bytnosti. Takový charakter vybuduje v sebe trvalú harmoniu.

Woodcraft učí požiť slobodnú vôľu k najvyššiemu vývoji, dáva eo ipso život "s modrou oblohou v pozadí", život radostný, jasný a prostý; jak azur nebies.

Vieme dobre, že k týmto predpokladom riešenia životných otázok dospeje ľudstvo vývojom. Woodcrafterské junáctvo si zjednálo múdrosť, ku ktorej dospelo samovoľne. Stanovilo si ju ako cestu k dokonalosti, z ktorej povstáva všetko, čo žije, čo obsahuje krásu, silu, pravdu a lásku.

Viliam Valovič - Manoki

Poznámka redakce:

MUDr. Viliem Valovič /1908-1981/, lékař a filozof. Vedle Miloše Seiferta nejvýznamnější postava historie čs. woodcraftu. Náčelník Ligy čs. woodcraftů v letech 1931-1939 a 1945-1948. Pod jeho vedením dosáhla Liga ideového vrcholu, neboť navrácen woodcraftu jeho pravý obsah. Pro poznání pravého smyslu Setonova woodcraftu, který považoval za světový názor, zanechal jedinečné dílo, ke kterému se budeme stále vracet. Na jeho pojetí woodcraftu, slovenskou tzv. waldenskou školu /podle tábořiště Walden v Niských Tatrách/ dnes LLM přímo navazuje. Stať "Pojem woodcraftu" je převzata z časopisu VĀTRA roč. VIII /1934/.

ČASOPISY LLM

Na první číslo našeho časopisu nepřišlo mnoho ohlasů. Ani jsme je nečekali, vždyť jsme v závěru zdůraznili, že jde o číslo netypické. Proto těm několika pochvalným a třem nespokojeným odezvám - co se týče obsahu - nepřikládáme významu. Ale byl tu ještě jeden typ odezvy, který se vztahuje k názvu časopisu. A těchto pár dopisů a osobních sdělení nás inspirovalo k redakční poznámce.

Pomineme-li souhlasné a nadšené, dají se zbylé reakce rozdělit a formulovat do tří otázek:

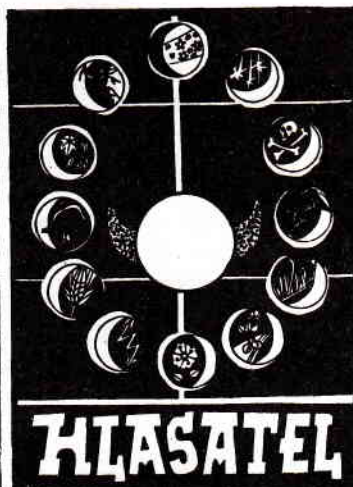
- 1) Proč se woodcrafterský časopis jmenuje tak blbě (Bizoní vítr)?
- 2) Proč se nejmenuje VATRA?
- 3) Proč se nejmenuje HLASATEL?

Ad 1) Tímto se nemíníme zabývat. Dostatečným zdůvodněním názvu (BV) je podle nás klíčová stejnojmenná Setonova stať, otištěná v prvním čísle. Pokud jí někdo nepochopil (četl-li ji vůbec), další vysvětlování nemá cenu.

Jenom malou poznámku k souvisejícím výtkám, že u nás bizoni nikdy nežili. V době, kdy psal Seton svou stať, bylo v Americe asi tolik bizonů, kolik je jich dnes v čs. zoologických zahradách ...

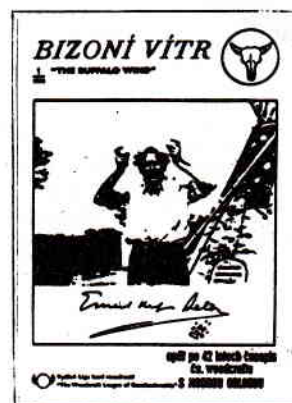
Ad 2) a 3) a dále ... Při výběru názvu časopisu jsme samozřejmě stáli před obtížnou volbou. Chtěli jsme navázat na bývalý ligový časopis. A v tom byl problém. Totiž kde (kam) navázat? Na začátek, konec nebo snad prostředek? Hned vysvětlíme.

Hned po založení v roce 1922 začala Liga vydávat vlastní časopis "Vatra lesní moudrosti". Vstup mezi "junácká" periodika se jí povedl vskutku impozantně. V polovině 20. let je v odborném učitelském tisku Vatra označována za nejkvalitnější časopis, zabývající se výchovou dětí a mládeže.

konce 30. let, periodicitu se v různých letech měnila. Za války, po rozdělení Ligy, vycházejí v Čechách pouze 3 čísla "spolkového oběžníku" bez názvu. (A na Slovensku?) Po skončení války je vydáván Hlasatel, jako oficiální časopis čs. woodcrafterů, opět obnoveno. První číslo vychází v listopadu 1945, definitivní konec nastává v r. 1948.

Pro úplnost ještě zmiňme pokus Wabimata obnovit vydávání Vetry ilegálně v druhé polovině 70. let. Vyšlo asi 5 čísel, které neměly špatnou úroveň. Wabimato však neměl kolem sebe dostatečné woodcrafterské zázemí (a tudíž ani potřebnou motivaci) a tak když se dostavila tehdy zákonitá persekuce, byl i tento pokus ukončen.

To však není všechno. Ideové spory v historii Ligy s sebou nesly další obohacení nabídky titulů. Když v r. 1924 odchází z LLM Miloš Seifert, aby založil novou Ligu podle svých představ, vydává též vlastní časopis "Lesní moudrost". Vyšlo pouze jediné (ale výborné) číslo, tištěné v tiskárně - v r. 1924, dále pak vychází cyklostylovaný časopis "Moudrost lesa - Hlasatel" až do r. 1928, kdy dochází opět ke spojení v jednu Ligu. A konečně v první pol. 30. let, kdy Hlasatel, vydávaný náčelnictvem, (které představovalo tzv. waldenskou školu), nevyhovoval tzv. pražskému směru, vydává pražský kmen Bílého Slunovratu "opoziční" list "Slunovrat" ...

A teď si vyberte. Je zde úctyhodný začátek Vetry, která je dodnes v povědomí s Ligou spojována. Na Hlasatele se přešlo sice z nouze, ale vycházel déle, svým zaměřením je nám bližší a byl to poslední ligový časopis. Už tu však existuje Mladý Hlasatel a byli jsme varováni, že se to bude plést. A co Slunovrat?

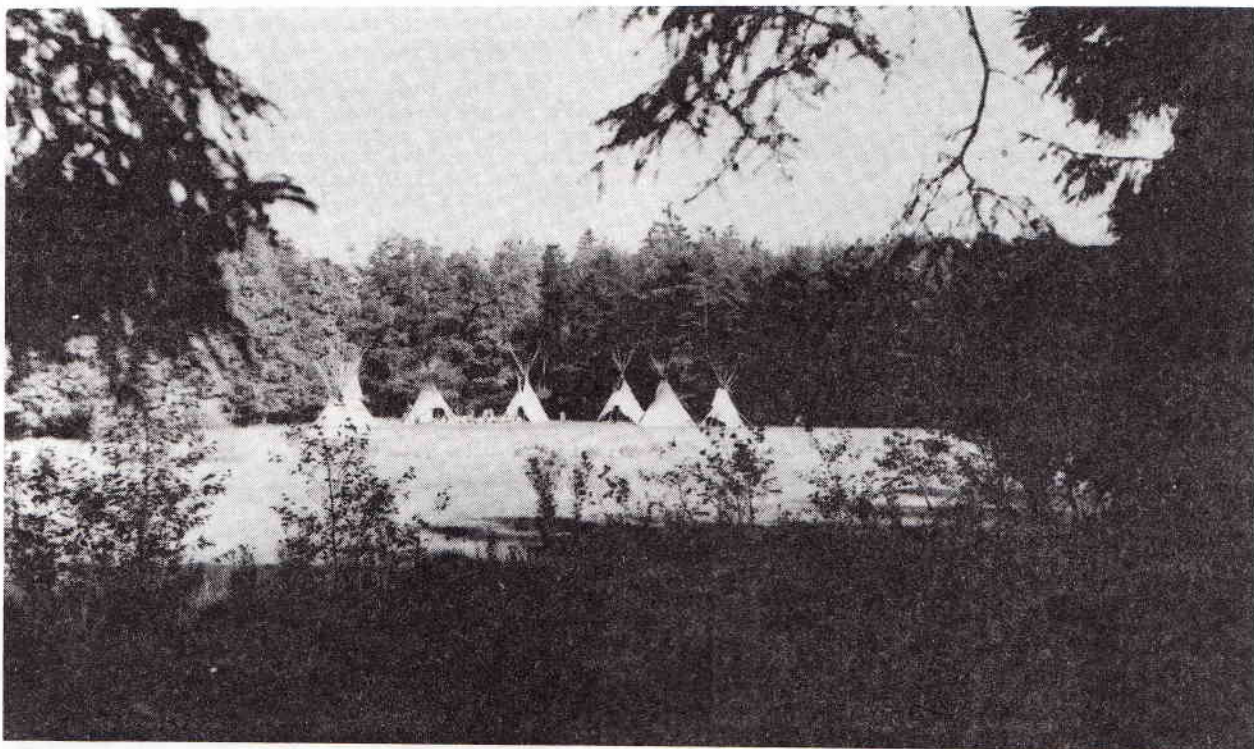
Rozhodli jsme řešit toto dilema zcela novým názvem, který by i vyjadřoval náš návrat "k pramenům" - tedy k Setonovi. Přitom však skutečně chceme být pokračovateli uvedených časopisů a nazvoveme na ně. Obsahují mnoho moudrých věcí, které nám i dnes mají co říci. Proto z nich budeme v BV často citovat.

Bizoní vítr bude vydáván náčelnictvem LLM. Protože náčelnictvo bude volené, měl by i BV zhruba představovat názor a zaměření většiny. Nemusí to být však monopolní časopis. Bývalo v Lize zvykem, že mnoho kmenů si vydávalo vlastní kmenový časopis. Je to několik desítek titulů, i k těm se časem vrátíme. I dnes bychom rádi uvítali obnovení této tradice.

redakce

Vedle reprezentační Vetry vydává v té době Liga ještě oběžník "Hlasatel", pouze pro vnitřní potřebu. Vetry vychází sedm ročníků (poslední VII. - 1929), pak je vydávání z finančních důvodů zastaveno. V roce 1933-4 je sice učiněn pokus Vetru obnovit, ale zůstává jen u ročenky (Vatra, VIII. roč., 1934). Po sedmém ročníku Vetry tedy funkci "úředního listu" Ligy přejímá Hlasatel, který rozšiřuje svůj obsah a je zpočátku tištěn v tiskárně (později množen cyklostylem). Hlasatel vychází do

ČOTOKVA - LESNÍ ŠKOLA LLM

Co to je Čotokva?

Již jste pochopili, že to je woodcrafterská lesní škola zaměřená především na výchovu vůdů. Odkud se však vzal název a tradice?

V západní části státu New York leží jezero Chautauqua a u něj stejnojmenná vesnice, dnes už vlastně městečko a letoviště. Jméno pochází z irokézského jazyka a znamená "Místo v lesích, kde se podle legendy někdo ztratil". Zde v 2. polovině 19. století začala metodistická církev pořádat netradiční osvětové a vzdělávací kursy, které záhy získaly obrovskou popularitu a rozšířily se po celých Spojených státech, takže se už hovoří o celém hnutí "chautauqua" /existuje dodnes/. Spektrum výuky bylo velmi široké, přizpůsobovalo se potřebám a požadavkům. Charakteristickým rysem bylo, že šlo o kursy příležitostné, většinou konané v netradičním prostředí - v přírodě, táborech, letovišcích apod.

E.T.Seton přijal nabídku této zaběhnuté instituce a v jejím rámci neúnavně jezdil po USA a přednášel o lesní moudrosti - a to nejen woodcraftům. Brzy se i v Americké Lize lesní moudrosti ujímá pro vůdčovské kursy název Chautauqua. A když se pak těchto kursů amerických woodcraftů zúčastnil v polovině 20. let první zás-

tupce naší Ligy, přeneslo se označení i do Československa. Tehdy se i u nás důsledně psalo Chautauqua. Probíhala dvojnásobným způsobem: jednak série jednodenních víkendových přednášek s praktickými ukázkami, jednak letní tábory /proslavené byly zejména tábory na Ostrově dávné touhy na Berounce a na Waldenu v Nízkých Tatrách/.

Po 2. světové válce proběhly už jen dvě lesní školy: letní čtrnáctidenní v Jeseníkách v červenci 1947 a zimní týdenní v Krkonoších na přelomu let 1947-48. A na ně vlastně po 42 letech navázala naše zářijová Čotokva. Symbolicky už tím, že ji zahajoval a pomáhal organizovat Hukwim, účastník a organizátor zmíněných poválečných lesních škol.

V poválečném období se v souladu s tehdejšími trendem začaly přepisovat cizí slova foneticky např. woodcraft - vudkraft a tak vznikl i výraz Čotokva. Můžete používat obou výrazů: Čotokva i Chautauqua. Pro puntičkáře ještě dodejme, že výslovnost se za posledních 100 let mírně změnila a současné americké slovníky uvádějí tvar "šétokw". A konečně pro historii tato fakta /nezávislá na fiktivním deníčku/: Čotokvy 1990 se zúčastnilo celkem 78 osob, zástupců 26ti kmenů /některé se teprve chystaly k ustavujícímu sněmu/ a stráží.

Biminiji

MILÝ DENÍČKU!

Když jsme se dověděli, že vznikla Liga lesní moudrosti, bylo hned jasné, že tam vstoupíme, protože jsme vedli tábornický oddíl v Pionýru a stejně jsme potřebovali někam přejít; a do Junáka se nám nechtělo, protože jsme vždycky byli spíš trampové a s dětma jsme plnili některý orlí pera z knihy lesní moudrosti od Setona. A tak jsme se přihlásili a za několik týdnů nám přišla pozvánka na lesní školu na Brdech. Měli jet jen dva, tak jsme jeli s Grizzlym, protože on je vedoucí, teda náčelník, a já ohnivéc, protože ta kniha lesní moudrosti je moje, po tatínkovi, takže toho vím o woodcraftu nejvíc.

Milý deničku, na Brdech bylo strašně krásně. Když jsme přijeli, stálo už na louce jedno týpko a kolem něj se pohybovali Indiáni, skoro opravdický, v kůžích vyšitéch korálkama a s peřím, až na to, že byl semtam některý blond. Byli z kmene Bílý Wampum. Hned jsme se s Grizzlym převlíkli do našich indiánských krojů z tábora, i když s těma jejich se nedaly srovnat. Nejdřív jsme se učili stavět týpko. Myslela jsem, že to bude lehký, protože my jedno týpko na tábor máme, krásný malovaný s Indiánama na koních, který vypadají trochu jako žirafy, a s krávama, který vypadají trochu jako bizoni. Ale Wanblitanka, náčelník Bílého Wampumu, způsobem nepřipouštějícím odpor řekl, že týpí je obydlí a vlastně taky něco jako chrám, a nikdo tomu nebude říkat týpko, a že je na jeho stavění přesný postup, který se musí dodržet. No, my jsme se usmívali, protože jsme ho stavěli už třikrát, tak nám nikdo nebude nic vykládat. Ale je fakt, že podle návodu bylo postavený daleko líp než kdy předtím a taky rychlejc. Vlastně nejvíc nás zdrželo, že jsme podle buzoly hledali východ. Jednak jsme se s ní schovávali, protože jsme nevěděli, jestli se na lesní škole vůbec může používat, nebo jestli se máme orientovat podle mravenišť a lišejníků. A hlavně nás rozčilovalo, že je asi polámaná, dokud nám Hechakapa neprozradil, že týpí Bílého Wampumu je postavený vchodem na západ. Asi jsou tady špatně orientovaní mravenci. Tak jsme si všichni postavili týpí vchodem do středu louky. A nahrnuli jsme se k Wampumákům, kde nám Wanbli ukázal, jak se uvnitř přivazuje lining a ozan, což jsme ovšem neměli, a povídal o etiketě týpí, jako třeba na který straně sedí kluci a kde holky, a že posvátný místo není ohniště, protože s ním pracují ženský, ale kopeček hlíny s klackama na opěrní fajfky. Teda kalumetu.

Potom jsme měli čas na oběd a já jsem udělala ohniště a oheň jednou sirkou! Grizzly přitom hlídal, jestli to nevidí někdo z Bílého Wampumu, protože odpoledne bylo na programu rozdělování ohně třením dřev a my jsme nevěděli, jestli máme sirky vůbec povolený.

"Hlavně si uvědomte, že není možný ten oheň tímto způsobem nerozdělat!" řekl Wanblitanka na úvod a dodal, že podle Setona to dokáže i neduživý dvanáctiletý chlapec. A pak nám Mahpiya vysvětloval, jak se to dělá, a my to jeden po druhém zkoušeli, a moc nám to nešlo. Taky proto, že jsme většinou měli kanady, takže se nám nedařilo prkýnko přišláprout tak pevně jako Wampumáci mokasinama.

No, mně teda nepomohlo ani přezutí do tenisek. Asi po pátým pokusu jsem to šla zkusit bokem a po padesátým jsem rozhodla, že musíme do kmene získat neduživého dvanáctiletého chlapce. Ale pak nastoupil Grizzly a povedlo se mu to! Fakt! Taky jsem z něho celou dobu nespustila oči a pořád jsem mu radila, a on mě ani neseřval jako vždycky, že kibicuju. Protože musel mocekat a nemoh se vysilovat nadáváním. Myslela jsem, že mě pak taky půjde povzbudit, ale odešel do třídy pro pokročilé, kde se zdokonalovali a učili se nejspíš rozdělovat oheň plivnutím nebo já nevím jak, protože jsem zbytek dne strávila na prkně. Svět neznamenal a oheň taky ne, sepoň pro mě.

Obr.1 - výuka stavby týpí
2 - Mahpiya předvádí oheň třením dřev
3 - Sněm účastníků Čotokvy
foto - Logan, Pytlík, Edo Stloukal

Milý deničku, bylo mi z toho tak smutno, že jsem se šla vybrečet do lese, protože jsem věděla, že jsem nemohlo, kdepak ohnivéc. Ale v lese jsem našla oheň, na kterým si někdo vařil a pak ho neuhasil a už to hořelo okolo. Tak jsme to s Wampumem zlikvidovali a já si řekla, že když jsou tady ještě větší grýnhorní než já, že se mi to tření dřev zítra musí podařit!

Navečer nám bylo vysvětleno, jak má vypadat sněmoviště a jak se dělá sněm. Zatím jen teoreticky, ale s ohněm, bubnováním a tak. Buben se nám moc líbil a Grizzly se hned po ohni ptal, jak se vyrábí. Gleška nám to vysvětlil a řekl, že nejlepší kůže je ze srny, ale že je to jedno, ať si ho uděláme třeba ze slona, Wanblitanka ho stejně prorazí.

Taky nám Wanbli na tom poradním ohni vyprávěl, jak založili kmen. Že byl napřed v tajných skautským oddíle, ale pak ho otrávil nástup na pišťalku a tak začali dělat woodcraft. Napřed si pomalovali tenisky, pak si udělali sněmoviště, začali zpívat indiánský písničky a vyrábět věci podle originálů a podívejte, kde jsme dneska - ale to neřekl, protože to bylo koneckonců vidět. Naopak zdůraznil, že ať si to každé dělá jak chce a když si někdo na košili po dědečkovi nalepí popruhy vod sání, je to jeho věc. Tak jsem měla radost, že si mě všiml. Ačkoliv si asi taky ušiju červený šaty jako mají holky z Loganova kmene Mewadani, protože vypadají hezky a sovětské prapory jsou teď ve výprodeji.

Než jsme šli spát, donutila jsem kluky, aby rozvěsili na šňůru kolem týpi celty místo linin-gu, aby nám bylo teplo. Grizzly sice namítal, že když se do ní zabalí, je mu teplo taky, ale já jsem řekla, že by měl myslet na všechny, nejen na sebe, tak celtu vydal a bylo nám krásně teplo všem. Hlavně mně, které jsem jako jediná neměla celtu.

V sobotu dopoledne pokračovala výuka tření dřev. Mahpiya si vzal nás nemehla a já jsem se trochu bála, jak dlouho se mnou bude mít trpěli-vost. Ale on mě nenechal na pochybách, že by se mi to snad mohlo nepodařit. Neustále mi radil a povzbuzoval mě, a na třetí pokus už jsem měla žhavou jiskru! Honem jsem ji pocukrovala troudem a obložila koueččkama a foukala a foukala, a pak to fakticky chytlo! Byla jsem šťastím bez sebe a hned jsem se běžela pochlubit Grizzlymu. Jenomže on mi to nechtěl věřit, protože mě včera viděl. Nešťastí mi ohofely faasy a Grizzly pak uznal, že u holky je to přesvědčivéj důkaz.

Nakonec jsme rozdělali oheň skoro všichni a to nás tam bylo kromě náčelnictva Ligy a zbytku Bílého Wampumu asi šedesát.

Pak zahájil Hechakapa debatu o orlích perech. Všichni jsme povídali, o jakým systémem kdo pracuje, kdo už používá Ligu nedávno vydaný Svitek březové kůry, kdo knihu lesní moudrosti v pře-kladu od Zapletala, případně něco jiného nebo vlastní úpravy. Zjistila jsem, že spousta lidí nezná vůbec nic, kdežto my aspoň toho Zapleta-la, a hned mi stouplо sebevědomí. Hechakapa mi ho vzápětí srazil. Začalo se totiž vysvětlovat, jak si lidé mají přiznávat činy. Kluci z náčel-nictva tam předváděli vesměs, kdy a proč se jim něco neuznalo, a po každém takovém případě jsem si v duchu odpočítala tak pět ze svých orlích per, který jsem považovala za splněný. Když jsem byla u minus deseti, vyprávěl někdo o klukovi, kterej jel z Prahy do Košic na kole, ale neuzna-lo se mu to, protože si cestou nevařil teplý jí-dlo, což je uvedeno v podmínkách ...

Nešťastí pak přišel Tatanka a začali jsme se učit posunkovou řeč. Grizzly mě nahnal do první řady, protože tajně doufá, že když budu mluvit rukama, budu nesitelnější. Zjistila jsem, že posunkovina je báječná a celkem jednoduchá věc, kterou se určitě naučím. Hlavně se mi na ní lí-bí, že když budu pak něco zajímavého vyprávovat, můžu přitom bez přerušování ukazovat, kdo má jít pro vodu, kdo přiložit na oheň a kdo zamíchat v kotlíku.

Večer byl sněm. Milý deničku! Bylo to velmi působivé. Nejdřív jsme potmě a potichu čekali, až Mahpiya rozdělá oheň třením dřev. Pak se za-palovaly ohně čtyř světél a přitom se četl Zá-kon. A nakonec Sihasapawin zapálila oheň velkého Ducha. Měla na sobě slavnostní korálkové šaty, zjevila se ozářená ohněm a jak šla, ozdobu na ní cinkaly a já nedovedu popsat ten pocit, ale měli jsme ho asi všichni.

Wanblitanka jako ligový ohnivěc provedl dýmko-vý obřad. Logan, náčelník Ligy, mluvil o Setonovi. Měl k tomu anglickou knížku The Chief a podle to-ho, co vyprávěl, už aby ji přeložil. Pak mluvili další z náčelnictva a mezitím se zpívalo, hlavně Bílý Wampum, ale i Mewadani a Tatanka, a nejvíc nás překvapil Hukwim. To je takový starší pán, o kterém jsem si myslela, že je to nějaký najatý úředník, protože celý den v autě vyúčtoval jízdné. A nejednou zahlekal zbojnickou asi tako-vým hlasem, jak zpívá celý Wampum dohromady. Nej-zvláštnější na tom bylo, že zpíval slovenskou pí-seň úplně indiánským přízvukem. Ačkoli vlastně na chotárech ty písničky opravdu tak zní, skorát v tom rádiu to asi zpívají nějaký jiný lidi. Všichni byli nadšení a Logan si pochvaloval, že Hukwimovo konstatování "Já musím být zbojník" znamená, že ligová pokladna je v dobrých rukou. Hukwim je totiž strážce wampumu neboli hospodář.

Na sněmu se samozřejmě taky udělovaly orlí pe-ra. To vždycky ten člověk řekl přešně, za co je žádá a kdo mu svědčí, a všichni se k tomu mohli vyjádřit, a když to schválili, tak se to podepsa-lo a udělilo, přičemž se to zase celý zopakova-lo. Trvalo to strašně dlouho a Grizzlymu se čím dál víc užily rty a pak mi pošeptal, co tady v tý Lize byrokratické moudrosti pohledáváme? Ale po-tichu, aby nenarušil vážnost sněmu. V duchu jsem byla ráda, že budu mít orlích per asi málo, pro-tože nevim, jak by to ti naši rozjivenci vydrže-li, až budem dělat sněm. Ale pak to skončilo a Hechakapa uděloval Sihasapawin titul sagamora a já jsem si říkala, že to stojí za to a že se budu snažit bejt taky brzo sagamor.

Sněm končí modlitbou kmene Omaha a pak se mají všichni tiše rozejít. To mi trošku vadilo, protože na potlachu se po programu vyhlásí vol-ná zábava a člověk si zazpívá a pokecá. A taky venku nejsem zvyklá chodit spát před půlnocí. No ale respektovali jsme to a odešli do týpi. Jenže pak jsme si vzpomněli, že za týden děláme sněm a chceme si na něm přiznávat pocty, takže musíme pozvat někoho z úctřední rady orlích per a to bysme měli domluvit už teď. Moc se nám ne-chtělo, Grizzly říkal, že Wampumáci už třeba spí a já jsem zas tipovala, že v týpi nejspíš provozují nějaký tajný obřady pro zasvěcence, protože u nich mě už nic nepřekvapí. No ale šli jsme. Citovali si Cimrana. Pozvali nás dál a protože jsme v tomhle zasvěcenci, zůstali jsme tam asi tři hodiny. Akorát na ten náš sněm jsme se zapomněli domluvit.

V neděli dopoledne byla přednáška a diskusí o Zákonu. Vedl ji Hudžin, jeden ze starších woodcrafterů. Bylo to moc zajímavé, milý denič-ku, ale psát o tom nemá cenu. Co mě ale hrozně překvapilo: samotní členové náčelnictva se často dost lišili ve výkladu některých částí Zákona. Napřed jsem si říkala, čemu teda má člověk vě-řit. Ale pak mi došlo, že o tom má sám přemej-šlet a věřit tomu, o čem je vnitřně přesvědče-nej. Kdyby se připouštěl jen jeden názor, tak bysme mohli rovnou založit sektu, oblíct si stejnokroje a všichni si říkat Karle.

Bylo škoda, že během diskuse lidi odjížděli domů, někteří byli hodně zdaleka. My jsme taky museli jet, zrovna když začaly indiánské tance. Bylo mi to moc líto, ale zase má být vždycky něco, na co se člověk těší napříště.

Fikča

(Z Fiktivního deníku opeala Tapi)

NA RYSÍCH STEZKÁCH

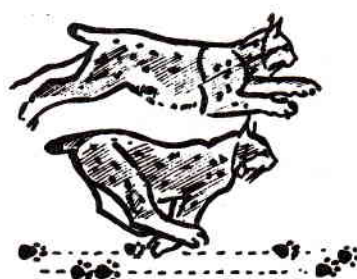
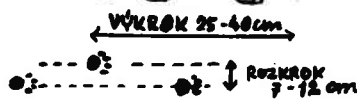
V roce 1981 byl ministerstvem kultury sadán ochránářskému řešitelskému týmu /Trpák, Vodák, Nováková/ státní úkol "Stabilizace rysa ostrovida na Šumavě" /Projekt Lynx Šumava/. Projekt doplnil stávající skupinku 4-5 rysů vysazenými 17 rysy, z nichž poslední samice byla již vybavena telemetrem. Od té doby jsou rysí trvale sledováni a všechny jejich projevy /stopy, trus, kořist atd./ zaznamenávány do databanky.

- Proč právě rys? Protože
- rys strhává hlavně slabou a nemocnou zvěř
 - udržuje správný poměr pohlaví a věkových tříd spárkaté, kterou nutí k větší pohybové a smyslové činnosti a jejím rozptylováním snižuje nebezpečí přenosných nemocí a škod okusem a loupáním
 - decimuje hlodavce /polovina jeho jídelničky/
 - přispívá k obnově biologické rovnováhy.

Návštěvník Národního parku Šumava, který objeví nějaký projev pohybu rysa v terénu, necht' jej nahlásí obratem na tzv. ZELENY TELEFON 8813. Hlásí se místo, datum, denní doba a poznatky /stopa, trus atd./ Je to výborná příležitost k woodcrafterské činnosti.

Letící Sokol

RYSÍ STOPA

RÝNY PO OBRUSU DRÁPU
POD STROMEM MŮŽE BÝT
STRŽENÁ ČÁST STARÉHO DRÁPU

(4:1)

Smrt Sedícího Býka Masakr u Poraněného kolena

/Události, o kterých budete nyní číst, se odehrály právě před sto lety./

Píše se rok 1890 a hrdí kočovníci préríí jsou již takřka všichni internováni v takzvaných "indiánských rezervacích". Je to smutná doba, doba deprese. Proto všechny vzruší zpráva rychle se šířící z nevadské rezervace kmene Paiute. Očekává se příchod spasitele, s nímž se vrátí zpět do indiánské země stáda bizonů a koní a také válečníci, kteří padli ve válkách s bílými muži. Ale potěšení z této neuvěřitelně krásné změny dosavadních poměrů bude dopřáno pouze těm, kdo se naučí tančit posvátný tanec. Tak to alespoň hlásá duchovní otec nové víry - paiutský prorok Wowoka.

Náboženství dostává jméno Tanec Duchů a světlo jeho poznání roztančí Indiány od Severní Dakoty až po horkou Arizonu. Mnozí ho však poněkud přetváří, a tak se v podání některých obřadníků mění původně zcela mírumilovné učení v myšlenkový a náboženský proud vyzývající k odporu vůči bělošským přemožitelům. Je tomu tak i v případě lakotských věrozvěstů Tance Duchů Kopajícího Medvěda a Krátkého Býka, kteří přicházejí na podzim roku 1890 od nevadského jezera do rezervací svého kmene. Když 9. října překračuje Kopající Medvěd pomyslnou hraniční čáru rezervace Standing Rock v Severní Dakotě, ještě zřejmě nikdo netuší, jakou dohru bude jeho příchod mít. Ve Standing Rocku totiž žije jeden z největších mužů lakotského národa - Sedící Býk a Kopající Medvěd má jeho pozvání.

Těžko říci, zda slavný vůdce Lakotů opravdu uvěřil v slíbený návrat zemřelých druhů či jen jako zkušený politik postřehl strach svých soukmenovců, kteří se báli, že nezačnou-li tančit, vzkříšení se jim vyhne. Faktem je, že ačkoliv se Sedící Býk doslechl o vojácích, které povolali někteří správcové rezervací, aby učinili novým obřadům přítrž, nejen že Tanec Duchů ve Standing Rocku podporuje, ale sám mu za čas začíná osobně předsedat.

Zprávy o akcích proti tanečnickům v kultovních košilích, neprůstřelných pro bělošské kulky, nelhaly. Reservační agenti byli znepokojeni a snažili se nové náboženství co nejrychleji potlačit.

"Lidu stojícímu na prahu civilizace nebylo možno nabídnout zhoubnější náboženský systém," nechává se slyšet správce Standing Rocku James McLoughlin. Tento aktivní katolík, o němž jsou jeho nadřízení přesvědčeni, že s úspěchem zničí lakotskou kulturu a nahradí ji bělošskou civilizací, úmyslně pomíjí veškeré prvky křesťanské nauky obsažené v myšlenkách paiutského proroka a jeho žáků a již týden po příchodu Kopajícího Medvěda do rezervace vysílá oddíl dvanácti indiánských policistů, aby věrozvěsta odvedli. Ale i Indiáni v uniformách se bojí kouzla jednoho z hlavních obřadníků Tance Duchů a předávají svěřený úkol do rukou Sedícího Býka. Sedící Býk však odmítá zasáhnout.

16. října 1890 Kopající Medvěd přece jen Standing Rock opustí. Děje se tak za asistence početného sboru indiánské policie. James McLaughlin slaví úspěch a hned druhého dne hlásí komisařovi Úřadu pro indiánské záležitosti, že skutečnou silou, která stojí za Tancem Duchů ve Standing Rocku, je Sedící Býk. Zároveň navrhuje jeho uvěznění ve vojenském vězení mimo rezervaci. Komisař po poradě s ministerstvem války prozatím od tohoto řešení ustupuje.

SEDÍČÍ BÝK

V polovině listopadu už v lakotských rezervacích kromě Tance Duchů nikoho nic jiného nezajímá. Krátký Býk odvádí své věřící po proudu Bílé řeky do pustiny Badlands. V další z rezervací

- Cheyenne River - se obřadům věnuje šestisetčlenná skupina lakotského kmene Minneconjou. Většinou se jedná o tanečnice - vdovy těšící se na příchod svých mužů. Když se správce snaží proti nim zasáhnout, odvádí je jejich náčelník Velká Noha ven z rezervace.

MUŽSKÁ SIOUXSKÁ KOŠILE NA TANEC DUCHŮ.

20. listopadu dostávají reservační agenti rozkaz od Úřadu pro indiánské záležitosti. Mají telegraficky oznámit jména všech organizátorů Tance Duchů. Na seznamu, který je odeslán hlavnímu štábu generála Milese, figuruje i jméno Sedícího Býka. Miles se rozhoduje vůdce Lakotů zatknout. Chce při tom využít bývalé spolupráce Sedícího Býka s Buffalo Billem, kterého žádá, aby svého indiánského druha přemluvil k údajné schůzce s generálem Milesem v Chicagu. James McLaughlin však proti tomuto postupu protestuje, a tak je nakonec Buffalo Billovi oprávněně setkat se s Sedícím Býkem odňato.

12. prosince dostává podplukovník William F. Drum, velitel vojska ve Fort Yates, od generála Milese rozkaz, aby s McLaughlinovou pomocí Sedícího Býka zatkl. Správce Standing Rocku naléhá, aby byl lakotský předák zajištěn svými vlastními lidmi - indiánskou policií. Místní velitel armády souhlasí s tím že jeho vojáci budou připraveni v záloze.

Bylo 15. prosince 1890. Těsně před úsvitem obklopilo roubenou chatu, v níž žil Sedící Býk se svými ženami a sedmnáctiletým synem Vraní Nohou, čtyřicet tři indiánských policistů. Asi o dvě míle dál čekal dle dohody kapitán Fechet se svými jezdci. Do chýše vstoupil poručík policistů Býčí Hlava, jeho zástupce seržant Oholená Hlava, seržant Rudý Tomahavk a několik dalších mužů. Sedícího Býka našli spícího na podlaze. Býčí Hlava ho probudil. Ženy začaly bědovat. Sedící Býk je pohybem umlčel a podíval se na policistu: "Co tu chceš?" zeptal se.

"Jsi mým zajatec," řekl Býčí Hlava, "musíš jít na správu."

Sedící Býk zívá a posadil se. "Dobrá," odpověděl, "jen se obléknu a půjdu s tebou." Požádal policistu, aby mu zatím dal osedlat koně.

Když vyšel Býčí Hlava se Sedícím Býkem z chaty, zjistil, že se okolo shromáždil dav účastníků nočního Tance Duchů. Byli zpocení, zaprášení a excitovaní. Počtem převyšovali policii v poměru čtyři ku jedné. Vyráželi ze sebe táhlé skřeky, přerývané výzvami k Sedícímu Býkovi, aby neustupoval před násilím. Jeden z nich, starý nepřítel Býčí Hlavy Lovec Medvěďů, přistoupil k poručíkovi. "Ty si myslíš, že ho dostaneš, ale ty ho nedostaneš," křičel. Kruh tanečníků se stahoval. "Jen pojď!" řekl Býčí Hlava klidně svému zajatci. "Neposlouchej nikoho!"

Sedící Býk však zůstal stát jako socha a Býčí Hlava a seržant Rudý Tomahavk ho museli popostrčit k jeho koni. V tu chvíli odhodil Lovec Medvěďů pokrývku a vytáhl pušku, ač měl být podle reservačních zákonů neozbrojen. Vystřelil od země na Býčí Hlavu. Zasáhl ho do boku a smrtelně ho zranil. Poručík se při pádu snažil vypálit na útočníka, ale podařilo se mu zasáhnout Sedícího Býka. Téměř současně zasáhla velkého Lakotu do týla kulka z revolveru Rudého Tomahavka. Policista jménem Osamělý Muž zabil přesně mířenou ranou Lovec Medvěďů. Jeden z tanečníků zabil Oholenou Hlavu. Za boje začal starý cirkusový kůň, šedák Old Glory, kterého daroval Sedícímu Býkovi Buffalo Bill, předvádět své kousky. Sedl si na za zadní nohy a zvedal jedno kopyto. Zdálp se, že začal tančit Tance Duchů. Padlo několik dalších Lakotů i policistů. Bitka skončila jen díky pohotovému zásahu jízdy kapitána Fecheta.

Svítilo. Sedící Býk ležel se skříženýma rukama uprostřed patnácti mrtvých - sedmi policistů a osmi Lakotů. Mezi mrtvými byl i Vraní Noha, syn Sedícího Býka, který kdysi, jako malý chlapec, předal otcovu pušku veliteli pevnosti Fort Buford se slibem přátelství a nabídkou bratrství. Pět raněných zůstalo ležet a čekalo na pomoc. V chýši stále svítila petrolejová

lampička, kterou Sedící Býk rozsvítil v okamžiku, kdy ho přišli zatknout.

Smrt vůdce hluboce otřásla těžce zkoušeným lakotským lidem. Bezradní opouštěli Standing Rock a hledali útočiště ve spřízněných táborech vyznavačů Tance Duchů.

17. prosince dorazilo asi sto takových utečenců do tábora náčelníka Velké Nohy, který se nyní rozkládal nedaleko Třešňového potoka. Tančící Minneconjouové se jejich příchodem ocitli v těžké situaci. Kam se nyní uchýlit? Rozhodla správa o smrti Sedícího Býka. Velká Noha nechal složit tábor a zamířil do rezervace Pine Ridge, kde žil tou dobou legendární Rudý Oblak, který je jistě ochrání před vojáky.

Ve stejný den vydalo ministerstvo války rozkaz k zatčení a uvěznění náčelníka Minneconjou. Stejně jako jméno Sedícího Býka bylo i jeho jméno na osudném seznamu organizátorů Tance Duchů.

Mrzlo a po pláních se proháněly ledové severní větry. Zástup pomalu se pohybujících Indiánů oblečených do chatrných pokrývek zasypávala mračna bodajících sněhových vloček. Mnoho lidí bylo nemocných. Velká Noha dostal těžký zápal plic a kašlal krev. Jeho spolubojovníci ho museli nést či vézt na voze. Ženy a děti byly prokřehlé a hladověly. 28. prosince dorazili Lakotové k Ursonímu potoku. Rezervace Pine Ridge byla již blízko. V tom uviděli čtyři jezdecké oddíly, které mířily k nim. Velká Noha nechal ihned vstýčit na svém voze bílou vlajku. Zanedlouho nate, ve dvě hodiny odpoledne, vstal ze svých pokrývek potřísněných vykašlanou krví, aby uvítal majora Samuela Whitsidea, důstojníka Sedmého jezdeckého pluku Spjených států amerických.

Nasazení 7. kavalerie do akce proti tančícím Indiánům se ukázalo být tragickou volbou. Nově vybudovaný pluk, jehož elita padla v roce 1876 v bitvě u Little Big Hornu do posledního muže právě v boji s Lakoty, potřeboval satisfakci. Smrt generála Custerova byla ještě příliš v živé paměti.

Major Whitside oznámil náčelníkovi Minneconjou, aby se od této chvíle považoval se svými lidmi za zajatce 7. kavalerie a následoval ho do vojenského tábora na potoku Poraněného kolena. Velká Noha chraplavým šepetem odpověděl, že jde tím směrem, neboť vede svůj lid do bezpečí rezervace Pine Ridge. Z nosu mu přitom kapala krev. Důstojník dal příkaz svému zvědovi, míšenci Johnu Shangreauovi, aby Indiány odsbrojil.

Stopeř protestuje: "Jestli to uděláte, je pravděpodobné, že tu dojde k boji, a dojde-li k boji, zabijete všechny tyhle ženy a děti a muži vám utečou." Whitside však trvá na svém.

"Raději je napřed odveďte do tábora, tam jim potom vezmeme koně i zbraně," navrhuje Shangreau.

"Dobrá, řekněte Velké Noze, aby sjeli do tábora na Poraněném Kolenu."

Vojáci tedy naložili nemocného náčelníka do záchranného vozu a kolona zamířila k určenému místu. V jejím čele jely dvě jezdecké eskadrony, následoval lazaretní vůz s Velkou Nohou, nákladní vozy a zajatí Indiáni. Kolonu uzavíraly další dvě eskadrony se dvěma velkorážnými děly typu Hotchkiss.

Za soumraku dorazil smutný průvod k Poraněnému kolenu. Své podivné jméno dostal potok i kraj od Indiánů podle starého kulhavého obchodníka s kůžemi, který zde žil. Někde tady také odpočívá statečné srdce náčelníka Oglalů Šíleného Koně, vítěze nad generálem Custerem. Krátce po jeho násilné smrti v pevnosti Fort Robinson jej tu pochováli jeho rodiče na svém útěku do Kanady za Sedícím Býkem... Vyznavači Tance Duchů věří, že duch Šíleného Koně, odloučený od těla, čeká na novou zem.

Než vojáci Indiánům dovolili, aby se utábořili, nejdříve je pečlivě spočítali. Bylo zajato sto dvacet mužů a dvě stě třicet žen a dětí. Jelikož už byla skoro tma, rozhodl major Whitside, že se odsbrojení skupiny provede ráno. Zároveň stanovil, aby Lakotové rozbili svá týpí na jižní straně vojenského tábora a nechal jim vydat dávky potravin a několik stanů. Do stanu Velké Nohy dal postavit kama a vyslal za nemocným plukovním lékařem. Ostrahou tábora pověřil dvě eskadrony jízdy a na návraží nad ním připravil obě Hotchkissova děla.

Nastala noc. Indiáni se právě hotovili k spánku, když k Poraněnému kolenu dorazil silný jezdecký oddíl. Byl to zbytek 7. kavalerie pod velením plukovníka Jamese W. Forsytha, který se jako nejvyšší velitel pluku ujal řízení celé akce. Nejprve sdělil Whitsideovi, že má rozkaz dopravit skupinu Velké Nohy k trati Union Pacific a po ní dál do vojenského vězení v Omaze. Potom - aniž k tomu měl sebemenší důvod - posílil dělostřeleckou baterii nad táborem dalšími dvěma kanóny. Nakonec nechal vyvalit scudek whisky a pozval důstojnický sbor na oslavu vítězství nad Indiány.

Tu noc Velká Noha nespal. Dvaasedmdesátiletý

náčelník stěžka dýchal a hlavou mu táhly neradostné představy. Také mnozí bojovníci bděli, neboť mezi vojáky poznali několik velitelů, s kterými se střetli před čtrnácti lety na Little Big Hornu.

I dlouhá zimní noc má své ráno. Ráno 29. prosince bylo mrazivé a zasněžené. Nad Poraněným kolena zazněl hlas vojenské trubky. Kavaleristé nasedli na koně a obklíčili indiánský tábor. Mužům přikázali, aby se shromáždili uprostřed ležení k jednání. Velkou Nohu dali vynést na nosítkách před stan. Pak byl rozdán příděl suchard ke snídani a mělo následovat odsbrojení skupiny. Podle Forsythova rozkazu měli Lakotové nejprve odevzdat pušky a složit je před náčelníkův stan. Pak přišly na řadu ostatní zbraně: luky a šípy, oštěpy, sekery, nože... Důstojníci však nebyli s počtem odevzdaných zbraní spokojeni, a proto poslali vojáky, aby prohledali stany. Přibýlo několik seker, nožů a stanových kolíků. Následoval rozkaz k osobní prohlídce.

Bojovníci stěží přemáhali hněv, ale podrobili se. Pouze kouzelník Žlutý Pták zatančil několik kroků Tance Duchů a zaspíval jednu ze svatých písní ujišťujících válečnický, že vojenské kulky neprojdou jejich oděvy. Dva Indiáni ukryli pušky pod pokrývky, v nichž byli zahalení, ale jejich hlavě o něco přečnívaly. Jakýsi voják to zahlédl, a protože dostal strach, zavolal si na pomoc dva kamarády. Když se kavaleristé přiblížili k mladíkům, jeden z nich - Černý Kojot - zvedl nad hlavu ukrytou winchesterovku a křičel, že zbraň je jeho, je nová a on za ní zaplatil mnoho peněz. Vojáci mu něco říkali, ale on neslyšel. Byl hluchý. Puškou na nikoho nemířil a měl v úmyslu jí položit. V tom se ho chopily ruce vojáků. Ozval se hlasitý výstřel.

Po několika vteřinách ticha zaburácely zmrzlou krajinou vojenské karabiny a indiánský tábor zahalila mračna střelného prachu. Kavaleristé stříleli bez míření a na všechny strany. Sněh u Poraněného Kolena se zbarvil krví. Velká Noha byl zabit před svým stanem ranou do čela. Jeho mrtvým tělem pak proniklo dalších sedm projektilů. Besbranní Indiáni hemžili, čím by palbu vojáků opětovali. Pouze malé skupinky bojovníků se bránily dýmkami a holemi. Brzy se však i oni dali na útěk. Plukovník Forsyth vykřikl několik rozkazů. Nato kavaleristé opustili tábor a zalehli. Pak se rozpoutalo peklo.

Hotchkissova děla s vrтанými hlavními pokryla svými šrapnely celou plochu indiánského ležení a nedělala rozdílu mezi muži, ženami a dětmi.

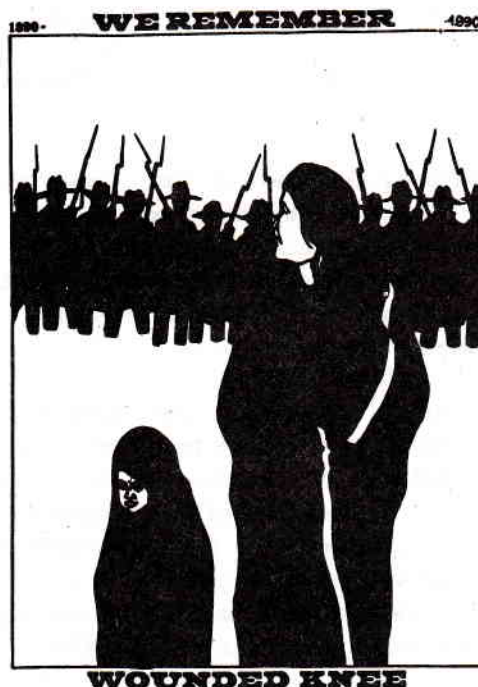

MASAKR U PORANĚNÉHO KOLENA. Obraz namalovaný podle fotografie./Fotograf umístil svůj fotoaparát tak, aby nebyly vidět mrtvé ženy a děti./

Když Forsyth zastavil palbu, rozhostilo se náhle ticho. Vojenský oddíl začal prohledávat bojiště. Většina Indiánů byla mrtvých, nebo umírala. Na obzoru se objevila těžká mračna sněhové bouře. Vojáci měli dvacet pět mrtvých a třicet devět raněných. Šrapnely a kulky z karabin si nevybíraly. Byl zařízen odvoz raněných jezdců do rezervární správy v Pine Ridge. Čtyři lakotské muže a čtyřicet sedm žen a dětí naložili vojáci na nekryté dřevěné vozy. Ještě ráno čítal tábor tři sta padesát lidí. Ti teď leželi na chladné zemi tak, jak je zastihla smrt. Byl dán rozkaz k odjezdu. Bouře již byla zde. Pak se den změnil v noc s bílou tmou, která postupně černala...

V Praze 23. října 1990 pro "Bizoní vítr" napsal

Petr Majer

WOUNDED KNEE

KIWENDOTHA 1990

Myšlenka Kiwendothy se zrodila v pražském kmeni Mawaden v roce 1975. Tehdy jako 17-18 letí nadšenci jsme zatoužili vzdát nějakým způsobem hold náčelníku Černému Vlkovi za to, jak nám umožnil žít úplně jiným životem, než žili naši vrstevníci kolem nás, ve škole, v domě, na ulici.

První ročník se konal ve zmíněném roce na Brdech, za vytrvalého deště. Přesto proběhlo všech 13 plánovaných disciplín. Již tehdy směřovaly některé disciplíny k plnění orlich per podle našeho systému, jiné byly jen zajímavou soutěží. Již první ročník byl zahájen tradičním pokřikem.

Každý závodník si měl vyrobit během určené doby jednoduchý luk, šíp a oštěp a s těmito zbraněmi pak absolvoval další soutěže - hod oštěpem na dálku a na cíl, střelbu z luku na dálku i na cíl, lesní běh se zbraněmi, atd. Již tehdy se závodilo v Setonově běhu, v chůzi 1 km na čas, přírodovědné stezce, vyskvrňování králíka, šplhu na strom s uvážením dračí smyčky, ale také ve zdravotvědě, vyhazování šišek do vzduchu (kdo jich bude mít více najednou ve vzduchu), ohnadel, rozdělování a udržování ohně na čas, atd.

18.-19. slunce
Měsíce padajícího listí
r. 1975 se na Brdech koná

KIWENDOTHA

I. ročník memoriálu
ERNESTA THOMPSONA SETONA
R. K. MAWADEN

Během let doznal memoriál několika změn. Jak v disciplínách, tak ve složení soutěžících. Zatímco první tři ročníky byly výhradně záležitostí kmenovou, v dalších již soutěžili i hosté. Nekonal se také už výhradně na Brdech, ale i na jiných místech Čech.

V historii Kiwendothy nastaly dvě přestávky, dané změnami ve kmeni. Proto se tedy letos po patnácti letech konal dvanáctý ročník.

Na začátku osmdesátých let přejal štafetu pořádání dětský kmen SINAWA a učinil z Kiwendothy opět jen kmenovou soutěž. Zlomem v celé historii byl osmý ročník, pořádaný ve Skleném nad Oslavou. Bylo rozhodnuto pořádat memoriál nastálo na tomto místě a přizvat i jiné kmeny. Stalo se. Dalších ročníků se zúčastňovaly i jiné kmeny z Čech a Moravy a bylo to vždy riziko, že si tak velké akce všimne nějaký vnitřní agent StB. O to víc, že se děly opravdu ve woodcrafterském duchu.

Letošní dvanáctý ročník zaznamenal dosud nejvyšší účast v sešlosti lidí, nikoliv ovšem v počtu závodníků. Poprvé v historii se jej zúčastnili též sestry a bratři ze Slovenska. Byl tak výrazem začátku nových a věřme, že lepších časů pro naše hnutí.

Když už babí léto pomalu končí, noci nad Bobřím jezerem už jsou chladné, přichází čas Kiwendothy - memoriálu E. T. Setona. Kiwendotha znamená v algonkinském jazyku - Černý Vlk. Pro nás znamená příležitost vzdát díky člověku, který tak hluboce ovlivnil naše životy.

Logan

DĚTSKÉ KMENY V LLM

Už na červnovém sněmu a ještě víc na Čotokvě bylo jasné, že je nutná schůzka kmenů, pracujících s dětmi. V knize lesní moudrosti (Zapletalův překlad, 1970) se orlí pera, vhodná pro děti, prakticky nevyskytují, takže zákonitě vzniklo několik úprav, většinou využívaných jen v okruhu jednoho kmene. Ale ani nově vydaný Svitek březové kůry neřeší situaci. Obsahuje síce (dle mého součtu) 167 orlich per pro Malou lóži, ta však potřebují přizpůsobit dnešní době a doplnit dalšími - zdaleka se nekryjí s obvyklou činností dítěte v kmeni lesní moudrosti.

Schůzka, domluvená na víkend 19. - 21. 10. 1990, se konala na Bobřím hradě ve Skleném, současně s Kiwendothou. Účast na obojím byla dost nízká - přičítáme to dilem zvýšení jízdného (i když se polovina proplácela) a dilem tomu, že to byla za krátkou dobu už druhá akce a ti, kdo vedou dětský kmen, potřebují víkendy plánovat dlouho dopředu. Sešli se tedy zástupci asi deseti kmenů. Nejcitelnější byla nepřítomnost Čiksiky. Jím upravený systém se jeví nejpromyšlenější a v praxi funguje už řadu let. Protože se však o jeho neúčasti vědělo, mohli jsme nejdůležitější věci projednat předem. (Čiksika rovněž zpracoval písemně srovnání existujících systémů, tj. původní Setonův, úprava Seiferta a Zapletala a vlastní systém, používaný v Tekumtě. Pro zájemce jsou k mání kopie, nejedná se však o návod k činnosti, ale o porovnání výhod a zejména nevýhod jednotlivých systémů).

Na zahájení schůzky nejprve jednotliví zástupci kmenů seznámili ostatní s tím, jak dlouho a jakým systémem kmen pracuje. Zdá se, že nejobvyklejší je používání knihy lesní moudrosti, doplněné vlastními a převzatými (zejména skautskými) prvky. Logan přečetl a vyzvětlil Devět zásad a společně jsme rozebrali všechny zdánlivě sporné případy.

Další problémy jsou v organizační oblasti. Nejpálčivější bude v současné době patrně převedení majetku nebo práv k užívání klubovny, což se týká hlavně kmenů, pracujících dříve jako pionýrské oddíly. Kmen, který není řádně registrován a nemá razítko, může těžko jednat s úřady. Protože však některé kmeny potřebují tento problém řešit hned, mohou se obrátit na ústředí, kde dostanou potvrzení s razítkem Ligy.

Odpoledne se pokračovalo debatou o orlich perech pro děti. Nešlo o jednotlivé podmínky činů. Podstatné je nejdříve vyřešit otázku přechodu z Malé do Velké lóže. Liga není pouze organizací pro mládež. Chceme se vyhnout tomu, aby dítě, které v kmeni dosáhne dospělosti a nehodí se k práci s mladšími, najednou nevědělo, co dál (což je zřejmě problém většiny skautských oddílů). Podle očekávání nejvíc diskuzí bylo kolem "hraničního věku". Setonem stanovených 12 let

přiliš nevyhovuje, obvyklý věk dětí v kmeni je 10 - 15 let. Zdá se nutností u řady činů stanovit zvláštní podmínky pro různý věk, např. po 2 letech, a u tělesné zdatnosti ještě rozlišit chlapce a dívky. Zatím bylo dohodnuto, že věková hranice bude pohyblivá, 12 - 15 let, lze tedy vycházet z potřeb kmene i schopnosti jeho členů. Otázkou zůstává, zda přechod do Velké lóže vázat pouze na dosažení věku, nebo i určité hodnosti. Co se týče konkrétního plnění orlich per, rozhodli jsme se vycházet ze Svítku březové kůry, doplněného činy, užívanými v Tekumtě (až po dohodě s Čiksikou). To ale neznamená "všechno špatně, zpátky na stromy", tj. smazat všechno, čeho jste doposud dosáhli. Naopak, každý kmen může přijít s vlastními návrhy, které se mu osvědčily. A i kdyby vámi navržený čin nebyl zařazen do systému Ligy, není důvod, proč byste za něj nemohli udělovat kmenové orlí pero (které se nepočítá do hodností).

Všemi problémy, týkajícími se Malé lóže, se bude zabývat komise, která byla na místě zvolena.

Složení: Logan - Mawadani, Davle (náčelník LLM)
 Tapi - Ganamenima, Brno (vedoucí sekce pro práci s mládeží)
 Čiksika - Tekumta, Praha (souhlas získán předem)
 Bidža - Metogthaniaks, Brno
 Bruncvík - Kruh, Praha

Část účastníků letošní KIWEDOTHY.

Ve složení komise jsme vycházeli jednak ze zkušeností, jednak ze snahy o zastoupení co nejrozdílnějších názorů. Aby mohla kvalitně a zodpovědně pracovat, potřebuje především podněty od vás. Neboli - čím víc se budete podílet, tím větší je pravděpodobnost, že závěry vám budou vyhovovat. Nečekejte, že komise vyřeší všechno naráz. Rozhodně však začne pracovat velmi rychle, takže e posíláním podnětů neotálejte. Zajímá nás:

- jak dlouho a s jakou skupinou dětí pracujete (počet, věk, zastoupení chlapců a dívek)
- podle jakého systému pracujete (máte-li vlastní úpravy, prosíme o zaslání)
- vaše zkušenosti s věkovou hranicí a přechodem do Velké lóže
- jaké hodnosti používáte a jejich podmínky
- zda u dětí rozlišujete činy a velké činy
- máte-li stanovena některá orlí pera jako povinná, např. pro získání hodnosti
- váš názor na dělení podle evštel
- vaše návrhy na doplnění, popř. změny v orlich perech, hodnostech a mistrovstvích

Pište na adresu:
 Iva Synáková, Kosmákova 36, 615 00 Brno

Tapi

CESTA DO SETONOVA RODIŠTĚ

Asi v každém z nás je více či méně geneticky zakódována touha vydat se na cestu, hledat jiný kraj, vidět jiné obzory. Je to onen neklid, jak píše indický spisovatel Grey Owl - Šedá Šova, který nutil muže vyhledat a zabít krosnu, sáně, sněžnice, rybářské náčiní, zbraně a vydat se na "svou velkou cestu". Způsob života i práce, rodina a další okolnosti nás ovšem v našich touhách tvrdě omezují. A tak ne vždy podle svých pocitů a rodičů se neklidu můžeme vyhovět onomu "volání divočiny". Snad právě proto, že mně samotnému nebylo možno vždy vyslyšet našeptávání tajemného hlasu, naučil jsem se raději využívat každou příležitost k cestě do nových krajů.

Letos poměry a okolnosti dovolily, že se stezka bratra Strážníka z bývalého pražského kmene Siseton, jehož jsem byl náčelníkem, spojíla na kratší dobu s mojí.

Horko a zima
 dešť a vítr
 západ a slunce svítání
 a strážný oheň pod hvězdami
 a nová cesta před námi.

V duchu veršů této básně Masfielda, která byla víc než blízká starým pražským woodcraftersům, jsme cestovali po nám tak milých a známých stezkách a tábořistiích či jiných místech stále krásného Slovenska. Walden, Svatojanská dolina, Rysí skála, Hřmící řeka na Podbánském, Tatry, Hornád, Slovenské rudohoří, Balog, Pohroní a další a další. Ty se všechny jak korálky navlékaly na nit našeho cestování. Hned po návratu následovala příprava a nová cesta přes Heidelberg a Saarbrücken v MSR a přes sice slavné, ale duši i ducha mrazící bojiště u Verdunu ve Francii, Dover, Londýn, staroslavny York.

A potom nádherná scenerie severních yorkshirských vřesovišť. A stále dále na sever, až do skupiny měst, kde leží South Shields - rodiště E.T.Setona, zakladatele světového woodcrafterského hnutí a spoluvůdce mnohých ideí a teoretických i praktických návrhů, tak užitečných pro další tábornická hnutí. Sem nás vedlo přání, abychom po 130 letech od narození E.T.S. uctili jeho památku a poděkovali mu za stezku, jejíž začátek i průběh nám před mnoha lety ukázal. Současně jsme přinesli poselství o tom, že jsme zde a že myšlenka lesní moudrosti v naší zemi stále žije.

Chvilkové zastavení v zapadajícím slunci. Kytice karafiátů a stuha v československých barvách před stromem s kovovou deskou s nápisem o rodišti E.T.S. Strom stojí několik metrů od domu, v předzahradce s nízkým plotem. A potom fotografie, podrobnější prohlídka okolí domu i celé ulice. Vše klidné, upravené, seriózní, anglické.

A zase další cesta před námi. Cílem bylo místo zvané Kingsbarns ležící nedaleko skotského města St.Andrews, v němž je staroslavna a nejstarší univerzita v této oblasti. Zde je dům a zahrada br. Strážníka - jinak profesora národopisu na jmenované univerzitě. Odtud jsme uskutečnili několik výjezdů na sever a západ do drsného a přece tak krásného Skotska. A ani tam, ba ani v této chvíli nedovedu naléztí lepších slov než v dřívě citované básni:

Snad zítra, snad tam za horami
 je země, jež máme ve zraku.
 Hledáme zemí boží víry

Maňžan

Je tomu již 130 let, co se Jižní štíty zapsaly do historie woodcraftu. Prvních pět let života bylo však příliš málo na to, aby se spojení E.T.S. - South Shields dostalo do širšího povědomí anglické veřejnosti. Literárně je dnes tento kraj spojován se jménem jiné rodačky, slavné britské autorky Catherine Cookson, "Catherine Cookson Country" ... čteme na obálce exkluzivního průvodce. Město na Setona jakoby zapomnělo.

Ale on nikdy nezapomněl na ně. Nikdy nezapřel, že pochází ze země krále Artuše, země starobylých ság, ze starého skotského rodu. Byl to příliš silný vliv někde v hlubinách skrytého Svátého Grálu, aby šlo zapomenout. Stále se vracel - myšlenkami, srdcem a také osobně.

Jak hezky vzpomíná jeho druhá žena Julia M. Setonová ve své knize "By a Thousand Fires" /"U tisíce ohňů", přeložil Los/ :

Jedna z mých dávných tužeb se splnila, když jsem se svým manželem mohla navštívit South Shields, místo, kde se narodil. Je to malé, tiché městečko v Durhamu v Anglii na jižním břehu řeky Tyne - tam, kde se vlévá do Severního moře, asi šedesát mil jižně od Newcastleu, velkého obchodního města severu; vskutku je přístavem tohoto města.

Oba jsme si udělali procházku městem, ne o mnoho větším, než bylo před sedmdesáti lety, kdy je tak dobře znal. Mělo dosud pozoruhodné rysy zcela sobě vlastní. Měla jsem pocit, že se málo změnilo od té doby, co tu šel. Skutečně znal každý záhyb ulice, takřka všechny krámy, které tu byly po všechny ty roky. Bylo to jako obracení stránek času nazpět sotva se zachvěním papíru.

Byl dychtivý, aby spatřil břeh a k němu jsme šli nejdříve. Slavný přístav, ve kterém byl poprvé vynalezen a spuštěn záchraný člun, jenž zachránil tolik tisíců životů, má míli napříč. Je zdokonalený dvěma masivními vlnolamy. Je to velké jádro a centrum tohoto malého světa.

Je dosud vidět stovky obchodních lodí ze všech částí světa, které lemuji břehy řeky Tyne zrovna nad ústím, a také rybářské čluny ze Severního moře, Dogger Bank a cornwallských sardinkových oblastí, s loděmi pro lov sledů, s rybáři, kteří loví sledě sítěmi na otevřeném moři, i treskové čluny od vzdálených břehů a mlh Nového Foundlandu. A nade vším, povždy nade vším křičící spousty racků, třepajících bílými křídly.

Nazad odtud, severně a západně, vystupovaly svahy, pokryté domy horníků, neboť hluboko pod těmito nízkými pahorky se ještě nalézají nejslavnější uhelné zásoby Anglie. Vklíněné mezi tím tu byly nespočetné továrny, využívající výhodu levného uhlí a nadbytku laciných pomocných dělníků.

Když jsme se procházeli, vyprávěl mi o starém osmihřanném dřevěném paviloně, ve kterém bylo hlavně městské tržiště, a o tom, jak staří mořští vlci sedávali okolo kouřice dymky a splétali své historky.

A najednou jsme byli u něho - přesně jak jej popsal. Bylo poledne a bylo tam jen málo starců. Měla jsem v krku knedlík, když jsme pomalu vstoupili a posadili se u vnitřního okraje stavení. Jak podivuhodně měkké a melodické se mi zdály jejich hlasy, když jsme v tichu poslouchali jejich hovor!

Seděli jsme ve snění, klidně a spokojeni v této malé oáze pokoje, až ostatní návštěvníci jeden po druhém vstali a odešli.

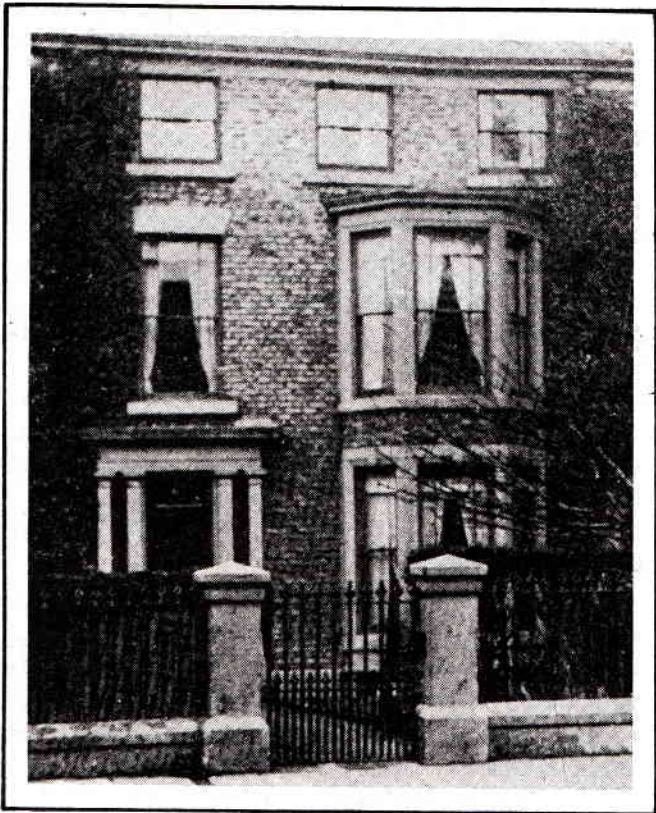
Brzy pokračoval ve svém vyprávění, jako by byl nikdy nepřerušil svoje vzpomínání.

"Blíže oceánu bylo sídliště jiné třídy, lidí, kteří byli známí jako majitelé lodí obchodního námořnictva.

Potřebující být blízko svého zaměstnání a vyhýbající se kouři dolního města a továrnám Upper či High Shields, projevovali tito lidé uznání větríku z oceánu tím, že postavili svoji malou osadu blízko spojení řeky a moře.

Zde vyrostly ulice na svahu - Wellingtonská, Ogleská, Winterbottomská, Chalonská, Albionská. Také domky námořních kapitánů, městečko Westoc a Cledon.

Zde to bylo, kde můj otec postavil svůj prostý pevný dvouposchodový dům z cihel, nyní Wellingtonská ulice č.6, ve kterém se narodilo jeho početné potomstvo - celkem čtrnáct dětí.

Jména sousedů se mi teď jasně vrací. Všichni byli do určité míry vlastníky lodí a většina z nich byli příbuzní - Stephensonovi, Renoldsovi, Leeovi, Snowdonovi, Hevisonovi, Maxwelllovi, Biddlestonovi, Fenwickovi, Stoddardovi atd., skoro všechna ta jména byla slavná v dějinách pomezí.

Zde a v okolí to bylo, kde moji lidé bydleli od té doby, co je velké zhroucení jejich osudu ve stuartském povstání vyhnalo ze Skotska. Chvilu mlčení a zase pokračoval ve vzpomínkách.

"Ze svých jižních oken jsme měli úžasný výhled na pšeničná pole a na louky s jejich mlou pestrostí života zvířat v trávě a se skrývané pějícími na obloze, do dále k Cledonu a dále směrem k Sunderlandu a dolů k pobřeží k Souter Point, kde sténá úděsná siréna za hrozných mlhavých nocí.

Jižní štíty už dávno nejsou tím malým a tichým městečkem. Mnohé se zde změnilo, i když tu a tam na vás ještě - v pečlivě udržovaných památkách - dýchnou staré časy. O Setonovi tu dnes ví jen málokdo. Rodný domek a menší pamětní desička na stromě před ním jsou jedinými památkami, které zde ve vztahu k E.T.S. můžete najít. Domek je pečlivě upraven, ale zdá se, že ho nikdo neobývá. Ve městě a okolí už také údajně nikdo z rodu Setonů nežije.

Přesto má pro nás cenu se sem vracet. Osobně /pak připomínáme, že Wellington Terrace č. 6, kde je rodný dům E.T.S., je dnes součástí ulice Beach Road/, abychom nasáli aspoň něco z charakteristické, i když už mizející atmosféry. Ale stačí se vrátit i nadálku, abychom poznávali kořeny, z nichž vyrostl strom lesní moudrosti.

ORDER OF WOODCRAFT CHIVALRY

Těšili jsme se na tu chvíli dlouho a představovali jsme si jí v netrpělivém očekávání všelijak.

A pak nadešla. Sedmáctého srpna navečer se ozvalo do promoklého lesa: "Už jsme tady !!!" K táboru se blížily dvě postavy starších manželů a okamžitě od týpí k týpí letí zvěst: Angličané už dorazili!

Dorazili a tak splnili svůj vzrušující slib. Mollie a John Pringleovi, dva činovníci Řádu lesního rytířstva - The Order of Woodcraft Chivalry.

Jako bychom se znali odjakživa. Nesmělé české jazyky si rychle zvykají na krásnou angličtinu, různé předsudky a mýty o konzervativnosti Angličanů padají jako domeček z karet. Naši hosté jsou velmi přátelští, sdílní, upřímní a otevření od prvního okamžiku.

Věnovali jsme se jim ty tři dny, jak jsme jen nejlépe mohli. Předvedli jsme jim to nejlepší, co umíme a snažili jsme se jim vylíčit co nejlépe minulost i současnost woodcraftu v Československu. Nafotili jsme desítky fotek, nahráli několik kilometrů magnetofonové pásky. Byli tak nadšeni atmosférou tábora, že si natáčeli i naše české rozhovory, kterým nerozuměli.

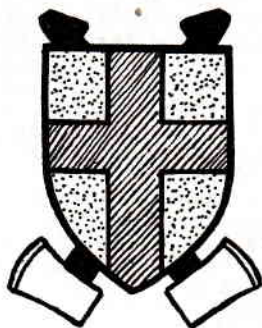
Mnoho nám toho po večerech i o vycházkách do okolí tábora napovídali o sobě a o Řádu.

Naučili jsme je indiánské tance a písně, ale i české národní, oni nás různé skotské a anglické popěvky a skotský čtvercový tanec. Moc jsme se nasměli.

Ale to je vše jen začátek přátelství. Do kroniky nám napsali, že se vrátí a že jich bude více. Jen to nás udrželo ve chvíli, kdy odjížděli. Oboustranné dojetí při loučení bylo skutečně upřímné. Bylo nám s nimi báječně. Tak tedy za rok nashledanou.

S modrou oblohou ! - Blue sky !

Mawadani

Jednoho deštivého dopoledne jsme seděli ve sněmovním tee-pee s našimi anglickými kolegy z Řádu lesního rytířstva. Když už jsme si dost zazpívali českých, skotských a indiánských písní, požádali jsme je, aby nám pověděli něco o své historii.

John neobvykle zvažněl a začal vyprávět: Order of Woodcraft Chivalry, čili Řád lesního rytířstva založil v roce 1916 přírodovědec a výzkumník Ernest Westlake. Byl to člověk neobvykle přemýšlivý a jako přírodovědec - evolucionista jej zaujala myšlenka Ernesta Thompsona Setona o využití evoluce ve výchově člověka. První světová válka ukázala rozvrácenost lidské společnosti a to byla další pobídka pro Westlakea - antropologa, aby se zabýval myšlenkou výchovy nové, lepší generace lidí. V Anglii byl v té době již velmi silný skauting, ale jeho militaristické prvky odrazovaly Westlakea pacifistu natolik, že se rozhodl vytvořit anglickou adaptaci nejpůvodnější myšlenky - myšlenky woodcraftu. První skupiny Řádu vznikaly ve školách. Začátky byly velmi těžké.

Skutečný rozmach hnutí nastal až po roce 1920. Tehdy zakoupil Ernest Westlake na jihu Anglie v Sandy Balls starou zemědělskou usedlost a učinil z ní sídlo své organizace. Konaly se tam první letní tábory a víkendová táboření. Centra hnutí vznikla na jihozápadě, na jihu Anglie a v Londýně.

V roce 1921 byl E.T. Seton jmenován čestným náčelníkem OWC. V roce 1925 navštívil Anglii osobně. To byla již organizace v plné síle. Každoročně se zástupci z jednotlivých center sjíždějí do Sandy Balls na výroční sněm - Folkmoot. V roce 1926 se jich sjelo na tři sta.

Přestože organizace vzkvétala, byla často zmítána silnými otřesy - různými myšlenkovými přerody nebo náhlými úbytky členstva zaviněnými většinou nenadálým odchodem některé silné vůdčí osobnosti v určité oblasti. Nikdy ale OWC nevybočil z woodcrafterského charakteru, jak k tomu došlo u jiných původně woodcrafterských organizací / např. Kibbo Kift Kindred pod vedením Johna Hargreavea, nebo Woodcraft Folk /, které "ulétly" do různých extrémů.

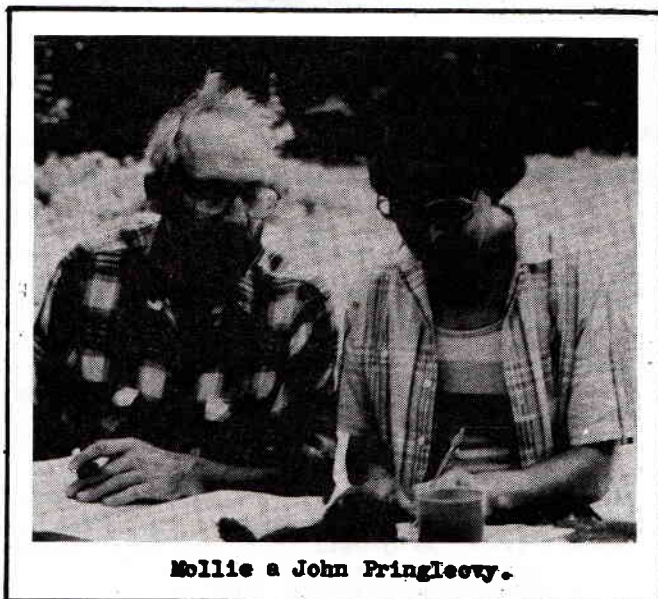
Ve třicátých letech, v důsledku hospodářské krize, byla existence Řádu vážně ohrožena. Nezaměstnanost ochromila životy tisíců lidí. Sandy Balls, centrum hnutí, se stalo útočištěm nejvíce postižených členů. Odtud vyráželi hledat práci. Kde práci našel, neváhal celý výdělek věnovat do společné pokladny. Z této doby se traduje dnešní svyk Řádu - před sněmem a po sněmu hodevat u společného stolu. Tehdy lidé jídali u jednoho stolu, aby co nejvíce ušetřili z těžce nabytých prostředků. Tato tradice je dnes velice silná a je doplněna tancováním country tanců, velmi oblíbenou činností členů Řádu.

John a Mollie Pringleovy nám vyprávěli s hrdestí ještě o jednom úseku historie řádu. V době letecké bitvy v Anglii, za druhé světové války, se členové Řádu významně zasloužili o úspěch evakuace tisíců lidí z Londýna na venkov - do center, kde byly před válkou pořádány lesní školy OWC. Řád lesního rytířstva se tak bez okázalosti zařadil mezi organizace, jejichž přínos k vítězství nad rasismem nebyl zanedbatelný.

Po druhé světové válce nastal v Anglii velký hospodářský rozmach. Kult blahobytu a materiální dostatčnosti do značné míry snížil počet nových možných zájemců o činnost Řádu. Jak nám John a Mollie řekli, jsou dnes v Anglii považováni za bláznů. Dnes už totiž v Anglii málokdo, spíše nikde, jezdí tábořit pod stan a vaří venku na ohni. Většina lidí tam dnes přespává v hotelích a bungalovech, menšina v caravanech, kde si vaří na plynu.

Dnes má tedy Řád jen kolem tří set členů, ale tito lidé vědí, proč dělají to, co dělají. Je potěšitelné, že procento mladých lidí zvolna narůstá.

Svími myšlenkovými principy jsou nám tito lidé velice blízcí. Využívání kouzla ohně, připomínání minulosti lidstva, pobyt v přírodě a její studium, důsledná apolitičnost a vyloučení veškerých militaristických prvků v činnosti i ve vnější formě, "teaching by doing", jak často citují zásadu Ernesta Westlakea, čili "myslící ruka" jako hlavní prostředek výchovy, důraz na kvalitu a nikoli na kvantitu, stupnice činů jako vnější projev dosažených met, důraz na úlohu svědomí a na schopnost zamyslet se, využívání malebnosti obřadů, členství bez omezení věku a pohlaví - to jsou ty nejhlavnější rysy, které dělají z anglického Order of Woodcraft Chivalry nám nejbližší a nejspřízněnější organizaci.

Mollie a John Pringleovy.

Věříme, že budoucnost bude patřit čilým vzájemným stykům, neboť ty jistě posílí vědomí obou organizací, že myšlenka woodcraftu v Evropě žije.

Znakem Řádu lesního rytířstva je štít a dvě zkřížené sekery. Štít je symbolem rytířství, sekery znázorňují woodcraft. Angličtí členové mají na bílém štítě červený kříž sv. Jiří, skotští kříž sv. Ondřeje a irští kříž sv. Patricea. Kříže sv. Ondřeje a sv. Patricea jsou ve tvaru písmene X. Všichni členové řádu užívají tradiční woodcrafterský pozdrav "Blue sky", čili s modrou oblohou, a též pozdrav rukou ve tvaru znaku woodcraftu.

Obdobou našich orlích per je systém zkoušek - důkazů. Podle získaných důkazů jsou členové označováni tituly, získávají též obřadní jména.

Zajímavý je systém organizačních jednotek členstva. Vedle osamělých členů a osamělých skupin mohou existovat rodinné skupiny a rodiny rozšířené o přátele. Většími seskupeními jsou pak lóže, které v sobě zahrnují nejméně tři různé věkové kategorie. Spojení skupin a osamělců v určité oblasti se nazývá Guild.

A toto slibuje každý nově přičeží člen: "Odpovědět na volání světa přírody, vyhledávat v něm jednoduchost, zdravý rozum a odvahu. Brát statečně a vesele dobrodružství života, mít v lásce vše, co s sebou nese krásu, zákrak a romantiku, snažit se vnést rytířského ducha do každodenního života."

Logan

K HLEDÁNÍ NAŠÍ IDENTITY

Přiznám se, že jsem od roku 1945, kdy jsme v Brně zakládali kmen Ohně, poznal v Lize a v souvislosti s ní to nejlepší, co jsem si mohl do života odnést a máloco jsem postrádal nad to. Vudkraftery v kompletních indiánských krojích v tak "ortodoxně" dodržené původnosti a úplnosti do poslední perličky jsem poprvé viděl až na Albertově a pak na sněmu u Bobřího jezera. Nevzbudilo to ve mně ani závist, ani dojem vyumělkovanosti, bizarnosti nebo samoučelnosti. Slyšel jsem pak různé kritiky o jednostranném chápání a o tom, jak mohlo být času, stráveného výrobou a zdobením kroje, užito lépe pobytem v přírodě. Nad tím vším u mne ale převládlo uspokojení, že to někdo dokázal a má dost nadšení i zarputilé vytrvalosti jít do krajnosti touto nesnadnou cestou romantiky a imaginace. Fandím tomu.

Na Albertově, v Bizoním větru a v dalších projevech převážně pražské "nové vlny" posttotalitního směru v Lize se setkávám s dobrou znalostí díla E. T. Setona, která nám zprostředkuje nové pohledy na odkaz tohoto našeho zakladatele. Tento trend bezprostředně navazuje na práci Miloše Zapletala, jemuž musíme být vděční za to, jak Setonovy myšlenky interpretoval a popularizoval. Soudím, že studia rozsáhlého Setonova autorského odkazu nemůže být nikdy přespříliš, protože je toto studium obohacující a pro naši mládež i pro nás tak trochu odrostlé je vysoce potřebné. Díky tedy těm, kteří se dopátrali originálů a zprostředkují je svým úsilím nám všem.

S tím však souvisejí nejméně dvě otázky, které jsou otevřené a řeší je sám život.

Indianismus i studium ideového a organizačního odkazu E. T. Setona v sobě skrývají problém jejich aplikace na současný život vudkrafterských kmenů a jeho vývoj. Snad máme v živé paměti smutné konce dogmatismu politického, který přivedl zemi ke stagnaci mimo jiné na základě setrvávání u myšlenek mrtvých autorit. Nelze jen kopírovat dávné vzory a konzervativně dřepět u velkých, byť i oslnivých osobností. Doba i život v kmenech přináší nové impulsy a potřebu tvůrčí radosti při přetváření tradičních motivů (indiánských i setonovských) v novou skutečnost. Kmeny i jedinci si vybírají ty prvky, které vyhovují jejich potřebám a jejich kombinací vytvářejí novou skutečnost, která neopakuje to, co tu bylo před tím a i sama je neopakovatelná.

Ano, za druhé je tu otázka potřeby osobitého výrazu naší organizace (případně hnutí), vlastní tváře a pravidel hry, jak o tom píše bratr Logan (ve 2. č. BV, str. 3), řekněme dnešním slovníkem je to potřeba ujasnění identity Ligy lesní moudrosti, která by ji výrazně odlišovala od jiných tábornických organizací, jež mají obdobné historické kořeny. Souhlasím s bratrem Loganiem, že tvář Ligy tvoří devět hlavních zásad a dvanáctero zákona lesní moudrosti, při čemž se obojí zčásti prolíná, zčásti doplňuje. Ale z devatera zásad většinu (často neuvědoměle) přejali i ostatní nám podobní. Podstatu a úplnost myšlenky vystihuje spíš zákon lesní moudrosti a to důrazem na harmonicky rozvíjenou všestrannost a na mravní povahu našeho vztahu k sobě samému, k přírodě a k lidem.

Ale hledíme dál nějaké konkrétní, výrazné, pro všechny patrné a pochopitelné kritérium naší identity. Někteří je spatřují v indianismu, dokumentovaném a do praktického táborového života uváděném přebýváním v týpi. Ale viděl jsem léta tábořit v typických sdružených pionýrské skupiny Zábřežska a na první stránce prvního letošního čísla skautského časopisu Junák (roč. 33) jsou táborová týpi. Také známe z historie Ligy příklady života kmene podle slovanského svérázu, které nemůžeme zavrhnout jako kacířství. Jsem

přesvědčen, že nenajdeme vhodnější konkrétní vzor mezi etniky a kulturami, než je severoamerický Indián, ale nicméně soudím, že v indianismu není podstata naší myšlenky. Jde tu spíš o nezbytný malebný kolorit.

Klíčovou programovou zónou je poznávání přírody a život v ní. Říkávali jsme, že chceme-li přírodu opravdu milovat, musíme ji důkladně poznat. Kdybych musel dát přednost jednomu před druhým, dal bych bez zaváhání přednost studiu přírody před indianismem. Ve skutečnosti nám obojí šlo báječně k sobě, ale je pravda, že jsme v kmeni Ohně přírodu znali perfektně, kdežto kompletní indiánský kroj si nepořídil žádný z nás, z důvodů nejen finančních. Patřovalo k naší hrdosti, že jsme byli a dosud jsme v přírodě opravdu doma, nikoli jen na sváteční návštěvách v příjemném prostředí jako běžní skauti, o pionýrech už vůbec nemluvě.

V dobách, kdy ideje socialismu hýbaly evropskou avantgardou, byly v hnutí lesní moudrosti silné proudy sociálního citění, humanismu a filantropismu. Bylo by podstatným ochuzením celé vudkrafterské ideje, kdyby se z ní tyto proudy vytratily. Uvnitř Ligy však ve věcech sociálních a politických považují za nejdůležitější princip vzájemné tolerance, která překračuje bratrským vztahem hranice národnosti, ras, vyznání a politických směrů, jak tomu v hnutí bývalo vždy. To je škola demokratismu, snášenlivosti a porozumění, potřebná zvláště dnes, kdy se v nově ustavené pluralitní československé společnosti zase začínají ozývat zjitřené vášně, boje o moc a o majetek, nevraživost a zášť.

Úběžník, hlavní smysl a pravá hodnota lesní moudrosti, je v oblasti mravní. Jde o vyvážení rozvoje silného individua, k němuž celá myšlenka směřuje, a harmonii jeho společenských vztahů. Pro identifikaci mravního profilu vudkraftera ve srovnání třeba se skauty (ale i mnoha jinými) slouží dobře dávná formulace, že skautingu jde o řádné občanství, kdežto lesní moudrosti o lidství. V tomto zdánlivě jemném rozdílu je hluboký smysl. Je tu i identifikace s charakterem sebevědomého, hrdého, samostatného a svobodného až k prvkům anarchismu milujícího Indiána. Zcela logicky Liga, pokud vím, nikdy neklesla tak hluboko, aby volila za čestné náčelníky generály nebo politiky, kteří jsou náhodou na vrcholu své jepičí kariéry.

Domnívám se, že právě v oblasti mravní bychom měli hledat a také jsme vždy hledali kritéria naší identity, svoji svéráznou tvář. To by ovšem znamenalo stanovit si jisté programové minimum v duchu zákona lesní moudrosti, které je pro všechny řádné členy závazné. Víím dobře, že tu moje úvaha končí právě na počátku složité a obtížné problematiky, kterou ale nelze obejít. Dostali jsme se tím totiž k otázce tabu a já jsem na druhé straně ten poslední, kdo by chtěl mít z Ligy lesní moudrosti moralizující sektu. Ale pro příklad uvedu, že jsem byl vždy hrdý na to, že skaut by jen neměl kouřit, ale vudkrafter prostě nekouří. Nikdy a v žádném věku. A to je víc.

Uzavírám shrnutím, že naše tvář a svébytná identita není ovšem v žádné z jednotlivostí, nýbrž v syntéze elementárních programových a mravních prvků, životních a lidských hodnot, jichž jsem se právě ze svého zorného úhlu a osobního přesvědčení dotkl.

Norek Samotář

HAU, KÓLA!

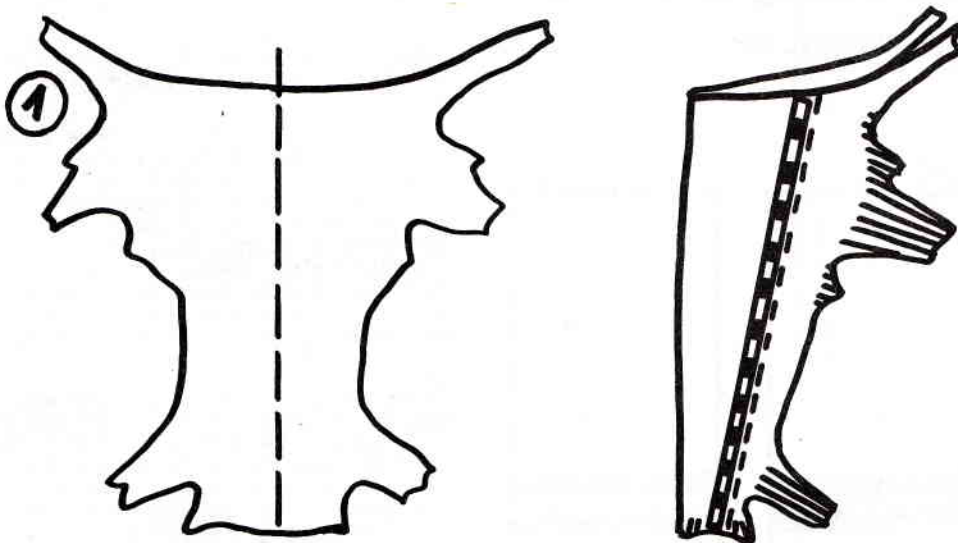
PŘÍLOHA BIZONÍHO VĚTRU VĚNOVANÁ INDIÁNŮM Z PLÁŇÍ

V jedné známé knize o Indiánech daruje běloch Indiánovi nádherné pruhované vlněné kalhoty. Indián dojat jeho velkodušností, okamžitě vezme nůž a určí jim nohavice. Těmi provlékne řemínky a přiváže si je k pásku. A legginy jsou hotové. Běloch zděšen zničením kalhot rezignuje. Nedomůže pochopit Indiánovu touhu po volnosti. Kalhoty, to je něco jako vězení. Vzpomente si jen na Robinsonova Pátka, jaké s nimi měl potíže. Sioux se od něj moc neliší.....

V minulé kapitole jsme si řekli něco o bederní roušce a mokasínech, dnes přijde řada na další nezbytnou věc - indiánské kamaše, tzv. legginy. Zrovna tak, jako na našem kontinentě, i v Americe se oblečení vyvíjelo. Od prvních dosti hrubých a primitivních výrobků, které člověka jen tak tak chránily před mrazem a nepohodlím či obtížným

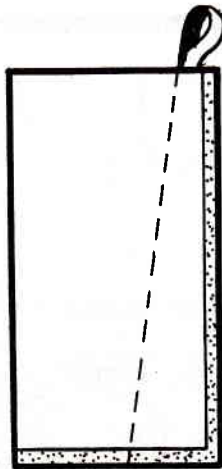
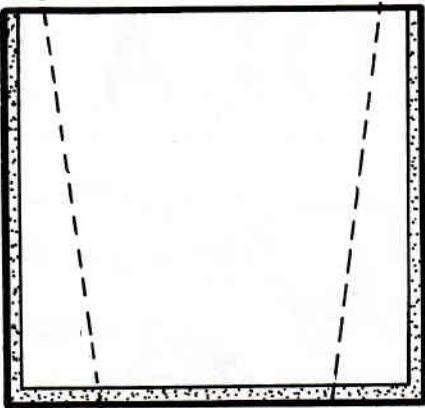
hmyzem, přes praktické využití a zpracování kůže, až po obřadní obleky, nádherně zdobené, které se používaly pouze ke slavnostním příležitostem.

U leggín je vývoj zcela jasně viditelný. Podle jednotlivých exemplářů z muzejí můžeme určit přibližně nejen kmen, ale i pravděpodobně stáří výrobku. Za starých časů se vyráběly kožené kamaše starého střihu tak, že se využívala úplně celá plocha jelena či srny /obr. č. 1/. V těchto dobách, kdy ještě nebyly korálky dováženy z Čech a Itálie, se používaly ke zdobení ostny z ursona. Jedny takto ozdobené legginy můžete vidět na obr. č. 8. Další zdobení se provádělo svazečky žíní nebo skalpů a malováním. Tak vznikly nádherné kamaše, nad kterými se ještě dnes v muzeích tají dech.

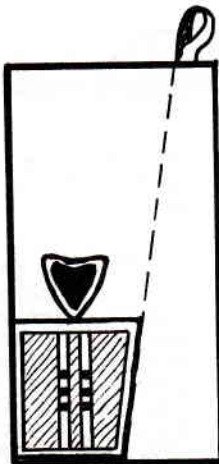
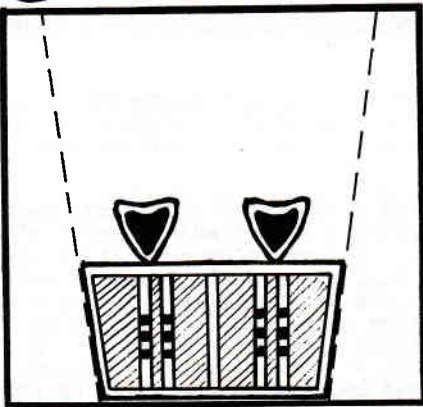
NEJBĚŽNĚJŠÍ TYP KOŽENÝCH LEGGIN S TRÁSNĚMI.

②

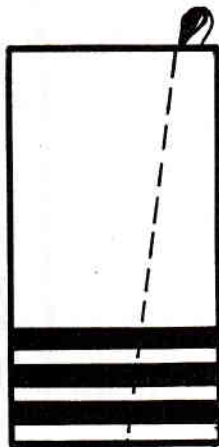
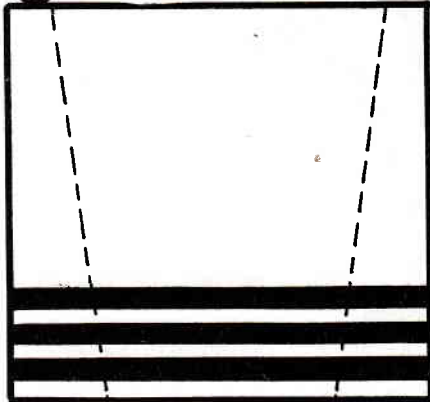
LEGGINY Z VLNĚNÉ LÁTKY OLETOVANÉ
TKALOUNEM NEBO LÁTKOU JINÉ BARVY.

③

TEV. "VRANÍ" TYP LEGGIN. LICHOBĚŽNÍK
V DOLNÍ ČÁSTI JE Z ČERVENÉHO
FLANELU NEBO VLNĚNÉ LÁTKY A JE
OBŠÍTÝ BILÝMI KORÁLKÝ.

④

LEGGINY VYROBENÉ Z PRUHOVANÉ DEKY.

V pozdější době, po prvním styku s bělochy, se začínal měnit tvar i materiál. V mezidobí se používal stříh více připomínající moderní kalhoty s plácačkami a později se používala dekovina, vlněná látka a k výzdobě korálky, mince, plíšky a stuhy - obr. č. 2 a 3. Legginy na obr. 3 jsou velmi dekorativní a v mnohém směru se vyrovnávají starému typu zdobenému ursoními ostny.

Na obr. č. 4 vidíte stříh na legginy z pruhované deky, kterou si může sehnat opravdu každý. Materiál je celkem levný a legginy vypadají indiánsky. Takové deky se ještě dnes používají v některých nemocnicích. Nastříženou nohavici přeložte a sešijte buď pevnou nití, nebo koženými řemínky v několika bodech - ani hustě, ani moc od sebe, aby na vás netáhlo. Celé legginy můžete obroubit tkalounem ve vkusné barvě - žlutým, bílým, zeleným a výsledný efekt se dostaví. Kdo se chce pustit do složitějších leggin, může si vybrat mezi třemi základními druhy. Starý typ z kůže přiléhající na nohu či novější typ kožených nebo látkových leggin s plachtíčkou. Ty se ještě při zdobení dělí na dva podtypy. Buď s pásem po straně, jak to používaly např. kmeny Sioux a Sažen, nebo Vraní typ ozdobený na holení, jaký používali i třeba Indiáni kmene Blackfoot.

Chcete-li si ušetřit trochu práce a dosáhnout velkého efektu pouze s látkou, udělejte si typ, který používaly Vraní. Konec nohavice pošijte červenou, zelenou, nebo modrou látkou /ne plácačku, pouze těsně k ní/ a potom vyšijete dva nebo tři pruhy od shora dolů, vpředu i vzadu a celé dílko olemujete po obvodu znovu korálky. Výsledek je velmi efektní a u préríjních Indiánů velmi oblíbený. Pro ty mladší z vás, kteří chcete dělat parádu a jste trochu trpěliví, se tak nabízí bezvadná možnost.

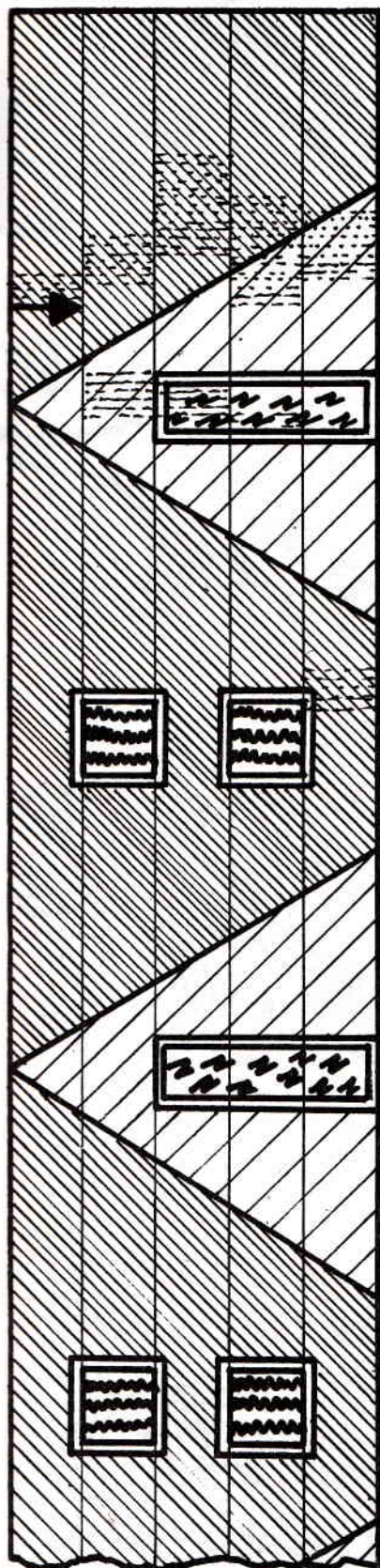
Legginy se upevňují koženou tkanicí nebo poutkem, které je našité k leggině. Společně s mokasínami a bederní rouškou tvoří základní komplet o oblečení pro vaše bydlení v týpi. Máte-li kůži a nechcete-li dlouho vyšít, můžete legginy ozdobit jednoduchou lemovkou z korálek, jakou můžete vidět na obr. č. 1, a třásněmi, žíněmi, či lidskými vlasy, které se dají sehnat u kadeřníka. Nestříhejte ale spolužačky proti jejich vůli a kůň při řezání ocasu zezadu kope /poznatek autora/. Lemovka bývá zpravidla dělaná většími korálky v modré a bílé barvě. V takovém případě se spíše nepoužívá vzorů a jede se základní barva od shora a až dolů. Je dobré, jako i v jiných věcech, nespolehat se na inspiraci, ale chcete-li mít výrobek indiánský, pracovat podle návodu!

Správně ušité a zhotovené legginy by měly být pohodlné, neměly by vás tlačit a řezat, plést se vám pod nohy a podobně. Je jasné, že s legginama vyšívánými korálkami neděláme dřevo a nechytáme pstruhy v potoce. I Indiáni rozlišovali oděv na pracovní a slavnostní. Délka a šířka kamaše se dá poměřit velmi snadno na noze. Pokud ještě rostete, nemá příliš cenu dělat velké ozdobné výšivky, např. u leggin a mokasínů, protože ty budete muset někdy už za velmi krátkou dobu měnit.

Co se týče třásní, někdy méně znamená více. Kdo je přesvědčený z romanticky laděných westernů a indiánek, že Indián byl samá třásně, byl by asi zklamán. Byl to samozřejmě jeden z možných způsobů zdobení, ale třásně vypadaly poněkud jinak, než jak nám to ukazují ve filmech made in DDR. Na mnoha starých obrazech můžete vidět třásně tak dlouhé, že je Indiáni táhnou na legginách daleko za sebou. To však byly obřadní obleky používané na speciální tance nebo obřady jednotlivých préríjních společností. V praxi by jste poznali brzo sami, že se v nich nedá chodit, natož v nich něco dělat.

V dnešním čísle Hau koly vám dám k výběru několik ozdobných pásů, podle kterých můžete začít vyšívat. Pásky se vyšívají na zvláštním kusu kůže, který se teprve po dokončení našije na legginy. Kůže, na kterou vyšíváte pásky musí být tak akorát - ani ne tvrdá, aby se nekrabatila, ani ne příliš měkká, aby se nedeformovala, nebo nevytahovala. Opatrně z kůže vystříhnete pás tak, aby byl dost dlouhý. Na tento pás narýsujete řady, podle kterých budete vyšívat. Potom již jen dokreslíte vzor. Tyto dlouhé a úzké pásky, většinou na pět až sedm řad jsou velmi dekorativní.

..iš měkká, aby se nedeformovala, nebo nevytahovala. Opatrně z kůže vystříhnete pás tak, aby byl dost dlouhý. Na tento pás narýsujete řady, podle kterých budete vyšívat. Potom již jen dokreslíte vzor. Tyto dlouhé a úzké pásky, většinou na pět až sedm řad jsou velmi dekorativní.

STŘEDNĚ MODRÁ

TMAVĚ MODRÁ

SVĚTLE ZELENÁ

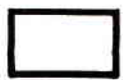
ČERVENÁ

ŽLUTÁ

ORANŽOVÁ

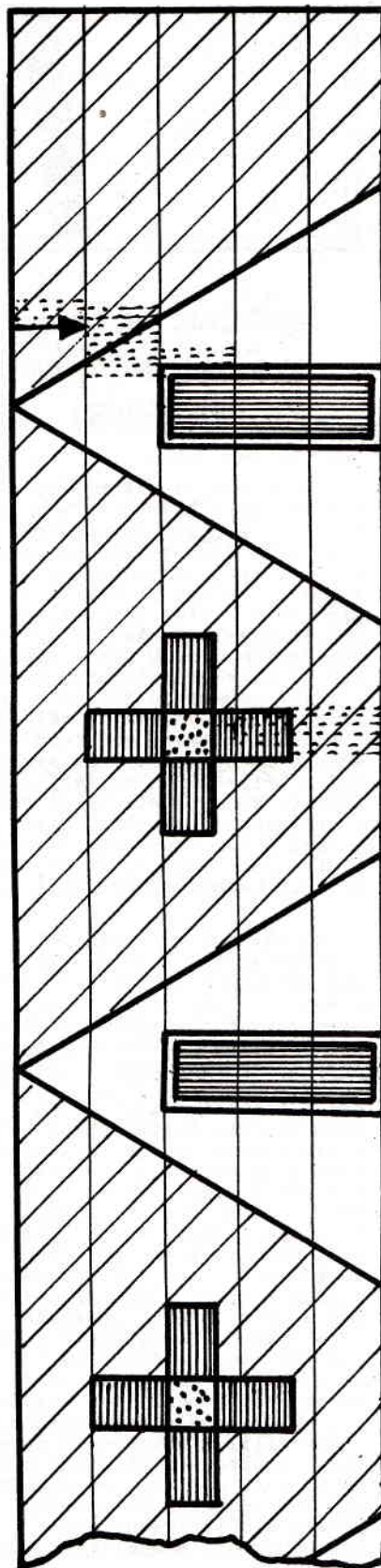
BÍLÁ

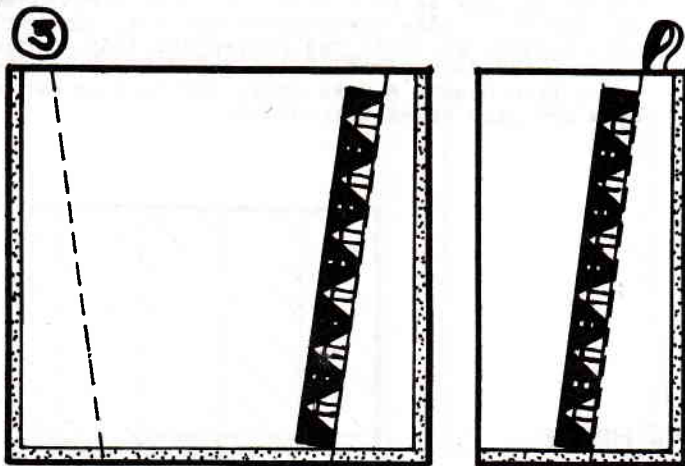
KOVOVÁ-BRONZ

SMĚR VEDENÍ
NITÍ

DVA VZORY PRO OZDOBNÉ PÁSKY NA KOŽENÉ NEBO LÁTKOVÉ LEGGINY

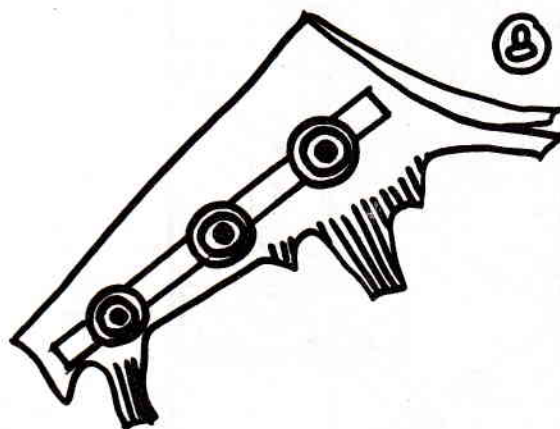
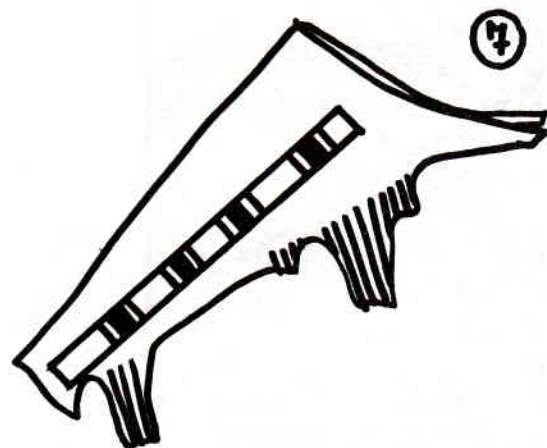
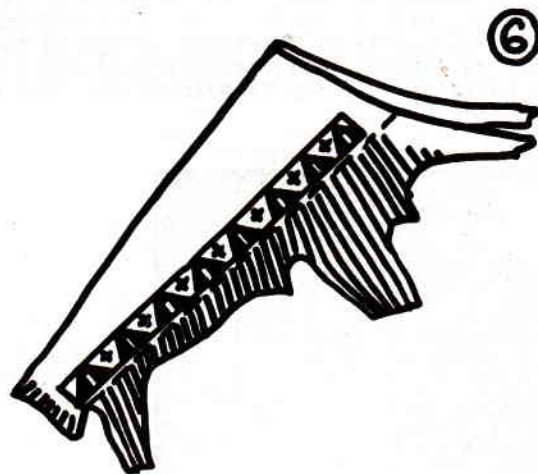

LÁTKOVÉ LEGGINY ORDOBENÉ VYSÍVANÝMI PÁSY (VIZ. DETAIL NA PŘEDCHOZÍ STRANĚ).

Druhá věc, z níž musíme vycházet, je, že Indiáni byli kočovníci a většinu života strávili v sedle. Legginy byly rovněž maximálně uspořádány pro tento druh pohybu na prériích. Ve volném prostoru, navíc na koni, kdy všechno vládo ve větru, vypadaly ozdoby ze skalpů a trásní nebo hranostajících kožek velmi dekorativně. Hůře to už dopadá, proběhneme-li v nich trnami při některé z našich oblíbených her. U nás v kmeni používáme pro běžnou práci vlněné legginy z dek a na slavnosti a sněmy ponejvíce kožené s korálkovou aplikací. Vzory, které vám zde předkládám, jsou ověřené a pocházejí z katalogů předních amerických muzeí. Můžete si být jisti, že zvolíte-li námět a vzor podle přiložených obrázků a budete-li pečliví, stanete se majiteli velmi vzácné věci v Evropě a dokonce i v Americe, která pomůže vašemu táboření dodat onen krásný pocit malebnosti a exkluzivnosti. Pocit, který dnes v onom přemaskávaném českém tábořnictví tak těžko hledáme.

Na závěr dnešní kapitoly si řekneme ještě něco o materiálech. Máme to štěstí, že Čechy jsou krajem korálků a že některé naše fabriky pracují na strojích, které se v přádelnictví používaly před sto lety, takže výsledný efekt je podobný. V našich prodejnách, nejvíce partiovkách, se dají koupit nejrozmanitější modré, červené a zelené látky - vlněné - za pár korun, pro něž si jezdí k nám i cizinci, kteří dělají toto hobby i v západních zemích. Nezapomínejte však na pravidlo, že nikdy nenahrazujeme kůži látkou podobné barvy. Kůži z ní stejně neuděláme a proto je vhodné zvolit jinak barevnou látku a také střih odpovídající výrobkům, které Indiáni z látek dělali. Nikdy se proto nepouštíme do leggín starého typu z látky a nenašíváme na ně trásně z látky nebo takové, které se používají k záclonám. Držme se materiálu, střihu a tvaru tak, jak má být. Nedávno jsem slyšel z úst jednoho junáckého činovníka, že nejde o to, jak je to dokonale provedené, ale o tu romantiku a co to dětem dá! S tím zásadně nemohu souhlasit. Vychováváme-li ve woodcrafterské lize malebnosti k estetice, musíme pracovat pečlivě a spolehlivě podle ověřených zdrojů, aby tento cit v nás sílil a abychom se dopracovali k určité formě umělecko-estetického citění. To je také jedina z cest, o kterou se snažíme. I obyčejné legginy jsou kamínkem do mozaiky, z které se nám jistě podaří složit krásný obraz člověka s modrou oblohou v pozadí, s myslící rukou a vidoucíma očima.

Hau kola, váš Wanblitanka

KOŽENÉ LEGGINY

- ⑥ TYP „SIOUX“ } ORDOBENÉ KORÁLKOVÝMI PÁSY
- ⑦ TYP „CHEYENE“ }
- ⑧ STARŠÍ TYP ZDOBENÝ PÁSY A ROZETAMI Z OŠTŇŮ URSONA

MAŠKE TONIKTUKA HE

Neboť se již dlouhou dobu zabýváme tábořením v týpí, ujaly jsme se my, ženy woodrafterského kmene Bílý Wampur, úkolu sestavit do ligového časopisu přílohu určenou především ženám. Budeme si v ní povídat o šití, vaření, přírodním léčení a různých zajímavostech. Vítejte vás tedy ženským slouxským pozdravem MAŠKE TONIKTUKA HE !

JAK VYPADAJÍ INDIÁNKY ?

Některé indiánské kmeny žily jako v době kamenné, jiné dosáhly vysoké kultury. Indiánky bychom mohli charakterizovat asi takto: byly či jsou převážně menší než muži, postavu mají spíše zavalitou se širokými rameny a poměrně úzkými boky, stavbou těla připomínají muže. Obličej je široký, některé mají široký nos a ústa. ňadra se kojením uvolňují a ztrácejí tvar. Některé Indiánky kojí 1-1 a půl roku, některé 6 i 12 let ! Barva kůže je světle nebo temně žlutohnědá, po delším pobytu na slunečných prérích se mění na bronzovou. Indiánky se však natírají tukem a rudkou. Zuby mají zdravé, silné a široké, vlasy tuhé, hrubé, černé s leskem nebo bez lesku, dlouhé průměrně 40 cm.

POSTAVENÍ ŽENY

U přírodních národů je postavení ženy různé, podle zachovalosti starých obyčejů mateřskoprávních a podle rozdělení práce. Paní Eastmanová, která dlouhou dobu žila mezi Indiány, líčí postavení indiánské ženy takto: "Utrpení slouxské ženy začíná jejím narozením. Již jako dítě je předmětem opovržení ve srovnání s jejím bratrem, z kterého bude jednou velký bojovník. Jako dívka je otěna, dokud mladý muž, který jí chce za ženu, si není jist svým úspěchem. Stane-li se však jeho ženou, ztratí muž ihned zájem na jejím osudu. Bří-

mě rodiny spočívá na ní. Když muž poručí, musí žena celý den nést na zádech těžké břemeno a večer, když je zastávka, musí připravit jídlo pro rodinu. Teprve potom si může odpočinout."

Toto líčení je poněkud pesimistické, ale neplatí pro všechny kmeny.

Irokézský rod byl souhrnem pokrevných příbuzných po přeslici. Otec, který v důsledku exogamie byl vždy z jiného rodu, nebyl považován za spřízněného se svými dětmi, jež dostaly matčino totemové jméno a zůstávaly v mateřském rodě. U Irokézů obdělávaly půdu ženy, proto také rozhodovaly o zásobách potravin. Muži lovili, stavěli kanoe, bojovali a vyráběli zbraně. Vedle zemědělství obstarávaly ženy domácnost, vychovávaly děti a vyráběly obleky. Sňatky byly téměř vždy ujednávány matkami nebo ženskými hlavami domácností. Muž nepřesídlil do domu své ženy a pobýval u ženy jen přechodně. Musel pravidelně nosit ženě část lovecké kořisti, jinak se s ním rozešla. Manželé se mohli kdykoliv rozejít, i když takové rozvody, zvláště byly-li děti, nebyly v oblibě. Děti pak náležely matce a muž na ně neměl žádné právo, stejně jako na jmění své ženy. Dědění existovalo jen podle mateřské linie. Manželovo jmění zůstávalo v jeho mateřském rodě, v rodině dědily pouze dcery po matce, kdežto synům bylo poskytováno jen živobytí. Ženy se účastnily rodových shromáždění a měly v klanech a vůbec všude moc v rukou. Podobné mateřskoprávní vztahy byly také u kmenů Mandan, Minnitari, Crow, Cree, Cherokee. U Omahů a Ojibwejí se již udržovaly otcovské linie, ale nicméně žena měla vynikající postavení. U Ojibwejí se ženy účastnily nejen poradních schůzí, nýbrž i bojů a vyskytlo se u nich mnoho proslulých proroků a kouzelnic. U jejich kmenů bývaly ženy i náčelnicemi.

Život v týpí

K woodcraftu patří neodmyslitelně indiánské týpí. Je to krásné, čisté a mobilní obydlí, které dokáže navodit neopakovatelnou atmosféru. Je však třeba, aby lidé, kteří chtějí v týpí tábořit, znali základy jeho zřízení a zařízení. Jen při uplatnění základů života v týpí bude váš prežitek z pobytu v přírodě úplný. Proto budeme v této kapitole uveřejňovat základy vybavení a chování v týpí, aby měli všichni vášní zájemci možnost se těmito indiánskými zásadami řídit.

Přesto, že se indiánská společnost zdá být velice demokratická, měla své zákony, které byly nutné dodržovat. Nebyly to zákony v našem slova smyslu, ale pouze soustava morálních a náboženských zásad, ke kterým byli všichni vedeni od malička velmi nenásilnou cestou. Jako většina přírodních národů, dbali i Indiáni o praktičnost a účelnost všeho svého počínání a stejnými zásadami se řídili i u svých výrobků. Každá věc má své místo a stejně jako většina jejich činů je důkazem morální čistoty těchto našich vzorů. Týpí bylo doménou ženy a na ní záleželo, jakým působilo dojmem. Proto uvádíme tuto kapitolu v ženské části časopisu, protože domov tvoří žena a je tedy na ženách či děvčátech, jak bude jejich týpí vypadat a jak se v něm budou hosté cítit.

Týpí se skládá z pláště, liningu a popřípadě i z ozanu /rovné plachty umístěné nad čelním lůžkem/. Přesný střih a počet tyčí, na které týpí postavíme můžeme najít v knížce G. a R. Laubinyých **INDIÁNSKÉ TÝPÍ**, kde jsou uvedeny i specifické rozdíly v jeho střihu u jednotlivých kmenů.

Týpí stavíme vchodem směřující na východ. Jeho vnitřní zařízení je rozděleno na mužskou a ženskou část. Pokud stojíme ve vchodu, je pravá polovina muže a levá ženy. V čele týpí mají své místo jeho majitel a majitelka. Po levici majitele směrem ke vchodu sedí muži podle hodnosti a dosažených počtů. Místa u vchodu zaujímají mladíci. Příklad-li vážený host, je pravidlem, že mu majitel nabídne místo v čelní části týpí. Na levé straně sedí v čele majitelka týpí a další ženy společně s dětmi.

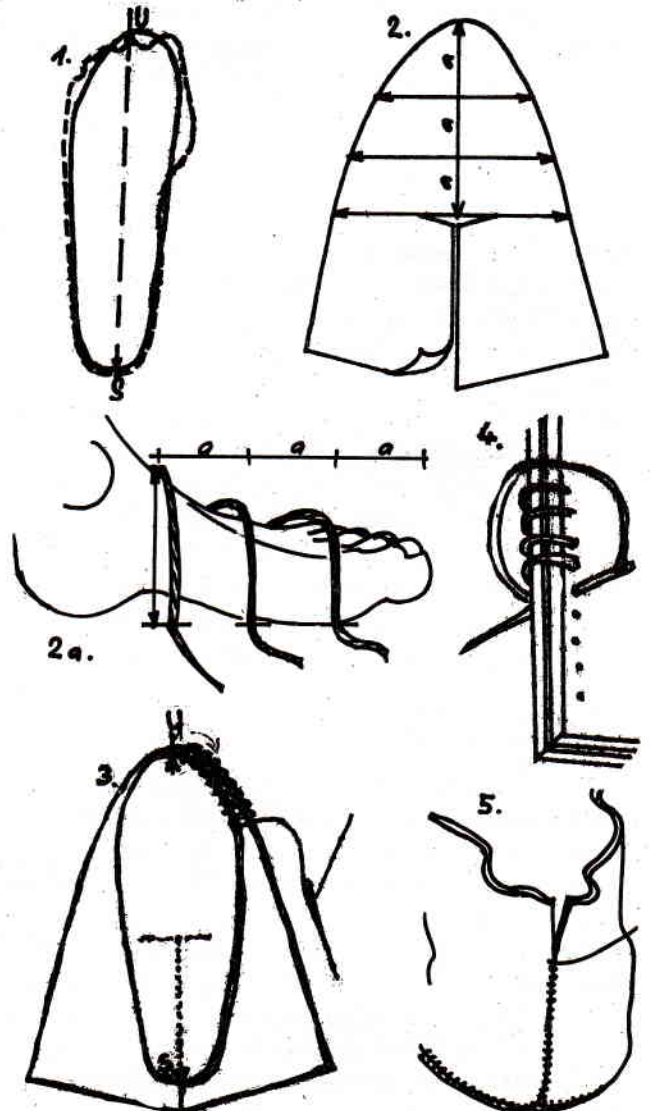

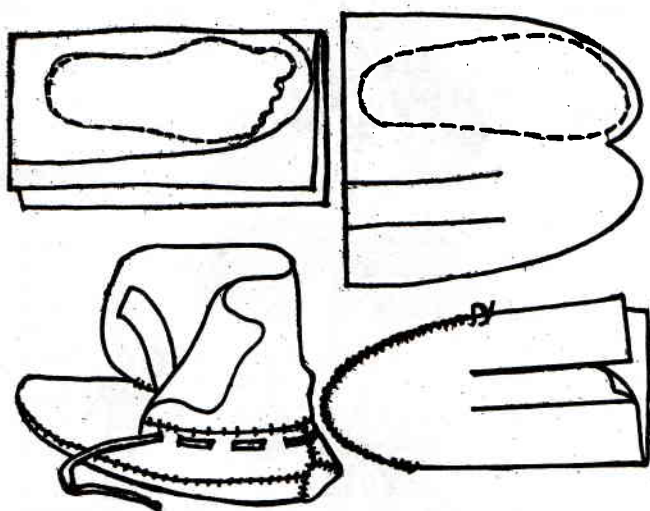
Šití a výrobky z kůže

V první kapitole o šití vás naučíme vyrobit si snad nejpotřebnější část indiánského kroje - mokasíny.

MOKASÍNY PRÉRIJNÍHO TYPU - nejobyčejší střih

Mokasíny tohoto typu se skládají ze dvou částí - podrážky a vrochní nártové části. Tvar podrážky zjistíme tak, že si obkreslíme tvar nohy, jak je to na obr. 1 na tvrdý papír a podle nákresu upravíme. Vystříženou papírovou podrážku přeneseme na kůži, nejlépe na silnější hovézinu, obkreslíme a vystříhneme. Tvar nártové části si nejprve zkusme nakreslit na papír. Potom si změříme výšku nártu na několika místech stejně od sebe vzdálených /na obr. 2a je vzdálenost označena písmenem g/. Tyto rozměry si přeneseme na papír a upřesníme tak tvar střihu. Papírový střih přeneseme na kůži /nejvhodnější je silná vytažená jelenice/ a vystříhneme z kůže. Obě části - podrážku a nárt obrátíme líceovou stranou k sobě a sešijeme /obr. 3,4/. Po sešití patového švu /obr. 5/ obrátíme mokasínův nálec. Přišijeme jazyk a provlečeme řemínek na zavazování /obr. 6/.

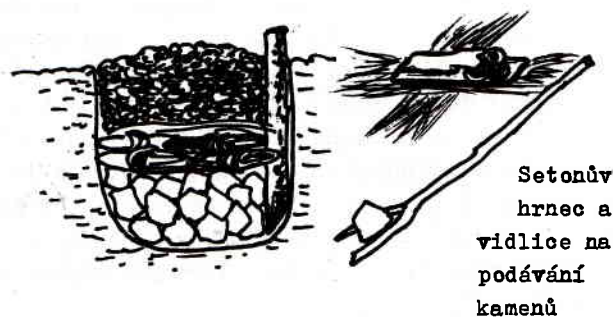
DALŠÍ MOŽNÝ STŘIH NA MOKASÍNY je s jednoho dílu a používaly jej většinou kmeny Vran, Mandanů a Asiniboinů.

Vaření

K ženám či dívkám patří zejména znalost vaření a různých specifíků indiánské kuchyně. Je toho mnoho, co musí každá dívka zvládnout, chce-li se vážněji zabývat tábořením podle vzoru severoamerických Indiánů, a proto začínáme od úplných základů.

Před příchodem "bílých lidí" vařily Indiánky bez použití kovových nádob, jejichž výrobu neznaly. Jižní kmeny /zejména v oblasti současného Mexika/ sice používaly keramické /hliněné/ nádoby, ale Indiáni severoamerických plání takovéto nádoby téměř neznali. Nebyly pro jejich kočovný způsob života praktické. Vařili v zemi nebo v bacheru, či opékali nebo sušili maso.

V této první kapitole zaměřené na vaření vám popíšeme vaření v zemi. Tento způsob, který rozšířil mezi "bílé" táborníky E.T.Seton, je nazýván nejčastěji Setonův hrnec. Vzhledem k tomu, že patří znalost vaření v zemi i k činům uvedeným ve Svitku březové kůry, uvádíme hned dva způsoby této úpravy pokrmů.

Setonův hrnec a vidlice na podávání kamenů

VAŘENÍ V ZEMI

I tímto způsobem vaření lze připravit pokrm pro větší počet osob. Záleží pouze na velikosti jámy a počtu kamenů. Na našem táboře jsme takto nasýtli 50 lidí.

V zemi vykopeme jámu o průměru 0,5m a stejně tak hlubokou. Vyložíme ji kameny, na nichž rozděláme oheň a v něm rozpálíme další kameny. Když jsou dostatečně žhavé, vybereme první vrstvu kamenů a vymeteme z jámy uhlíky a popel. Základovou vrstvu kamenů necháme v jámě. Maso, brambory a popřípadě i zeleninu nařežeme na plátky a v tenkých vrstvách je zabalíme do kůže položené srstí ven. Takto připravené jídlo dáme na rozžhavané kameny a pokryjeme další vrstvou žhavých kamenů, které jsme před tím vybrali. Vše pečlivě zakryjeme zemí a udusáme. Po několika hodinách jámu odkryjeme a hotové jídlo rozbalíme. Nechceme-li ničit kůži, můžeme ji nahradit dostatečně silnou vrstvou trávy a listů. Jestliže máme chuť pokrm nevšedně aromatizovat, vysteleme jámu vonnými listy sasafrasu, javoru, lípy či divokého vína.

Jiný způsob vaření v zemi, námi častěji praktikovaný, je za použití vody. Vykopeme jámu stejně velkou jako v předešlém popisu. Vymažeme ji jílem, aby nám voda neodtékala. Připravíme si obyčejné ohniště, ve kterém rozžháváme kameny. Na plátky nakrájené maso, brambory a zeleninu poskládáme na travu pokrytý větší kus kůry. Vše zabalíme znovu do trávy. Pokud máme balíčky k vaření připravené, postavíme ke kraji jámy kůl tak, aby jej bylo možné po zahrnutí díry vytáhnout. Za pomoci dvou vidlic nanosíme do jámy vrstvu žhavých kamenů, na ně poskládáme kůrou vzhůru balíčky jídla. Pokryjeme je vrstvou čerstvé trávy, zasypeme hlínou a udusáme. Vytáhneme kůl, do vzniklé díry nalijeme přibližně litr až dva litry vody, kůl znovu vsadíme a jámu udusáme. Za 3 - 4 hodiny je jídlo hotovo. Při přípravě pokrmů v zemi si musíme počínat velmi rychle, aby kameny, které jsme pracně rozpálili, nevychladli, než jámu zahrneme.

Přírodní léčitelství

V této části si budeme povídat o lidovém přírodním léčitelství, uvádět recepty a různé zajímavosti z této zájmové oblasti. Dovíte se vždy něco o využití rostlin, které v daném období můžeme sbírat v přírodě, a něco o typických indiánských rostlinách.

V indiánských receptech se často vyskytují suroviny, které se u nás dají jen velmi těžce sehnat. Pro zajímavost budeme podávat informace i o těchto rostlinách a snad se vám podaří některé si zajistit. Jinak používejte náhražky buď uvedené, nebo dle vlastního uvážení.

BLACK WALNUT, neboli ořešák černý je strom. V tetonském dialektu se nazývá ČAN-SAPA, čili černé dřevo. Z kořenů stromu se vyrábělo černé barvivo, ořechy se jedly - buď samotné nebo s medem, nebo v úpravě ořechové polévky.

HICKORY NUT, neboli ořešák bílý je také strom. V jazyce Lakotů se nazývá ČANSU-HU, což znamená strom-bílý ořešák. Jeho plody se nazývají hickora ořechy a Indiáni je používali také k jídlu samotné či s medem. Léčovalo se tím drobné nachlazení či kašel. Z mízy stromu se obdobně, jako z javorové mízy vyrábělo sirupové sladidlo.

Období zimy je obdobím vegetačního klidu rostlinstva. V listopadu, prosinci a lednu je u nás možné a vhodné sbírat např. kakost luční a kozlík lékařský. Podzemní krátké tlusté oddenky **KAKOSTI LUČNÍ** se sbírají ke konci podzimu. Očistí se, po délce se několikrát rozříznou a zvolna usuší. Usušených oddenků pak lze využít proti průjmům, neboť má svíravé účinky. Odvar se připraví takto: ve čtvrt litru vody povaříme 15g sušených oddenků a užívá se 4x denně polévková lžice. Další rostlinou, kterou můžeme v pozdním podzimu sbírat, je **KOZLÍK LÉKAŘSKÝ**. Vyrýpneme kořeny, omyjeme je v tekoucí vodě a sušíme zavěšené v teplé místnosti. Poté lze obkladů namáčených v odvaru z této sušené léčivky použít při bolestech hlavy. Odvar připravíme povařením 1/8 litru bílého vína s 10g sušeného kořene.

Kozlík lékařský
s detaillem
květu

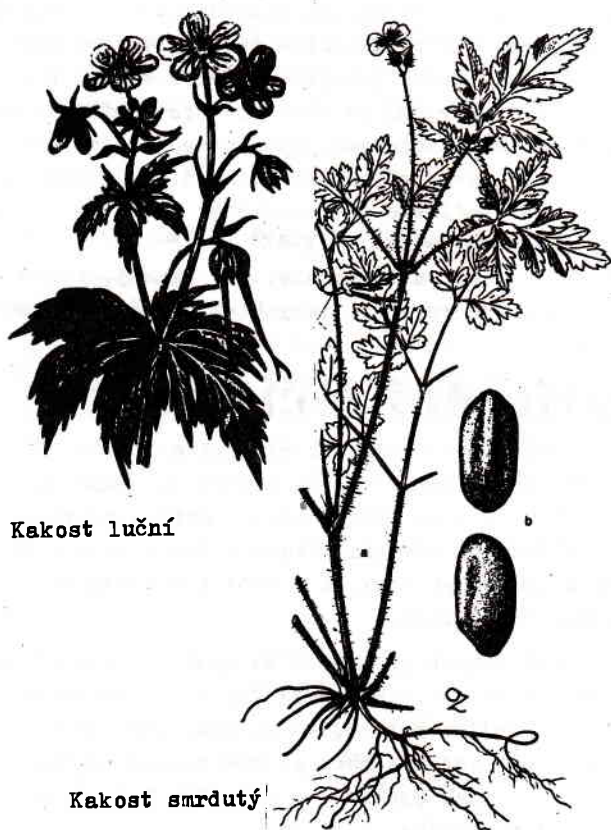
JAK JE POZNÁME ?

KAKOST LUČNÍ *Geranium pratense*
nazývaný též čapí nůsek či potoční koření

Z krátkého tlustého oddenku v zemi vyrůstá rozvětvená lodyha dosahující výšky až 3/4 metru. Je pokryta chloupky. Dolní listy mají dlouhé řapíky, horní listy jsou přisedlé. Všechny jsou pěti až sedmidílné. Kvete od června do srpna, květy jsou po dvou na stopkách. Kalich i koruna jsou z pěti světlemodrých až červených lístků. Kakost luční najdeme na zavlažovaných lukách, u potoků a ve stinných křovinách. Podobný je **KAKOST SMRDUTÝ**, který však kvete růžově, i lodyhu a listy má červenofialově zabarvené, listy má drobnější a vydává nepříjemný charakteristický zápach. Oba lze schodně využít v léčitelství.

KOZLÍK LÉKAŘSKÝ *Valeriana officinalis*
nazývaný též baldrián či kočičí kořen

Kořen se četně větví v tenké výběžky, napovrchu hnědé, po rozříznutí bělavé, z něj vyrůstá uvnitř dutá, na povrchu rýhovaná lodyha, která dosahuje výšky až 1 metr. Dole je pokryta chloupky. Listy nahoře přisedavé, dole s dlouhými řapíky mají pět až deset jařem, lístky jsou pilovité. Kvete od května do srpna bíle či načervenalé a květy jsou uspořádány do chocholíku. Koruna je trubkovitá či nálevkovitá a má na okraji pět zubů. Kozlík lékařský najdeme na vlhkých místech, ale čím sušší naleziště, tím je bylina pro lékařství účinnější.

Kakost luční

Kakost smrdutý

KMENOVÝ SNĚM

Ernest Thompson Seton píše ve své Knize lesní moudrosti, že jeden nesprávně provedený sněm může mít trvalé následky a způsobit všeobecnou neúctu ke sněmu. Proto je důležité správně pochopit sněm, snát jeho jednací řád a naučit se sněmovat. Já sám jsem osobně řídil více než padesát velkých sněmů, na kterých se účast pohybovala od deseti do sta lidí. Vždy jsem se pokoušel řídit Setonovými pravidly tak, jak jsem je vyčetl v jeho knihách a snažil jsem se dodržovat sněmovní řád podle jeho návodu. Po deseti letech strávených v Bílém Wampumu se sněmovní pořádek ustálil tak, jak vám ho dnes podávám. Nosné těžiště je Setonovo, samozřejmě, že léta vykonala své a něco tam je i z našich zkušeností. Seton dává kostru programu, na které je pak možno variabilně stavět. Hovořil jsem i se starými woodcraftery o sněmech za první republiky a vzal si k srdci některé jejich cenné rady. V minulém čísle Bizoního větru jste se mohli dočíst od našeho bratra ze Slovenska něco o stavbě sněmoviště podle Setona. Dnes tedy k samotnému sněmovnímu řádu.

- 1/ sněmovní signál uvedený v Knize lesní moudrosti hrajeme na indiánskou dřevěnou flétnu - návod na výrobu je v knize Ben Hunta - Indiantcraft - nebo jej vyvolává kmenový vyvolávač, což je důležitá postava v indiánském táboře.

SNĚMOVNÍ SIGNÁL KMENE ZUNI

- 2/ po shromáždění přítomných, kdy každý je na svém předem určeném místě, dá náčelník, nebo ten, kdo sněmu předsedá, pokyn k zapálení ohně třením dřev slovy: "Zapalte ohen!"
- 3/ kmenový ohnívec nebo člověk k tomu určený zapaluje ohen třením dřev, od něho si nosiči či pochodní zapalují pochodně a odcházejí na sněmoviště, kde zapalují čtyři hraničky - pravdy, krásy, síly a lásky, poslední pátý zapaluje ohen Velkého Ducha - ústřední ohen.
- 4/ kmenový medicínman provádí obřad dýmky a posílá jí dokola kolem ohně, nebo jí pouze nabízí čtyřem stranám, Matce Zemi a Waken Tankovi /Velký duch/ a symbolicky troubelí obsáhne celý kruh sněmovníků a to krouživým pohybem s dýmku.
- 5/ náčelník prohlásí sněm za zahájený a vyzve jednotlivé sněmovníky, aby se představili, např. Tašunka Gleška, Skvrnitý Kůň, Velký Sachem Bílého Wampumu, kmenový vyvolávač. Takto se postupně představí všichni sněmovníci.
- 6/ Následuje promluva náčelníka, uvítací řeč, shrnutí nejzávažnějších věcí, které je potřeba na sněmu probrat, shrnutí uplynulého období a podobně.
- 7/ dále pak všechny jednotlivé body prokládáme indiánskou písní, která má vedle formy zábavné ještě za úkol poskytnout každému čas a prostor pro uvažování, nebo zvážení před hlasováním pro co se rozhodnout, nebo pouze navozuje atmosféru uklidnění a podobně.
- 8/ promlouvá medicínman kmene o duchovních záležitostech, mystice a podobně.
- 9/ promluva ohnívece o woodcrafterském zákonu, o problémech v kmeni, o morálce, nebo na vhodné téma, které se hodí a má vztah k otázce kmen versus woodcrafterský zákon.

- 10/ promluva kmenového písmáka - informuje o stavu kroniky, o zápisech, o úkolech, které byly v zápisech, o jejich plnění a podobně.
- 11/ promluva strážce wampumu a hospodáře o kmenových financích, projektech a vůbec celé hospodářské problematice.
- 12/ slovo dostává předseda Rady orlích per. Začíná přiznávání činů, bodů do mistrovství a mistrovství lesní moudrosti, pasování titulů lesní moudrosti a vůbec vše okolo orlích per.
- 13/ zařazujeme nějakou soutěž, např. v posunkové mluvě, nebo ve znalostech daného oboru, Indiáni, přírodověda a podobně, abychom si vydechli před závěrečnou diskusí.
- 14/ závěrečná diskuse, kterou řídí jeden z kmenových funkcionářů, nebo vyvolávač. Probírají se zde všechny důležité kmenové otázky, každý má právo říci svůj názor a dělat propagandu své věci.
- 15/ závěrečné slovo toho, kdo řídí celý sněm. Poděkování všem za účast a pozornost, výhledy do budoucnosti.
- 16/ modlitba kmene Omaha, po které všichni mlčky opouští sněmoviště.

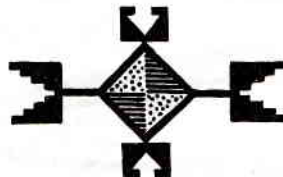
Podle tohoto schématu jsme uspořádali mnoho sněmů a osvědčil se. Ještě k provozu sněmu. Nikdo nikoho nepřekřikuje, každý se hlásí o slovo a promluví až na vyzvání toho, kdo sněm vede, či toho, kdo řídí diskusi. Na sněmoviště nesmí psi a malé děti. Na sněmovišti se nepostává, nikam se bez dovolení se předsedajícího nechodí, nejlépe se a každý se snaží maximálně věnovat pozornost danému tématu. Snažíme se vystupovat obřadně, podle jedné z devíti hlavních zásad - malebnost ve všem. Na sněmy máme připraven indiánský oblek, nebo sněmovní roucho či šerpu se svými získanými orlími pery.

Sněmování a sněmovní princip sám je jeden z pilířů, na kterém Setonův program stojí. Seton uvádí nejlépe čtyři Velké sněmy ročně: jarní, letní, podzimní a zimní, z nichž jeden je výroční. Nejlépe je dělat je co nejlépe slunovratu. Potom může být ještě táborový, při významných příležitostech a podobně.

Kromě dnes už klasického zapalování pochodněmi, které se již dost rozšířilo, má woodcraft svoji další specifikou a to je vysypávání čtyřnásobného zákona barevným písmem spolu s recitací woodcrafterského zákona, které působí velice malebně a mysticky.

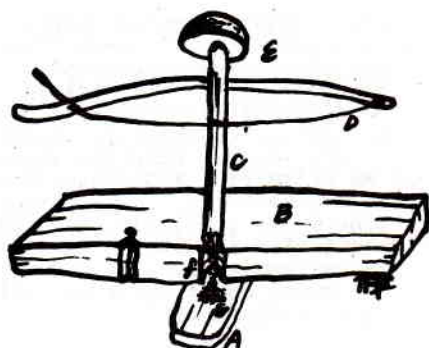
Naučte se sněmovat - vést sněmy. Naučte se diskutovat na úrovni, řídit kolektivně práci vašeho kmene, přineste vám to nejenom mnoho krásných chvil a radostných zážitků strávených na sněmech, ale váš kmen bude růst a sílit. Sněm v přírodě, uprostřed lesů, pod hvězdami, v indiánských malebných krajích, za plápolajícího ohně rozdělaného třením dřev v kruhu svých přátel, to je brána demokracie a života na cestě k nejvyšším metám.

Wanblitanke

OHEŇ TŘENÍM DŘEV

Píší dnes do Bizoního větru zase další návod na tření dřev. Na rozdíl od Setona si nemyslím, že to může udělat každý neduživý chlapec, ale že to vyžaduje určitou dávku vůle, koordinaci pohybů, šikovnost a sílu. Ale to jsou vlastnosti, které by každý woodcrafter měl mít, a nemá-li je, oheň třením dřev je rozhodně jednou z věcí, které mu je pomohou získat.

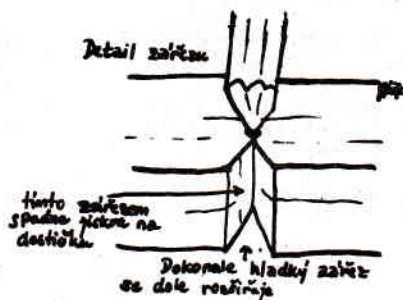
- A - Ohňová destička - podložka
- B - Ohňové prkénko
- C - Dřík
- D - Luk
- E - Kamenná nebo dřevěná želva
- F - zářez
- G - hromádka ve které se objeví jiskra

Mnoho let jsme se snažili rozdělat oheň třením dřev nejrozmanitějšími metodami z nejrůznějších knih, Setonovu knihu lesní moudrosti nevyjímaje, a pořád nic. Zkoušeli jsme to po jednom, ve více lidech, spousta kouře, úsilí, přetrhnutých tětív a zlomených luků, pořezaných prstů ze zářezů v dřívkách a oheň nikde. Až jednou za mnou přišel Mahpiya, že ho to naučil bratr, kterému to někdo ukázal. A skutečně, u nás v bytě na parketách po několika minutách úsilí vzplanul první oheň třením dřev. Tady jsme si více než jindy uvědomili, jak ve věcech lesní moudrosti je potřeba výuky, osobního příkladu k pochopení a porozumění nejstaršího umění na světě. Umění rozdělení ohně - ohně k přežití. Celá Liga lesní moudrosti je s ohněm svázaná. Nejenom naše sněmovní obřady, které se okolo ohně točí, nejenom oheň v týpí, který nás hřeje a na kterém vaříme, ale i oheň, který zapalujeme na skále bdění, na vigiliích - Hambeday, jak říkají Siouxové - při volání do noci. Tam teprve to nesmí být oheň zapálený sirkou. Na tom není nic posvátného. A tak při sněmích, v týpí, i v době pěstů na skalách třeme dřevy, abychom si přiblížili onen zázrak, který nás odlišuje od zvířat, a který nám dal víc, než si dnešní lidé dovolou uvědomit, víc, než si přiznávají.

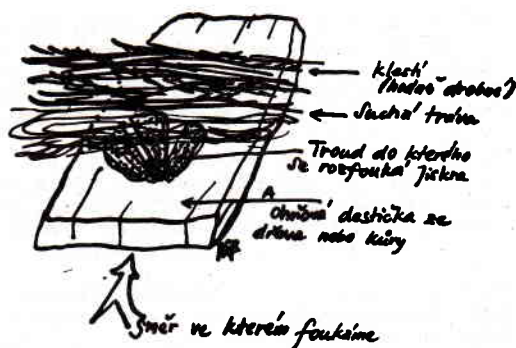
Nejlépeí uchycení tkanice v luku.
Dírou protlačena tkanice
zajištěna ušlem.

Vezměte lipové prkénko asi centimetr a půl silné, nechte ho dostatečně dlouhé a široké, abyste na něj mohli šlápnout v mokasinu, a do něj udělejte zářez asi centimetr a půl dlouhý ve tvaru V. Na jeho konci nožem udělejte malou jamku, asi tři milimetry od konce V. Do oblého kamenu, který vám jde dobře do ruky, udělejte jamku a dřík asi 30 cm dlouhý, nejlépe s hranami a se špičkou na obou koncích. Kus koženého řemenu vám spolu se sarkevou větvi nahradí luk. Upněte dřík do luku, nasaďte ho na jamku ve dřevě i v kameni, opřete se levou rukou o holeň, abyste si zpevnili posazení ruky. Nohou máte přišlápnuté prkénko a druhou klečíte. Pomalu otáčejte dříkem a využívejte celé délky luku. Za chvíli se vám bude kouřit z hromádky pod prkénkem. Měla by pod ním být podložka z kusu kůry, nebo ohlazená dřevěná destička, na níž padá černý prach. Neustávejte a napněte všechny síly. Zrychlete pohyb i tlak. Až nebudete moci, skončete.

Když se z hromádky i poté kouří, klepněte jemně do prkénka, posypte hromádku troudou nejlépe z vrby, potom dejte tři kousky troudu k hromádce. Podle nákresu přikryjte nasbíraným, co nejjemnějším klestím, můžete do něj dát i suchou trávu a březovou kůru a foukejte, dlouho a usilovně. Vzplane oheň. Nebude to nic takového, jako po škrtnutí sirkou. Bude to váš oheň a budete patřit mezi ty vyvolené, kteří toto mnoho tisíc let staré tajemství a umění ovládají.

Chcete-li si však ušetřit mnoho času a nesnázi, poproste dnes již legendárního Bobra ze Skleného, mistra v tomto oboru, nebo Mahpiyu z Wampumu, ať vás to naučí. A nebo nejlépe přijďte na Lesní školu Ligy lesní moudrosti, nebo na některý z jejich táborů a jistě tam najdete někoho, kdo vás to rád naučí. Neboť není nic radostnějšího pro ohnivce, než tohle umění předat někomu, kdo žizní po poznání.

Wanblitanka
ohnivec Ligy lesní moudrosti

RYTMUS RUDÉHO MUŽE

ZPĚV K VÝCHODU SLUNCE (kmen Zuñi)

Published by Theodore Presser, Phila., Pa. Recorded and harmonized by Carlos Troyer.

Wah! ta-ho ta-ho! Wah! ta-ho ta-ho!

allegro ispirato

Wah! ut-ta-ho na-wi tan-a-lo. Wah! ut-ta-ho, ta hi man-a-lo. Maya

lento *molto lento*

na-wi, zu-mi teth-lan-i! Maya na-wi zu-mi tan-a-li.

Vzhůru! Vzhůru! Vzhůru! Vzhůru! Vzhůru! Vzhůru!
 Vzbud se, vstávej, život tě vítá.
 Vzbud se vstávej, buď stále bdělý.
 Matka Život tě volá! Matka Život tě vítá.

Ráno v týpí. Vyhaslé ohniště. První hlava se vymotá z kožešin a dek. Venku poletuje první listopadový sněh. Nad podzimním krajem sází ranní píseň kmene Zuñi. Prostá modlitba na uvítání nového dne. Osamělý hlas zní ztichlými lesy. Přidává se druhý, třetí. Začíná nový den. Svět a lidé v něm se probouzí. Tíše se zdravíme svým Hau kola - nazdar přáteli

Poslední uhlíky dohořívají v ohništi. Ztichly bubny a chrastítka, vyhasly dýmy z rudého katlinitu. Náčelník uložil svojí dýmku do vyšívaného pouzdra a zavěsil ji na lining. To je znamení, aby se všichni odebrali do svých týpí. A zase sní z úst kmenového vyvolavače stará modlitba která se nese širou plání pod hvězdami. Dobrou noc krásná Bohyně, děkujeme ti za tvoje požehnání..... Hlasy se přidávají. Celý tábor se loučí se starým dnem a poručí na dnešní noc svou duši do ochrany Wakan Tankovi - Velkému Tajemství.

Jsou to prostá slova prosté modlitby. Díky za ochranu a za štěstí, které nám bylo dopřáno. Prožili jsme zase jeden krásný den v bratrském kruhu přátel v přírodě. To je skutečný woodcraft. Modlitby před spaním a k rannímu slunci, to je náš výraz úcty k životu. Úcty k Matce Zemi a k Velkému Tajemství.

Wanblitanka

PÍSEŇ K ZÁPADU SLUNCE (kmen Zuñi)

Published by Theodore Presser, Phila., Pa. Recorded and harmonized by Carlos Troyer.

Andante

Toto píseň doprovází Indiáni bubnan a píšťalkou.

E — lui — la Ma — ya Zu — la, Ku — a

whey — la yan — a vie — vi, E — lui — la Ma — ya

Zu — la Ku — a whey — la yan — a lo. ai

ten

lu — ra — wan — ga no — ka — ai' ha — mi tan — da

lo. Kua whey — la yan — a vie — vi, Te

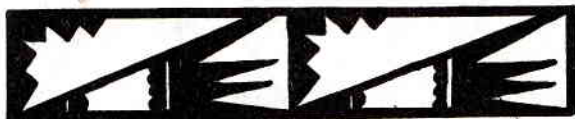
na — di yan — a lo. Yan — a lo, Kua

Finale

whey — la yan — a lo. *largo*

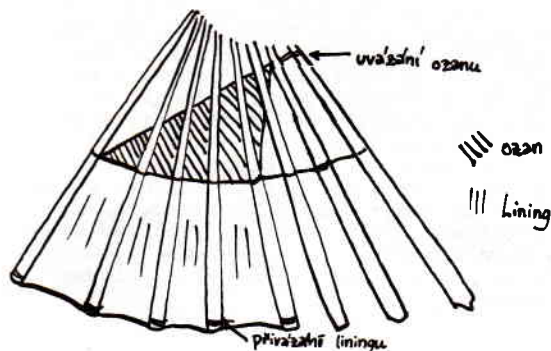
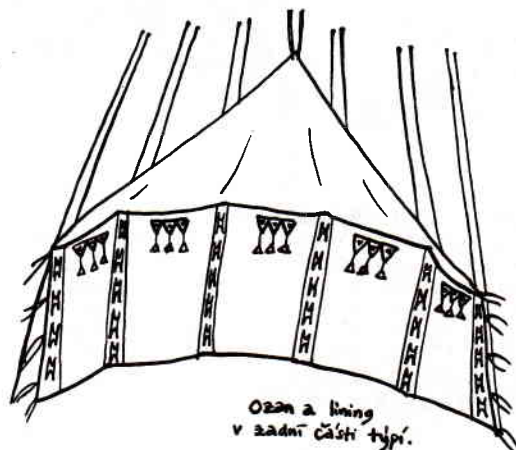
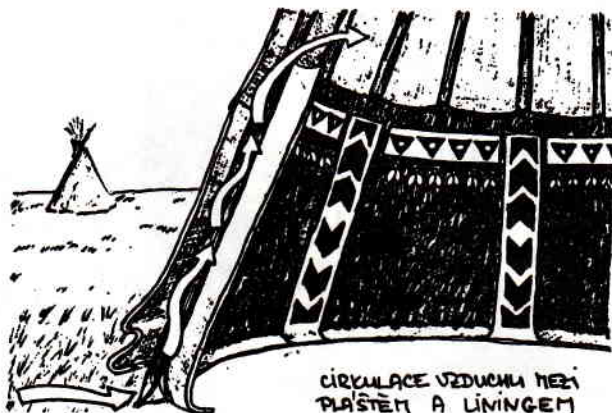
Vyprávějí slunce se hluboce sklání před Sluncem.

Dobrou noc, krásná Bohyně. Děkujeme ti za tvé požehnání.
 Dobrou noc, krásná Bohyně. Děkujeme ti za tento den.
 Na úsvitu tě opět spatříme v plné slávě.
 Děkujeme ti za tvé požehnání.
 Za to, že jsi s námi celý den. Tento den.
 Děkujeme ti za tento den.

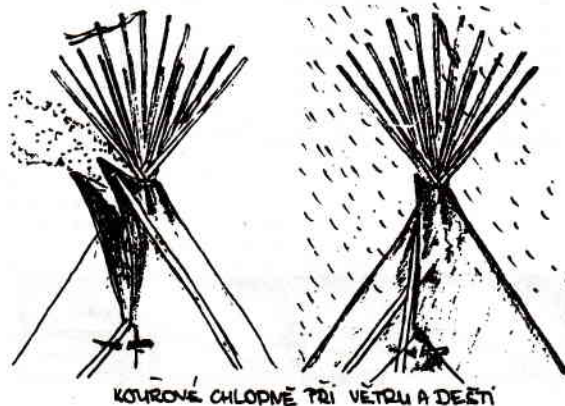

TÁBOŘENÍ V TÝPÍ

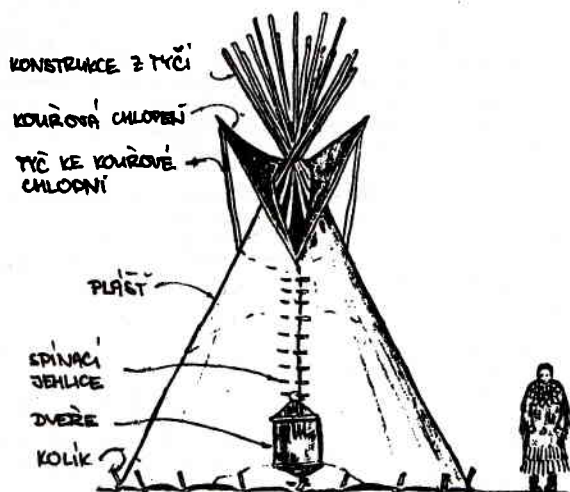
Před mnoha a mnoha lety jsem se svým bratrem postavil týpí na brdských Šavanských loukách. Byl krutý studený únor. Teplota dosahovala minus 25°C a ledový měsíc nám nahlížel korunou chlopní dovnitř. Seděli jsme ve spacácích přilepeni ke kouřícímu ohni, chvílemi se dusili kouřem a četli si ze staré ohmatané knihy o Indiánech. Jak trávil-li větrné smrště a sněhové vánice v pohodlí sálavého teplého ohně, kouřili z dýmek a opákali si bizoní řízky. Večery plné pohody, žertování, hazardních her a starých loveckých a válečných příběhů. V tom se rozjechal víchr a strhl ze vchodu starou plachtu - celtu. Vnikl dovnitř a spolu s ním i mráz, který zalézal do morku kostí. Dusivý dým byl nesnesitelný a snad tehdy, slzejíce a nadávající schoulen ve spacáku na smrkových větvích, zapřísáhl jsem se, že také jednou budu sedět tak jako oni - že nad týpím vyrazím, že ho pokořím...

Časem jsem pochopil, že bez liningu to nepůjde a tak jsem dlouho hledal návod na onu rosnou plachtu, o které se v indiánkách píše, až se mi do rukou dostali Laubinovi - Bible každého táborníka milujícího týpí. Vnitřní plachtu ušít nebylo zase tak lehké a triviální, jak to pan Laubin s manželkou popisoval, ale nakonec se to podle návodu a tabulky povedlo. Vyjeli jsme ven a poprvé lining zkusili. Bylo to báječné. Nechápalí jsme, jak jsme bez něj mohli vůbec existovat. Po jeho ozdobení se malebnost a útulnost týpí zvedla o sto a více procent. Konečně jsme také dokázali poručit kouři. Cirkulace vzduchu se vylepšila, jak to můžete vidět na obrázku a hlavně lining nám ušetřil sedmdesát procent tepla, které dříve odcházelo spodkem plachty, takže jsme mohli omezit i spotřebu dřeva. Dlouho nám pak vrtalo hlavou, jak zamezit tomu, aby se na nás nedostala ani kapka a lék jsme našli zase v Laubinovi. Střecha v týpí - ozan. Do horního okraje liningu našitý cíp dlouhý do poloviny týpí a přidrženy provazem o dvě vchodové tyče asi tam, kde končí horní spínací jehlice /viz nákres/. Kdo nechtěl mít ozan stále přichycený v létě i v zimě, může si ho udělat volně a k tyčím ho pouze přivazovat a zastrkat delší konce za lining tak, aby po nich voda stékala.

Když jsem pak před několika lety poprvé zasedl se svými přáteli, kteří se mohli opřít pohodlně o odpočívátka z vrbových prutů, natáhnout nohy na kožešiny zatímco venku začala sušit bouřka, zapálili jsme si catlinitovou dýmku a obětovali šalvěj a tabák Wakan Tankovi - Velkému Tajemství. Získali jsme bezpečný dům, který navíc nestaví mezi člověka a matku zemi prkenngu nebo kamennou podlahu, je v něm otevřený oheň a všichni sedí v kruhu a také tak mohou putovat mezi nimi jejich myšlenky.

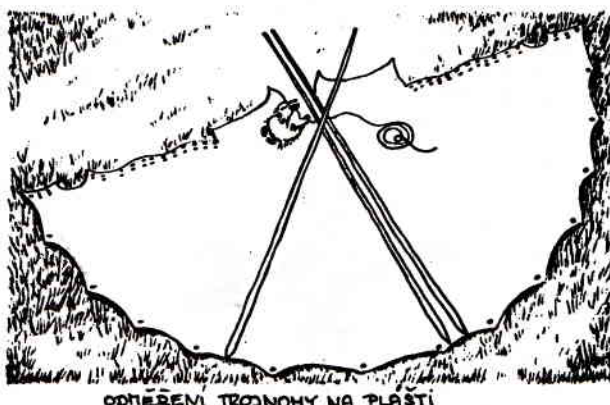
V jedné velice hezké kanadské knize pro mládež, kterou mimochodem napsal potomek čínských emigrantů, jsem našel velice pěkné obrázky, které si dovoluji dnes vám nabídnout. Jedná se o pohled na lining, cirkulaci vzduchu za ním, potřeby k táboření v týpí /plachta, lining, jehlice atd./, stavba a další užitečné rady pro toho, kdo chce s tímto stanem spojit svůj osud.

Někdo se vyspal v nezařízeném týpí a řekne si - nic moc - je to jako spát v trampské boudě, nebo v hamace. Nedivme se mu, vždyť spal jen pod kotrrou z tyčí s plachtou!

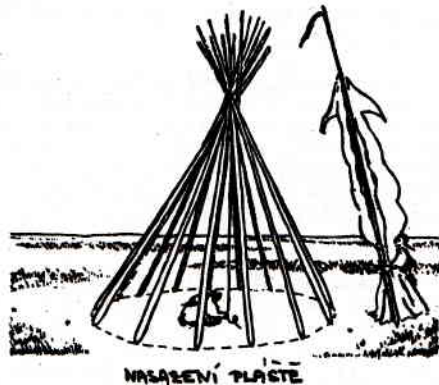
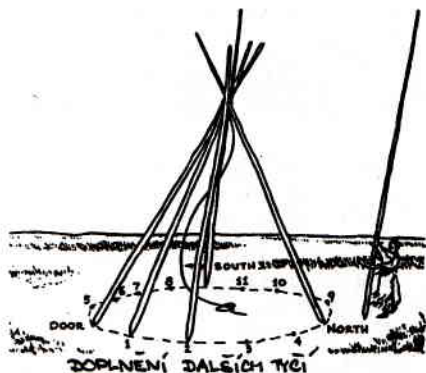
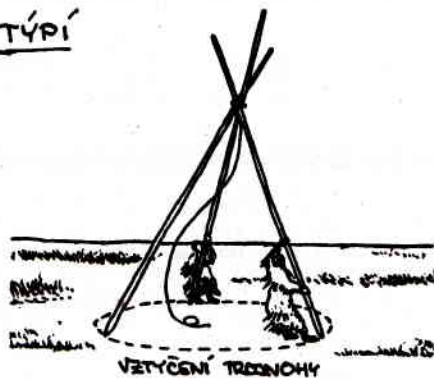
Ale kdo se jednou vyspí v týpí vybaveném vším komfortem a tím, co v něm má být, kdo v něm zažije zimní vánice i letní bouřky, kdo v kruhu přátel beseduje v pohodlí, zatímco venku lije jako s konve, toho si týpí získá a už ho nepustí. A těm, komu se narodí děti a bude s nimi chtít jezdit do přírody, se týpí stane požehnáním.

Dobře skladné, mobilní, vždy čisté, slunné, větratelné a je-li správně postavené, i nádherné, takové je týpí. Má svůj dokonalý tvar i romantickou příchuť. Že jste na to ještě nepřišli? Tak to honem zkuste, ať něco nepropánete.

Wanblitanka

STAVBA TÝPÍ

E·T·SETON - Hnutí WOODCRAFT

Ve svých čtrnácti letech roku 1874 jsem založil indiánský kmen, který se později změnil na družinu Robin Hooda s promyšleným programem činnosti v přirozeném prostředí živé přírody. Družina se po dvou letech rozpadla, myšlenka však zůstala. Rozvíjel jsem ji dál ve světle svého vlastního duševního růstu.

Naši mne vedli zvláštní školou teologie, která začala přijímáním totální zkaženosti lidské přirozenosti, definitivním hlásáním, že všechny lidské bytosti jsou předurčeny pro peklo, dokud nebudou vykoupeny nebo zachráněny nějakým zázračným způsobem. Kázali, že všechny lidské pudy jsou přímým vnuknutím ďábla.

Velmi záhy jsem se stal rebelem. Jestliže Bůh všemohoucí dovolil ptákům stavět si hnízda a zpíval písně ve dnech Sabbathu, nemohu rozumět, proč mám být zatracencem, odsouzeným do pekla pro radost v něm prožitou a pro zaslíbení vidět a slyšet tytéž ptáky, žijící šťastným životem. Odpověď byla jednoduchá a usvědčující - protože jsem byl beznadějným zatracencem.

Kolem roku 1893, kdy jsem v Novém Mexiku značkoval dobytek, přihodila se událost, která způsobila obrot.

Kovbojové, které jsem denně potkával, byli divoká, drsná chápka. Ale myslím, že každý a všichni měli spásnou úšlechtilost - lásku a úctu k svým matkám. Když některý z nich šel někdy do kostela, jediným motivem bylo, aby mohl napsat domů: "Drahá máti, minulou neděli jsem byl v kostele a slyšel kázání, které mne pohnulo myslet hodně na vás."

Stalo se, že přišel mezi nás cestující kazatel, schopný kdekoli konati služby boží. Kostel, kde bychom se s ním sešli, tu nebyl, ale byla zde školní budova v Claphamu. Nízká sedátka, určená pro děti, byla obsazena hrubými, plně ozbrojenými kovboji, když důstojný Blank Blankham zahájil od učitelova stolu dokonale důvěrnou frází "všichni jsme se zrodili v hříchu a v hříchu naše matky počaly". Vzápětí nato vyskočil z přední řady vysoký Texasan, puškou namířil na kazatele a křičel: "Ať je vaše duše prokleta, má matka mne tak nepočala. Má matka byla dobrým člověkem! Nepřišel jsem, abych poslouchal někoho hanobit mou matku! A teď na kolena a hned to odvoláte, nebo to do vás pustím a zítra budete samá díra!"

Třesoucí se kazatel sklísel na kolena a všechodvolal.

"Nemyslil jsem to tak doslova."

"Tak proč jste to k čertu říkal?" - Nevěděl, učili ho to tak. Pak se shromáždění rozešlo - a jediný, kdo byl zachráněn, byl kazatel.

Jedině myšlenka nezapadla. Hrubý Texasan vyslovil jen z poloviny názor většiny. Pro mne to bylo velkou pobídkou. Jaké je to náboženství, které klade na každé Bohem ustanovené lidské vzrušení nebo přibuzenství pečeť hříchu?

Mnoho jsem o tom přemýšlel. Byla spousta času, když se celý den jezdilo na hřbetě divokého bronka, nebo na zadku byka.

Láska a úcta k mé matce byla největším rozporům v souvislosti s doktrínami, které i ona podporovala.

Již dlouho předtím jsem hledal a i našel slova posily. Naposled přišla myšlenka od Emersona: "Jsi-li z dobrého rodu, odvrhni svůj soud a svěť se nezkrotně svým pudům a nesejdeš na scestí."

Je to jistě tak. Co jsou naše instinkty? Nahromaděná moudrost našich předků - naše nejlepší dědictví; síla, která nás z nižších řádů přebuduje v muže. Čím je náš názor? Naše soukromé mínění, více neb méně pokroucené jako v mém případě domácím prostředím a vyučováním.

Nakonec, veden zdravým rozumem a biologií a především výroky největších učitelů, začal jsem za předpokladu, že všechny děti přicházejí od Boha a jsou čisté, jak je Bůh může vytvořit. Nemáme je přetvořovat, ale spíše dbát, aby nebyly znetvořovány.

V důsledku toho začal jsem studovat a věnovat pozornost lidským pudům. To bylo dlouho předtím, než jsem se setkal s Williamem Jamesem. Ani ohromující poznání nesmí člověka zastavit v činnosti, spíše naopak. Jamesovi jsem nejprve pozorně naslouchal a pak s ním diskutoval asi o šedesáti lidských pudech. Nemusíme zde uvažovat přímo o všech šedesáti, uvedu jen tyto:

uctívání hrdinů, instinkt tlupy, touha po slávě, lovecký pud, pud jeskynního člověka, hra, strach ze tmy, pud zasvěcení atd. atd.

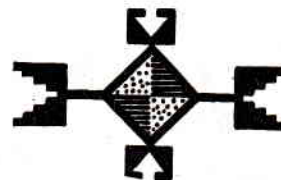
Každý je hluboce zakořeněn v historii lidstva a je-li správně veden, předstává plno možností jako účinná síla.

S těmito základními myšlenkami jsem začal vypracovávat nové schéma výchovy ve volné přírodě. Předně veden vlastními zálibami vybral jsem si za model hrdinu. Ne Robin Hooda, ne Rolla - krále moří, ne krále Artuše, ale ideálního Indiána Fenimora Coopera, dokonale ztělesněného v Tecumsehovi, velkém Schawnee - člověka fyzicky dokonalého, moudrého, laskavého, svěžitého, malebného, nesobeckého, důstojného.

Pak jsem sestavil zákoník hrdinských činů. Počínal výkony fyzickými, přecházel k věcem duševním a duchovním a dosahoval vrcholu v myšlenkách služby svému národu.

Za každý hrdinský čin udělí se odznak a všechny činy jsou doazdítkelné podle stupnice, nikoliv soutěžní. Soutěž znamená pokoření druhého. Stupnice znamená stále zlepšování sebe sama.

Nakonec jsem přesvědčil Edwarda Boka z časopisu The Ladies Home Journal, že zde v těch myšlenkách o výchově je něco, co národ potřebuje. Svolal jsem členy woodcrafterských Indiánů (Woodcraft Indians) s výjimkou těch, kteří se po definitivním rozhodnutí stali skauty. Mé první veřejné oznámení organizace vyšlo v Journalu v květnu 1902. Velmi brzy se mi naskytlá příležitost uvést mé schéma do života.

V roce 1900 jsem byl v situaci, kdy jsem mohl uskutečnit sen svého života - sen, který je společný devíti lidem z deseti. Získal jsem peníze i příležitost koupit malou opuštěnou farmu nedaleko New York City. Byl jsem nyní absolutním vlastníkem divokého lesa s kopci, skalami a stromy, několika malými lučinami a krásným potokem, který vtékal do bažinaté tišiny. Bažinu jsem snadno přeměnil v jezírko a udělal z krásného toho místa ráj ptactva a divokého života.

Postavil jsem prostou chatu a kolem místa vytvořil neproniknutelný plot z drátěného pletiva deset stop (305 cm) vysoký, nahoře ukončený oetnatým drátem.

Zde jsem se chystal strávit co nejvíce času. Zde jsem se chtěl pokusit o pěstování a zachování mnoha druhů zvířat. Každý původní druh divokého života tu měl být podporován. Radoval jsem se, že se mi splnil můj sen. Byl jsem hrdý na to, že mám svůj divoký les. Myslel jsem, že jsem jeho vlastníkem.

Avšak kluci ze sousedství byli jiného názoru. Byl jsem vetřelcem, cizincem. Obekhal jsem ploť celého území, kde všichni po celé generace sbírali oříšky, kde se volně potulovali, dělali ohničky, páslí. Zrušil jsem všem obyvatelům výsadu chodit sem střílet, neboť tu bylo plno veverek a sluk.

Kluci mi vypověděli válku. Rozhodli se, že mne vystrnadí. A jejich způsob, jak mne odtud dostat, záležel v tom, že mi udělají horkou půdu pod nohama. Rozbili mi plot, postříleli má zvířata a malovali na vrata sprosté obrázky.

Celé léto jsem musil opravovat plot, nahrazovat zvěř a znovu obnovovat nátěr vrat. Myslel jsem, že trpělivým neodporováním určité zvěřezím. Avšak nemělo to znatelného účinku. Noční pustošení pokračovalo.

Jednou, bylo to v sobotu ráno pozdě v létě, zabýval jsem se zamalováváním ohavných obrázků na svých vratech, když se přiblížila tlupa kluků. Obrátil jsem se k nim a řekl: "Nevím, hoši, kdo z vás pomaloval tato vrata a nechci to ani vědět. Avšak, víte-li to vy, žádám vás, abyste mu vyřídili, aby toho nechal. Neposlouží mu to k dobrému. Musím vrata stále znovu natírat a už toho bylo víc než dost."

Kluci se chechtali, vtipkovali, vyzývavě pohvizdovali a pak odešli. Druhý den ráno byla vrata, kůly a blízké stromy a skály pomalovány novými, nejotřesnějšími a neslušnými obrázky s nápisy, které se mne dotýkaly přímo osobně, z nichž však vycházelo najevo, že jsou výplodem jedné hlavy a jedné ruky. Obrázky a nápisy byly takového druhu, že noviny jako byly New York Sunday by se neodvážily je otisknout. Tak jsem doma došel k poznání, že zásada neodpírání byla chybou. Měl jsem však ve městě řadu přátel, kteří měli také na venkově svá sídla. Jeden z nich, zkušený muž, mi radil toto: "To je docela jednoduchá věc, zavřít celou bandu, zastrážit je. Váhavostí se připravíte o důkazy okolností, raději pošlete jejich vůdce do vězení."

Tato rada mne poněkud zarazila. Odpověděl jsem: "Dát kluky do vězení? Vpálit jim znamení zločinu za klukovskou bujnost? Nadělat z kluků vězně za něco, co jsem snad v jejich věku dělal také? Ne! Neodporování a osobní domluva se neodvzdčila. Pokusím se nyní o něco jiného. Začnu s trochou hypnotismu."

Věděl jsem něco o chlapcích. Jsem vlastně sám skoro jako chlapec. Chlapec je ve svých šestnácti nebo sedmnácti jeskynním člověkem. V této době je v období kmenového života. Loyalnost k tlupě je jeho vlastním náboženstvím, daleko převyšujícím každý vztah k církvi nebo státu. Britové v Indii a Římané kdekoli pravidelně jednali

s necivilisovanými poddanými kmeny jednoduše a bez námahy prostřednictvím jejich vlastních náčelníků. Tímto plánem se budu řídit.

Zašel jsem proto brzy ráno po této příhodě do vesnické školy a žádal jsem učitelku, aby mi dovolila promluvit k hochům asi pět minut. Ochtyně vyhověla. Pak jsem začal: "Ať dvanáctiletí a starší chlapci všichni vstanou." - Vstalo jich dvanáct.

"Jsou zde dnes všichni?" ptal jsem se.

"Ne," tři nebo čtyři chyběli.

"Dobrá, to je správné číslo. Nuže, chlapci, zvu vás, kteří stojíte a ony čtyři, co zde nejsou, abyste příští pátek po škole přišli do mé indiánské vesnice, abychom si spolu zatábořili a to od pátku po škole do pondělka před školou. Budou tam čluny, kanoe, stany, pěkná tý-pí, slamníky nacpané slámou, dostatek dřeva a jídla, co hrdlo ráčí. Jedině co žádám, doneste si dvě přikryvky. Ale pamatujte, nechci, abyste měli střelné zbraně, zápalky, tabák, nebo dokonce vísku. Přijdete tedy?"

Odpovědi bylo nanejvýš výmluvné mrtvé ticho, které se kolem nás rozhostilo. Ani nejmenší náznak odpovědi, ba ani jeden účastný pohled. To byl tvrdý oříšek. Věděl jsem, že byli v mé indiánské osadě, protože to bylo zakázáno. Snad nerozuměli pozvání, opakoval jsem proto: "Upozornuji, že nebudete nic platit. Budete mými hosty a pěkně si spolu zatáboříme."

Stále žádná odezva, ani známka toho, že pochopili. Dvanáct hochů, tváříčích se všelijak tupě, mrzutě nebo nedůvěřivě. Opakoval jsem proto své pozvání. "Ptám se, chcete-li přijít ke mně na víkend, nic vás to nebude stát."

Stále žádná odpověď, ani pohled, jenž by byl výrazem pochopení. To mne už zarazilo. Kdyby byli řekli "ne", nebo snad položili nějakou otázku, byl bych poznal, jaká je situace. Avšak kamenná zeď mlčení byla pro mne zklamáním. V rozpacitosti vybral jsem si štíhlého hezkého hochu se zářícíma očima, jenž stál blízko mne a oslovil jsem ho osobně:

"Nechtěl by ses vypravit do lesa na výlet, výborně by ses pobavil, a kromě zábavy neměl bys nic na práci?" Jedinou odpovědí bylo přikývnutí. Nyní jsem oslovil druhého a třetího. Pokaždé se mi dostalo jen více nebo méně opatrného přikývnutí. I spokojil jsem se, předpokládaje, že to bylo smyslem setkání. Pak se slovy "pamatujte tedy na příští pátek po škole", odešel jsem, abych zařídil potřebné přípravy.

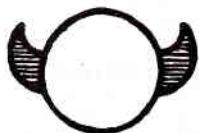
Všechny stany, týpí, čluny a kanoe byly dány do nejlepšího pořádku. Byly připraveny postele se slamníky, opatřena hojnost paliva, různé nářadí ke hrám a zajištěno dostatek dobrého jídla - nejen pro dvanáct hochů, které jsem viděl, ale pro osmnáct nebo i dvacet, kteří by snad mohli přijít. Posléze jsem opatřil kuchaře na vaření a výpomoc.

Pokračování příště.

Poznámka:

Kapitola "Hnutí woodcraft" je nedílným celkem Setonovy autobiografie, která vyšla r. 1977 v češtině pod názvem "Cesta životem a přírodou" v nakladatelství Orbis. Mnozí vycítili, že kniha u nás zůstala bez logického závěru. Stalo se tak bez naší viny.

Přeložil M. Vavřda

OBOUSTRANNÝ RESPEKT TOLERANCE, SPOLUPRÁCE

Dne 30.10.1990 /ve výroční den prvního setkání E.T.Setona s R.Baden-Powellem, k němuž došlo 30.10.1906 v Londýně/ se na přátelské večeři sešli zástupci náčelnictva Českého Junáka a Ligy lesní moudrosti.

Ze strany Českého Junáka byli přítomni : Václav Břicháček - náčelník chlapeckého kmene, Jana Pfeifferová - náčelní kmene dospělých, Michala Roemanová - členka dívčího náčelnictva, Ondřej Vanke - člen chlapeckého náč. Za LLM členové náčelnictva - Logan, Wanblitanka, Bimini, Hukwia a Hudžin.

Účelem setkání bylo vzájemné informování o stavu svých organizací, zvláště o problémech současných i očekávaných ; vyjasnění stanovisek k společným zájmům, ve kterých by jinak namísto spolupráce mohlo dojít k zbytečné řevnivosti ; a v neposlední řadě též osobní poznání.

Přestože obě organizace, které mají některé společné kořeny a i podobné výchovné cíle, stály v minulosti, zvláště za 1. republiky, téměř tradičně v opozici a vztahy byly někdy dost nepřekné, shodli se účastníci setkání jednoznačně na tom, že dnes podobné postoje nemají místo ani opodstatnění. Naopak - oboustranný respekt, tolerance a spolupráce všude, kde to bude možné a užitečné, budou náčelnictva propagovat a podporovat. Český Junák i LLM se navzájem uznávají jako samostatné a osobité organizace s vlastním programem a pojetím výchovy a plně se vzájemně respektují.

Byla navržena první konkrétní opatření, zvláště v oblasti informovanosti svých členů a veřejnosti. Celkové vztahy však budou především záviset na místních oddílech, kmenech a jednotlivcích. Obě náčelnictva se dále shodla na tom, že vzhledem k podobnému charakteru organizací nemá smysl podvojně členství /LLM/ Český Junák/ a nebudou je do budoucna připouštět. To však nikterak nebrání jakékoli spolupráci.

O týden dříve /23.10.1990/ se také setkali zástupci redakcí časopisů Junák a Bizoniá vtr, "v čele" s oběma šéfredaktory. Jednání /původně vyvolané protestem LLM proti neobjektivní prezentaci woodcraftu na stránkách Junáka/ vyjasnilo sporné otázky a k naší spokojenosti skončilo dohodou vzájemného respektu. Dále byla dohodnuta výměna časopisů a další spolupráce.

/Bizoniá vtr vyměňujeme také za časopis ČIN - nezávislý zpravodaj čs. skautů a skautek. S některými členy redakce Činu nás pojí dlouholeté přátelství./

A do třetice o dobrých vztazích snad svědčí významná událost z 27.10.1990, kdy bylo Františkovi Kupkovi - Jánošovi, nejstaršímu /91 let/ členu Ligy lesní moudrosti a údajně posledního žijícímu Psohlavci, uděleno vysoké skautské vyznamení "Rád čestné lilie v trojlístku" /Zlatý stupeň/.

/Pro mladší čtenáře: Obec Psohlavců byla jednou z prvních junáckých organizací u nás./

EDIČNÍ ČINNOST LLM

Z malé poznámky v Bizoniá větru č.2 mohli čtenáři poznat, že LLM mimo sebe samé obnovila také svoji vydavatelskou činnost.

Jaké jsou plány nakladatelství "Liga lesní moudrosti" ? Vydávat literaturu krásnou, ale především odbornou z oblastí souvisejících s woodcraftem. Mimo samotné woodcrafterské příručky to budou knihy o přírodě a ochraně přírody, ethnografii, přírodní filozofii a náboženství apod. Za prvořadý úkol si nakl. LLM klade zpřístupnit celé dílo E.T.Setona v češtině nebo slovenštině /buď samo nebo ve spolupráci s jinými nakl./ . Dále vše podstatné a i dnes inspirující z děl M.Seiferte, H.D.Thoreaua, R.W.Emersona a dalších známých osobností, ale také díla autorů v ČSFR dosud vůbec či méně známých, ve svém oboru však významných.

Velkorysé plány budou jistě omežovány finančními i jinými možnostmi LLM a tak některé tituly budou určeny jen pro veřejnost, jiné pouze pro členy LLM.

Vydávané publikace budou podle původu a zaměření řazeny do několika edicí. Jako první byla obnovena tradiční edice "LES", jejíž první tituly vyšly již v 2. polovině 20.let, další ve 30. a 40. letech. Jeden svazek /Vznik hnutí Woodcrafterských Indiánů/ pak koncem 70.let a konečně letos vyjdou 3 - 4 svazky. Edice "LES" by měla přinášet původní práce českých a slovenských autorů. Přehled dosud vydaných titulů je uveden ve svazku 7 /Česká knižní bibliografie ETS/ a 8 /Táboříme v týpí/. Pokud si budou čtenáři přát, můžeme přehled uvést i na stránkách našeho časopisu.

NEPŘEHLEDNĚTE ! Víme, že nejvíc dnes chybějí solidní příručky pro woodcrafterskou praxi. Konečně můžeme trochu zaplnit tuto mezeru. Nakladatelství Liga lesní moudrosti právě vydává ve své edici LES dvě příručky, které dosud nemají na našem trhu obdoby :

1/ "Táboříme v týpí" od J.Macka /Čiksiky/, překladatele knihy "Indiánské týpí" od R. a G. Labinových, je první českou příručkou speciálně věnovanou šití, stavbě a správnému táboření v týpí.

2/ "Výpravy do pravěku" od J.Červinky /Brka/ a spolupracovníků, zakladatele oddílu experimentální archeologie Mamuti, jsou uceleným návodem k všem základním technikám pravěkého člověka, které lze využít při táboření po způsobu přírodních národů.

Není třeba zde tyto publikace zvlášť chválit - kvalitní obsah, podložený dlouholetou praxí autorů, a seriózní, přitom však přitažlivě zpracování hovoří samo za sebe. Množství obrázků ! První vyjde v nákladu 10 000 výtisků, druhá asi 1000 výt. Členům LLM rezervujeme přednostní odběr, do registrovaných kmenů bude zasláno po jednom exempláři zdarma.

Tyto knihy však nejsou určeny jen pro vnitřní potřebu LLM, jsou určeny všem oddílům i jednotlivcům, kteří chtějí tyto prvky ve své činnosti využít a dělat je skutečně na úrovni ! Sdělte to svým známým. Cena bude okolo 20 - 25 Kčs. Příručka o týpí bude vázaná, o exp. archeologii brožovaná. Obě knihy by měly být k mání koncem prosince 1990, nebudou distribuovány přes knižní obchody, pouze kameloty a zásilkovou službou. Lze je objednat na adrese LLM !

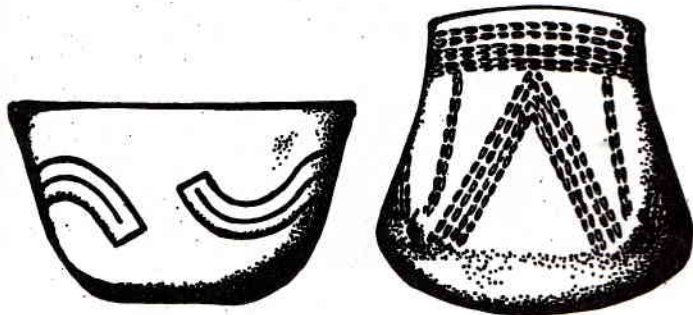
Od počátku prosince lze na stánkách PNS koupit Indiánskou kuchačku, kterou zpracovaly dívky z Bílého wampumu a vydalo nakl. Vyšehrad /Naše rodina/. Cena 5,- Kčs. Nedostanete-li ji v místě bydliště, můžeme ji obstarat - z kapacitních důvodů však pouze pro členy LLM.

Stopou pravěku

Jistě jste již někdy vzali do ruky jílovitou hlínu, chvíli ji hnětli v prstech a z tvárné hmoty vymodelovali lidskou či zvířecí figurku. Asi vás nenapadlo, jak dávno používaný materiál držíte v dlani a jak úžasné věci člověk dokázal z hlíny vytvořit. Dnes si o keramice povíme trochu víc. V minulém Bizoním větru jsme se stručně seznámili s experimentální archeologií a s jejím programem pobytu v přírodě a je čas mluvit konkrétně. První kroky k moudrosti pravěku vyžadují určitou výbavu. Máme na mysli dřevěné nádoby, pazourkové nože, výrobky z kůže, znalost roznicení ohně třením dřev nebo křesáním a v neposlední řadě i keramiku. Práci s hlínou jsme vybrali proto, že je velmi atraktivní a obohatí program tábora každého zaměření.

Léta již propagujeme, že udělat si vlastní nádobu dokáže každý. Vhodnou plastickou jílovinu najdeme na povrchu u potoka, rybníka i po dešti v úvoze. Důkladně ji prohněteme rukama, jako by to bylo těsto. Je-li dost času, necháme ji zabalenou odležet několik dní v chladu. Jílovinu nakopanou z hloubky pro začátek nebudeme používat, protože tu musíme nechráněnou venku nechat zpracovávat po čase po dobu asi jednoho roku.

Menší nádoby stačí vytahovat a vytlačovat prsty. Větší se dělají z plochého dna a na něj pokládáných hliněných válečků, spojovaných k sobě do výšky po obvodu nádoby. Spáry se stlačí a zahladí do roviny zevnitř i vně plochým dřívkem, modelovací špachtlí či prsty. Stěnu nádoby přitom podepřeme z druhé strany rukou, aby se nezbortila. Povrch uhladíme vlhkým hadříkem. Stěna by neměla být silnější, než jeden centimetr. Hodně záleží na zpracování okraje nádoby, měl by být ztenčený a mírně vytažený ven.

Jednoduché tvary nejstarší keramiky

Malé nádoby sušíme pomalu, asi týden - zprvu ve stínu a později na slunci. Čím je výrobek větší a má silnější stěny, tím déle vysychá. Výpalem v obyčejném ohništi nebo i doma v kamnech při teplotě nejméně 500 až 600°C se hlína vytvrdí a vlhkem už se nerozmočí. Doba výpalu asi jedna až dvě hodiny. Teplotu zvyšujeme opatrně, aby se nádoba rovnoměrně zahřivala. Je dobré chránit ji před dotykem žhavých uhlíků z ohniště třeba překlopením květináčem. Musíme být připraveni, že po výpalu bude nádobka propouštět vodu a teprve po užívání a hlavně vaření se voda odstraní.

Zvládli jsme menší nádobu a můžeme se pustit do větší. Nádobka vysoká kolem 20 cm je již náročnější a proto si povíme, na čem při vytváření nejvíc záleží. Nejprve o úpravě hlíny. Pravěký hrnčíř si uměl připravit hlínu plavením. Hlína se rozmíchá s vodou a tím se oddělí hrubé a jemné částice. První klesají ke dnu a jemné se usazují nahore. Přebytkná voda se sleje nebo nechá vsáknout. Hrubé kaménky větší než jeden milimetr dělají střep

křehčí, prolézají na povrch při hlazení a praská kolem nich hlína. Přesto jsou potřeba, musíme je přidat a hlínu přiostrit. Nejdostupnějším ostřivem pravěku je jemný písek. Čím tvárnější hlína, tím více ostřiva můžeme přidat a pak necháme plavenou hlínu několik týdnů odležet.

Ani tvar nádoby není náhodný. Při vaření musí dobře stát v ohništi, ale příliš velké dno praská při sušení a zpomaluje vaření, protože nejvíce vaří stěny. Hrdlo je lepší zúžené, aby se voda tolik neodpařovala, ale ne zase moc, aby se dalo pohodlně míchat a přidávat suroviny. Podle našich zkušeností jsou dobrým příkladem účelové varné nádoby tvary slovanské keramiky.

Slovanská nádoba a dřevěné rydlo, vpravo postup modelování a hladící nástroje

Modelujeme z plochých pásků tři až pět centimetrů vysokých, čímž si ušetříme plno práce. Navlhčené pásky klademe při rozšívání směrem vně a při zužování dovnitř. Dáme pozor na přílišnou vlhkost hlíny - nedrží-li tvar, vytužíme ji valem v dlani, na dřevě nebo chvíli počkáme. Už taková dvoulitrová nádoba se modeluje nadvakrát i natřikrát, aby se spodní část vahou nezbortila. Horní kraj ale nesmí oschnout, suchá hlína se již s novou nespojí. Nejlépe je okraj po obvodu chránit vlhkým hadrem. I varné nádoby se zdobily, vzor ryjeme do mírně zatuhlé hlíny dřevěnou vidlicí. Na sušení si vyhradíme alespoň dva týdny a výpal prodloužíme na 3-4 hodiny. Čím je keramika víc, tím déle trvá dosažení potřebné teploty. Po výpalu musíme s vařením ještě chvíli počkat. Při nalití tekutiny totiž čerstvě vypálená nádoba může prasknout. Raději ji necháme dva tři dny odpočinout, než ji začneme používat.

Jak stará je keramika? První hliněné nádoby známe z neolitu, tedy z mladší doby kamenné asi před sedmi tisíci lety. Ovšem nejstarší hliněné záměrně vypálené figurky pocházejí od lovců mamutů z doby před 26 000 roky. Historie keramiky je tedy pořádně dlouhá. My se zatím můžeme potěšit první vlastnoručně vyrobenou nádobou.

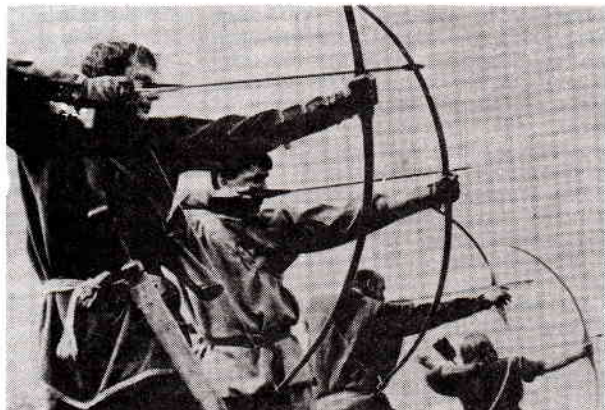
Helena a Brko

Experimentální archeologie v Dánsku

Historicko-archeologické středisko Lejre leží jihozápadně od hlavního města Dánska, Kodaně, blízko města Roskilde. Je to soukromá instituce, která pomocí praktických pokusů zkoumá, rekonstruuje a vysvětluje taje řemesel, staveb a fyzikálních podmínek naší minulosti. Toto experimentální středisko bylo jako první svého druhu založeno Han. Ole Hansenem za účinné podpory tehdejšího ministra kultury Jørge Jørgensena v roce 1964.

Experimentální středisko se zabývá všemi historickými obdobími. Vedle činnosti vědecké a výzkumné se věnuje popularizaci získaných poznatků a šíření dovedností našich předků mezi současnou generaci, zejména mládež, v duchu přesvědčení v Dánsku hluboce zakořeněného, že duch se rozvíjí používáním rukou a smyslů. Finanční prostředky získává středisko ze subvencí a zejména vstupného, které činí pro dospělé 31 dánských korun (asi 8 DEM). Za toto vstupné má návštěvník možnost shlédnout na celkem 25 ha krásné přírody (louka, pole, les, močál, jezírka či rybníky) nejen rekonstrukce obydlí, pracovního nářadí a rituálních míst našich předků od doby kamenné až po polovinu 18. století, ale i ukázky způsobu života lidí v těchto dobách.

Prohlídka Experimentálního střediska začíná v předváděcí místnosti, kde se návštěvník prostřednictvím pásma diapozitivů nebo filmu seznamuje s programem střediska i s praktickými návody k napodobování činnosti lidí minulých kultur (rozdělávání ohně, štípání pazourku, zpracování obilí, doprava velmi těžkých břemen, stavba obydlí apod.). V blízkosti předváděcí místnosti je rybník, kde děti i dospělí mohou jezdit na člunech, vydlabaných z jednoho kusu kmene. Na břehu pak štípou dřevo železnými sekerami - napodobeninami seker z doby železné, rozdělávají oheň třením dřev, mletí zrní mezi kameny a pečou moučných plátek. Po dobu naší návštěvy se nikomu nepodařilo rozdělát oheň třením dřev; používaný způsob je odlišný od indiánského v tom, že místo prkénka se používá polénko, v jehož důlku se vtočí svidřík. Zhavé piliny nemají kam propadat. Pro děti, dospělé i celé skupiny je organizován celistvý program v trvání 1 1/2 hodiny, od teorie až po provádění praktických činností pod dohledem instruktorů. O tento program je značný zájem.

I tohle lze vidět v Lejre.

Prohlídková cesta nás dále vede kolem ohrady se zvířaty, běžně chovanými v minulých dobách (ovce, vikingský skot, islandští poníci, divocí vepři) k megalitickému náhrobku. Ten je rekonstrukcí náhrobku z obrovských balvanů, pocházejícího z doby kamenné (asi před 6000 lety). Okolí náhrobku slouží k výzkumu způsobů dopravy a zpracování velkých balvanů.

O kus dále je rekonstrukce dánské vesnice z doby železné (asi před 2000 lety), obývaná dobrovolnými "rodinami doby železné". Jde o dřevěné domky se stěnami propletenými rákosem nebo oplepenými hlinou, pokryté rákosovými střechami a vybavené otevřenými ohništi, palandami na spaní a spížemi. Cesty mezi domky jsou dlážděny většími oblázky a celá vesnice je ohrazena kółovým plotem. Mladí lidé v dobovém oblečení zde obdělávají pole, obstarávají dobytek, sbírají lesní plody a žijí způsobem svých dávných předků. Získané potraviny doplňují podle potřeby kupovanými. U vesnice na vrcholku pahrbku je kamenný labyrint pro kultovní tance (rekonstrukce labyrintu ze švýcarské doby bronzové před 3000 lety). Labyrint pojme najednou téměř 400 tanečníků.

Rekonstrukce domu z doby železné.

Dále vede okružní cesta kolem zemědělského centra, kde je půda obdělávána primitivním dřevěným pluhem z mladší doby bronzové, pěstováno obilí a jiné plodiny pro potřeby lidské obživy, i sušeno seno pro domácí zvířectvo. Následuje bažinaté jezírko, posvátné místo lidí doby železné; na kólech nad močálem visící koňské kůže a hlavy, rozházené koňské kosti, potopené hlíněné nádoby na potraviny, části zemědělského nářadí.

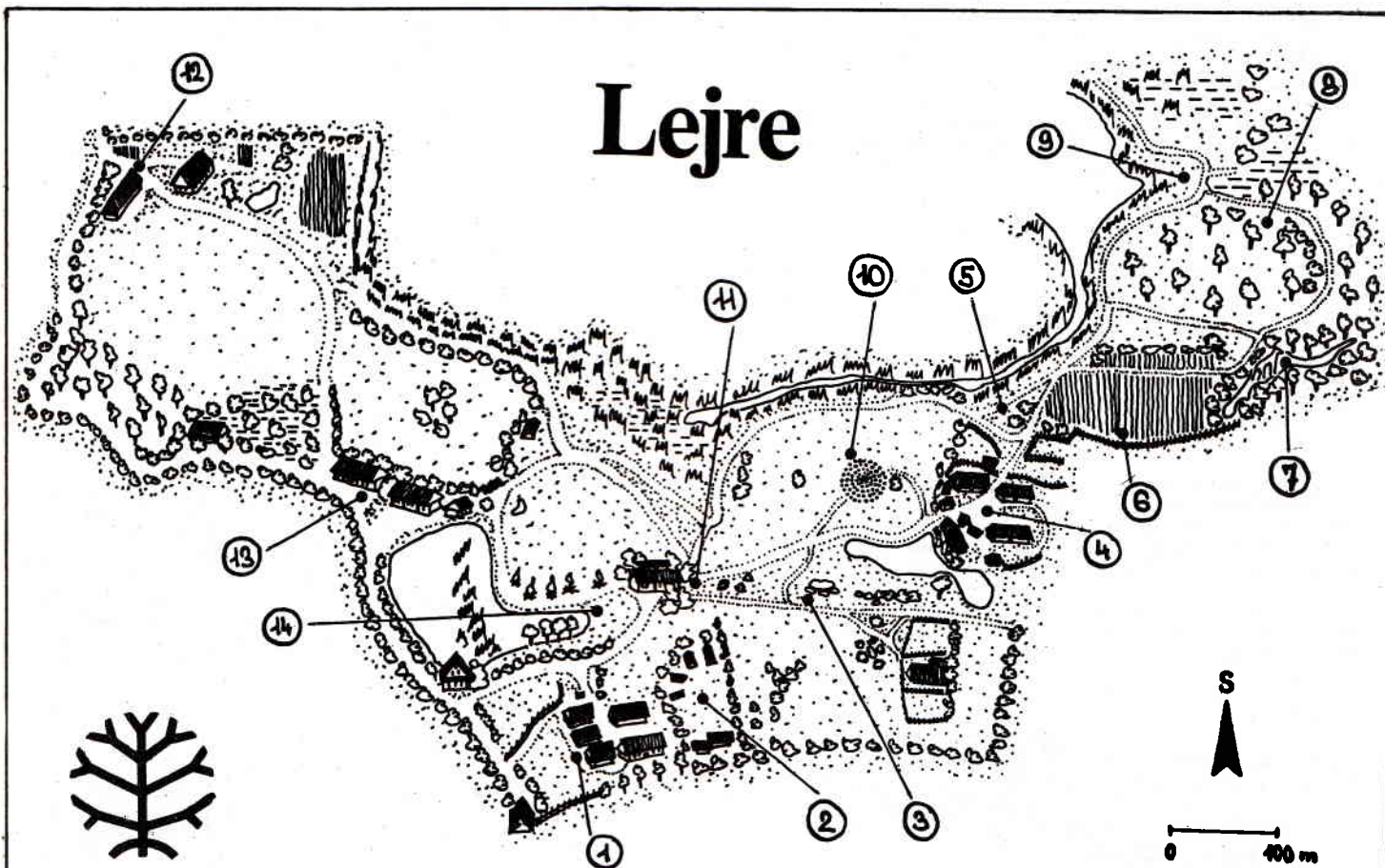
Z tísňivého příšeří posvátné bažiny nás stezka vede bujně rostoucím lesem s jezírkem k místu, vyhrazenému pokusům s technologiemi doby kamenné: obrábění pazourku (toho je na východním pobřeží Dánska hojnost), bydlení, zemědělství. Zde jsme zastihli studenta, který obratně štípal pazourek na nože. Ve stanu ze svázaných tyčí, pokrytých surovými hovězími kůžemi, stál pěkně obroběný luk z jasanového dřeva, několik šípů s kamennými hroty, pazourkové sekery a nože, nástroje z kostí a parohů. Na zemi bylo lůžko z kožešin.

Výprava do předhistorického období končí ukázkou haňové cesty bažinou (doba železná). Cesta vede dále pěknou krajinou, kde se střídají travnaté, močálovité a zalesněné úseky s křovinatým terénem a zavede nás až k venkovským domkům z 18. století. Zde končí exkurse prohlídkou historických tkalcovských, hrnčířských a kovářských dílen. Část dne jsou tyto dílny v provozu a starými technologiemi vyrábějí různé předměty, které jsou pak prodávány návštěvníkům. Vedle demonstrace výrobních technologií a starých nástrojů jsou zde pro zájemce vystaveny fotografie historických spotřebních předmětů, nebo jejich dochované zbytky a porovnány s kopii, zhotovenými v Experimentálním středisku.

Po prohlídce areálu Experimentálního střediska jsme nabyli dojmu, že jde o velmi podařenou akci, kde vědecké cíle, tj. ověřování dnes již zapomenutých a v mnoha ohledech svou důmyslností doslova ohromujících zemědělských technologií, řemeslných technologií, způsobů dopravy, rituál-

ních obřadů a dalších činností, jejich napodobování a následujícím porovnáváním výsledků, např. stop v půdě po obdělání historickým pluhem, stop po výrobě a používání pazourkových nástrojů, stop po obývání prehistorické vesnice, způsobu a rychlosti rozkladu obětních darů a jiné, jsou bezprostředně spjaty s popularizováním výsledků atraktivní formou mezi mládeží i dospělými. Vychovává se tak zejména u obyvatel měst cit a láska k přírodě, k životu v primitivních podmínkách v souladu s přírodou a úctě k lidské práci, dovednosti a umu. Mnoho nadšenců tráví zde v prehistorických osadách střediska své prázdniny či dovolené, pracují a žijí po vzoru svých dávných předků. Jenom na noc odcházejí někteří z nich do chatek, postavených blízko předváděcího centra, celé dny tráví zaměstnáni obděláváním půdy, sklizením plodů, řemeslnou výrobou či hrami, při nichž napodobují scény ze života dávných obyvatel své země. Experimentální středisko historicko-archeologické si již dobylo světového uznání.

Hudžin

Legenda k mapce Historicko-archeologického experimentálního střediska:

1. Školící středisko
2. Táborová škola, kde žijí žáci a školní skupiny
3. Megalitický náhrobek. Experimentální prostor pro rekonstrukci hrobu z doby kamenné.
4. Vesnice z doby železné. Rekonstrukce 2000 let staré dánské vesnice.
5. Rekonstrukce cesty z doby železné, vedoucí močálovitým terénem
6. Staré zemědělství - pěstování a sklizeň rostlin pro lidskou výživu a zvířata
7. Svatyně u močálovitého jezírka pod širým nebem, symbolické oběti koní (doba železná)

8. Krajina se starým hájem mezi dvěma jezírky, bohatá na faunu a flóru
9. Experimentální oblast pro dobu kamennou (zhotovování nástrojů, bydlení, zemědělství)
10. Labyrint pro kultovní tance
11. Chov zvířat z dřívějších dob pro experimenty a demonstrace
12. Vesnice před 150 lety
13. Tkání látek, hrnčířská a kovářská dílna pro experimentální práce a zhotovování kopií starých výrobků
14. Prostor s rybníčkem a rákosím pro experimentální činnost návštěvníků, kde si mohou zkusit staré technologie rozdělávání ohně, zpracování obilí, plavby na primitivních člunech, dlabaných z jednoho kmene.

CESTA ZA VLASTNÍ VIZÍ

Indián, pravý člověk přírody, stál polonahý na vrcholu kopce. Jeho dlouhé tmavé vlasy mírně vlály v jihozápadním vánku. Jeho tvář byla napjata, když se modlil po starém způsobu.

"Velký Duchu," vzhledl k obloze - "ukaz mi správný směr, obnov a doplň moji vizi. Jestli jsem konal špatné věci, ukaz mi nápravu. Já jsem ten, jenž usiluje, Velký Duchu. Já jsem ten, kdo hledá..."

Kleel na kolena, sepal ruce na erdci. "Ukaz mi cestu, Velký Duchu. Pošli mi znamení."

Klečel proti modré obloze, slunce se právě chytalo k západu. Oči se mu třpytily. Upřeně hleděl přímo do slunce; pak náhle pohlédl vlevo, směrem, odkud vycítil pohyb.

Na jihu kroužil orel a pomalu, zvolna se blížil. Přelétl nad vrcholem kopce, kroužil, stále níž a níž, blíže k Indiánovi. Ten pozdvihl své ruce a sledoval kroužícího ptáka. Orlí oči se zdály tak blízko... že do nich mohl pohlédnout, pohlédnout do duše tohoto posvátného posla.

"Díky, Gitche Manitou. Děkuji Ti, že jsi poslal bratříčka orla. Jaká je Tvá vůle?"

Orel přelétl ještě blíže; brzy se zdálo, že jejich zraky splynuly. Orel kroužil a kroužil. Indián se modlil a prosil o radu, vzdával díky za toto posvátné znamení. Pak orel zamířil pryč, stoupal výš a výš a indiánova tvář získala opět bolestný výraz.

Orel zcele zmizel. Muž byl vděčný ze posla, ale poselství stále nerozuměl. Věděl, že orel nahlédl do jeho duše, stejně jako on nahlédl do duše orlovy. Modlil se dále, aby mu byl ukázán správný směr, prosil o další znamení.

Na jihozápadě se vytvořil velký mrak a pohyboval se směrem k hoře. Zbytek oblohy byl zcela čistý. Indián sledoval, jak mrak nabývá na objemu a výšce, vznáší se v oparu nad úbočím hory a pak jakoby plachtí k severovýchodu. Náhle se oddělil malý obláček a začal se točit a klepat. Vířil rychleji a rychleji a jak ho Indián pozoroval, také jeho mysl začala vířit a vracet se zpět, stále zpátky k počátkům, na počátek vize, která ho přivedla v tuto chvíli až sem, na toto místo.

Jako někdo, kdo se topí, viděl před sebou rychle se promítat svůj život. Viděl všechnu radost, všechnu bolest, chyby i věci správně vykonané, lidi milované, zraněné, nalezené i ztracené - a když vize skončila, věděl už jasně, že musí jít zpět mezi lidi tohoto světa a pokračovat ve svém snažení.

Obláček stále ještě rotoval, jakoby chycen do nebeského vzdušného víru. Vířil tak, jako jeho mysl před pár minutami. Pak se rozdělil ve dvě. Jedna část se jakoby vypařila do nebe, druhá se vrátila k velkému mraku. A muž věděl, že toto byla odpověď na jeho otázky - takto bude jeho vize spět k naplnění. Jeho první pokus vytvořit kmen medicinmanů, kteří by pomohli nastolit opět rovnováhu a harmonii na Matce Zemi, se zdál neúspěšný a odsouzený k zániku. Nyní však věděl, že ve správný čas bude pokus úspěšný.

Muž si oblékl džíny, kovbojskou košili, černý klobouk a sestoupil z kopce ke svému vozidlu, starému vyřazenému policejnímu autu, které levně

koupil v Los Angeles. Peal se rok 1971. Tím místem byl vrch nad městečkem Vacaville v Kalifornii a tím mužem, který měl odvahu oživit svou vizi a žít podle ní, byl Gheezie Mokwa (Sun Bear - Sluneční medvěd).

... Ličení Wabun (z knihy The Path of Power), ženy Sun Beara, nás uvádí do další části seriálu, který nás má seznámit s učením tohoto významného medicinmana a připravit na jeho příjezd do Československa.

Minule jsme poznali, že vize hraje v učení Sun Beara velmi důležitou roli. Každý člověk je totiž jedinečný, neopakovatelná individualita, která na své cestě k duchovním výšinám (mohli bychom též říci: k cestě na samotný vrchol Hory) potřebuje určitý individuální přístup. Každý si musí najít svou vlastní stezku!

Je mnoho návodů (včetně woodcraftu), které radí, jak směřovat k cíli. V určité fázi však jsou sebelepší návody marné a člověk musí "do hry" vložit i své "Já". A právě na to klade Sun Bear velký důraz a pomáhá lidem nalézt svou "stezku síly". Poznali jsme už, že i v životě Sun Beara měly vize rozhodující úlohu a vhodné, ba nezbytně doplňovaly vedení přirozenými instinkty. Ještě než "dám Sun Bearovi závěrečné slovo", připomínám, že zde můžete zajímavě srovnávat se Setonem a jeho názory na instinkty a vigilie (noční bdění). A nyní už Sun Bear o vizi (z knihy "The Bear Tribe a Self-Reliance Book" přeložila Yveta Kožíšková):

"Vize je něco, v co doufáte, ale dosud jste to neopatřili. Vize je to, co vás vede dál, co vás řídí a ukazuje cestu. Vize je hledání, k němuž byl vyzýváán každý mladý indiánský muž a také indiánské ženy jí podle své vůle mohly vyhledávat. Při vyhledávání vize se člověk obvykle někam odebral a modlil se: "Co bude smyslem mého života, Velký Duchu? Jak mohu nejlépe sloužit pro dobro mého lidu? Kde je mé místo ve vesmíru?" Svou vizi jsem zažil, když jsem byl velmi mladý. S vizi přichází moc správné cesty.

Viděl jsem dobu, kdy se lidé sejdou, kdy se naučí žít společně jako bratři a sestry. To bude ten správný způsob. Viděl jsem lidi, jak žijí společně ve skupinách, dělí se a pomáhají jeden druhému, Indiány, stejně jako neindiány. Viděl jsem Matku Zemi, vyléčenou opravdovou láskou lidí k ní. Viděl jsem celá města opuštěná, protože nedávala lidem žádnou možnost obživy. Divil jsem se tomu, tento národ se zdál být všemocný. Potom jsem měl vizi celých let velkého sucha, doby, kdy Matka Země odpírala veškerou úrodu. Viděl jsem velké černé ptáky jako supy se vznášet nad suchem spálenými obilnými poli a hladové tlupy lidí putovat krajinou a hledat potravu. Poznal jsem, že musím lidi učít spoléhat se na sebe.

Nejdříve jsem pracoval pouze s Indiány, ale postupem času mne má práce zavedla do Kalifornie a má medicína mi řekla, že je čas začít mou hlavní práci - Medicinovou společnost medvědího kmene. Má vize mi ukázala lidi, jak spolu pracují a dělí se, žijí na venkově, pěstují si vlastní potravu, staví si své vlastní přístřešky a současně učí ostatní lidi mít tutéž odpovědnost k zemi, místo, aby nařikali nad věcmi, které všude a sebou nese společnost. Dávám přednost tomu, abychom učili lidi, jak žít své rodiny v těsnějším spojení s půdou a tím odstraňovali jejich závislost na městském životě.

V mé vizi jsem viděl, jak se lidé navrací k půdě a novou pokorou a úctou k Matce Zemi. Viděl jsem nové obřady, vzešlé z těch starých. Dýmka míru se zde používala tím pravým způsobem a lidé se scházeli jako zastara, ale bylo to opět nové. Bylo zde soužití v pravém smyslu. Viděl jsem lidská tábořiště u přírodních vod, řek, potoků a pramenů, lidí, jak usilovně pracují, aby si opatřili potravu, ale vděční za to, že žijí, neboť jen tu a tam zůstaly malé skupiny lidí naživu a děkovaly za to Velkému Duchu. Když se lidé sešli, s láskou se objímali, i ti, kteří byli dosud cizinci, neboť prohlédli.

Jen málo lidí přežilo ty změny. Spatřil jsem velkou zkázu, lidí prchající z velkých měst a jiné, kteří umírali kvůli znečištění a opuštěná města a divil jsem se proč, až do posledních několika let, kdy vidím Kalifornii a jiné oblasti, které již nemají vodu, elektřinu, ani zemní plyn pro své města.

Tehdy jsem pochopil, co jsem předtím spatřil. Vyprávěli nám, že náš lid bude ležet jako mrtvý v prachu a potom, že znovu vzejdeme na zemi. Říkali nám, že synové a dcery dobyvatelů naší země k nám přijdou a přijmou náš způsob života, a že budeme žít společně jako jeden národ, že budeme sdílet tuto zemi a mít jeden pro druhého lásku a porozumění.

Má medicína mne vedla k tomu, abych vyhledal místo s přírodním zdrojem vody. Na pozemku Medvědího kmene máme pramen, který nám dává vodu. Vytéká z horakého úbočí a nepotřebujeme elektrická čerpadla, která se zastaví, když nemají pohonnou energii. Jsme dost vysoko, takže zde není žádné znečištění a nad námi již nikdo není. Tam, kde jsme žili dřív, byl zavlažovací kanál, do něhož nasypali jed, aby zničili řasy, rostoucí v kanálu a vyhubili tím ryby, žáby a znečištěli vodu. Nemáme zde přehradu, které by se mohly nad námi protrhnout. Nalezli jsme borovice a skály z naší vize a tak žijeme zde na severovýchodě státu Washington. Řekne-li nám naše vize nebo medicína, abychom se opět přestěhovali, učiníme tak, protože nemůžeme být domýšliví. Musíme přijmout to, co nám říká naše vize. V horách podáme své ruce a budeme učit a pomáhat našim bližním na planetě Zemi. Je dobré chodit v rovnováze po Matce Zemi.

Je pro mne velkým štěstím hledět na ta léta od mé první vize o souladu se Zemí. Je pro mne štěstím vidět, že žijeme svou vizi a že tato vize dále roste s naším stále rostoucím uvědoměním. Je dobré vidět, že práce, kterou jsme vykonali před deseti lety, zůstává dobrá, solidní a harmonická a vidět, že jsme se za tu dobu nezastavili na naší posvátné cestě, ale naše poznání vzrostlo. Usilujeme o to, pokračovat v tomto růstu, aby Země mohla žít."

EXLIBRIS A WOODCRAFT

Někdy v patnáctém století vznikla knižní značka, neboli exlibris. Byla majitelem vlepována do knih, aby každý poznal, komu kniha patří. V současné době se tyto drobné grafické originály již do knížek většinou nelepují, ale staly se sběratelským objektem. Vladimír Neff snad nejlépe vystihl důvod této sběratelské vášně, když řekl: "Je to lichotivé a povznášející a hovoří to tvé přirozené samolibosti, když získáš od velkého umělce maličký sic, ale plně hodnotný plod jeho ingéniá, navíc všeho nesoucí tvé jméno, tedy dílko, určené výhradně jen tobě a tvé osobnosti".

Když jsem se před léty seznámil s touto zvláštní, drobnou, avšak krásnou grafickou tvorbou, které se věnovali a dosud věnují naši i zahraniční významní grafici, rozhodl jsem se, jako woodcrafter, že na mém prvním exlibris bude náš woodcrafterský znak. Tehdy jsem netušil, že najdu přátele, kteří již tento znak na svých exlibris mají. Bratr Šaman, jinak známý výtvarný umělec z Olomouce, mne předešel a tak jsem viděl a získal do sbírky první exlibris v technickém provedení suché jehly. Je na něm znázorněn znak a týpí. Tento náš člen a bratr později vytvořil ještě celou řadu vynikajících exlibris s woodcrafterskou tematikou jak pro různé bratry našeho hnutí, tak pro sebe a mě. Na konci tohoto článku uvedu seznam exlibris s w. tematikou, která od něho vlastním. Všechna tato další jsou již v linorytovém provedení, v kterémžto technice prof. Ladislav Rusek obzvláště vyniká.

Má první exlibris, které jsem si nechal zhotovit, jsou od známého mědirytky Vl. Kačířka ze Světlíka, okres Český Krumlov. Jedná se o dva mědirytky. Oba jsou námětově z kreseb E. T. Setona. První mědirytkina (viz obrázek) znázorňuje bizona, stojícího na javorovém listě, v levém rohu je nápis "Woodcraft" a náš znak. Druhá rytina znázorňuje smečku vlků, vyjících na měsíc, dole s napodobeninou podpisu E. T. Setona (vč. stopy vlka). První z mědirytků byl zveřejněn v portugalské knize o exlibris od M. Mirandy.

Dalším umělcem, který vytvořil exlibris s naší tematikou, je prof. Cinibul, známý grafik, který pro sběratele J. Karlece vytvořil portrét H. D. Thorea s našim znakem dole pod obrázkem. Tentýž vytvořil pro jednoho moravského sběratele hezký portrét E. T. Setona.

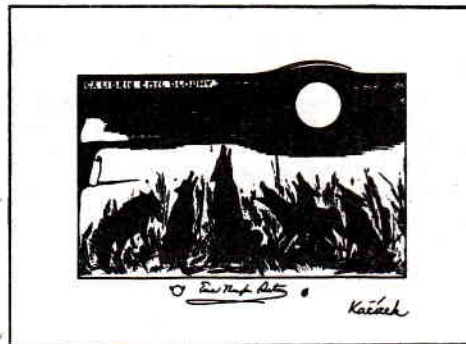
Nelze se nezmínit o velmi snaživém amatérském výtvarníkovi, bratru Odehnalovi, který vytvořil velké množství věcí s w. tematikou, avšak převažují u něho témata skautská. Pracuje v linorytu a dřevorytu.

Výjimečnost našich woodcrafterských exlibris tkví v tom, že ani zde, před rokem 1985, a v cizině doposud, jsem se u žádného sběratele nesetkal s tímto námětem.

Nyní bych uvedl seznam exlibris s woodcrafterskými náměty:

Vl. Kačířek:

1. Bizon na javorovém listě - majitel E. Dlouhý
2. Smečka s podpisem E. T. Setona - majitel E. Dlouhý

prof. Ladislav Rusek - Šaman:

1. L.R. se znakem, nápis "Šaman" - vlastní
2. Stylizovaná postava se znakem W. na prsou - vlastní
3. U tábora, s nápisem "Jestřábovy knihy lesní moudrosti" - majitel E. Dlouhý
4. Indián, 3 týpí, znak. Nápis Atahualpa - majitel Zd. Teichman
5. Indián - lukostřelec - majitel prof. L. Pecha
6. Kmen lípy s nápisem Juraj - majitel prof. Langer
7. Stylizované stoupání na horu iniciály L.R. - vlastní
8. Náš znak, srdce, týpí, oheň - majitel E. Dlouhý
9. Indián, stoupající na horu (Quonab) - majitel E. Dlouhý
10. Indián s lukem v ruce - majitel R. Dlouhý
11. Indián s bohatou čelenkou - majitel R. Dlouhý
12. Týpí + znak, suchá jehla - vlastní

Dále prof. L. Rusek - Šaman napsal a ilustroval 10 sešitů, které nazval "Stezka". Jedná se o woodcrafterské myšlenky tohoto výtvarníka, bohatě zdobené linoryty a doprovázené básněmi autora.

Prof. K. Langer - Juraj, jeden z nejstarších příslušníků woodcrafterského hnutí, vytvořil několik exlibris pro nás všechny. Je to náš znak, v pozadí čtyřnásobný oheň a v popředí větévka smrku.

Z uvedeného je tedy zřejmé, že naši výtvarníci nezapomněli ani za bývalého totalitního režimu a nebáli se vytvářet tato grafická díla se znakem zakázané organizace. Exlibris se tak pro některé osamělé bratry stávalo, mimo předmět sbírání, též poslem, skrze něhož se navazovaly nové kontakty s duchovně spřízněnými lidmi.

Nedávno jsem obdržel poslední přírůstek do své sbírky. Je jím exlibris s krásně detailně provedenou hlavou Indiána a nápisem Wanblitanka - majitelem je tedy Daniel Hoffmann, náčelník kmene Bílý Wampun.

Závěrem bych chtěl požádat všechny, kdož vlastní exlibris s naší w. tematikou, o případnou výměnu. Jinak vlastní sbírku, obsahující dílka 125 našich i zahraničních výtvarníků, mohou tedy měnit i exlibris různých technik, námětů i umělců.

Emil Dlouhý - Malý Jestřáb
(382 79 Frymburk 115)

INFORMACE, OHLASY, ZPRÁVY, INZERCE

Upozornění členů Ligy ! Rozbíhá se spolupráce s partnerskými w. organizacemi v USA a Anglii a jsou tu první nabídky.

Na léto 1991 máme pozvání na tábor Řádu woodcrafterského rytířstva v Anglii. Cestu /do Londýna a zpět/ by si musel každý hradit sám, dále by bylo o členy LLM postaráno. Zájemci /bez věkového omezení, aspon část. znalost angličtiny/ se mohou hlásit Loganovi.

Woodcraft Rangers zvou na své letní tábory v Kalifornii členy LLM, kteří by pomáhali s vedením a zajišťováním chodu tábora. Díky americkým sponzorům je naděje, že cesta i pobyt by byly zdarma. Podmínkou je věk 18 - 28 let, dobrá znalost angl. a možnost pobývat na táborech delší dobu. Kdo má zájem, hláste se na adresu LLM. U obou nabídek dodáváme : nutná dobrá znalost táboření - jde o reprezentaci LLM !

Upozorňujeme členy LLM, že poslední letošní vnitřní zpravodaj Totemová deska je č. 5. Číslo 6 vyjde v půlce ledna 1991. Kdo nedostal č.5, ať si napíše náčelnictvu. /Upozorňujeme, že zpravodaj je zasílán jen těm kmenům, rodu a strážím, které požádali přihlášku./

Kmen lesní moudrosti Imantipi z Karlových Varů vznikl sice nedávno, ale stačil již vydat dvě čísla kmenového zpravodaje. Moc se nám líbí! Náčelník Toskala našel v původně osamělých strážích zdatné "spolubojovníky". Za zpravodaje děkujeme a doufáme, že se v budoucnu vždy najde jeden výtisk pro archiv LLM.

Máme radost, že po 40 letech obnovují své členství v LLM další bývalí členové Ligy čs. woodcrafterů, kteří na dlouhá léta ztratili s "obcí woodcrafterů" kontakt. Naposled to byli M.Němec a J.Fremr z býv. kmene Delaware z Chváleonic u Plzně ; známý bojovník za lidská práva minulých let Jan Šimsa z býv. Liščího kmene a také RNDr. Bedřich Moldan, dnes český ministr životního prostředí.

Bratr Šaman /Ladislav Rusek z Olomouce/ vystavuje své kresby a grafiku v Měst. muzeu a galerii v Poličce od 1. do 30. prosince. Gratulujeme. Šaman je též autorem ozdobného záhlaví /motiv Hory a čtyřnásobného ohně/ "Zakládací listiny kmene". Až budete v kmenech nad touto zdařilou prací mručet spokojeně "hau, hau", autor si nezaslouží zůstat v anonymitě.

V LLM jsou většinou kmene koedukované. Jen pár je čistě chlapeckých. Nyní - jakoby na důkaz, že w. je skutečně pro obě pohlaví - vzniká náš první čistě dívčí kmen. V Písku ! Náčelní Barboře přejeme "pevnou ruku". /Pro zajímavost: Barča jako náčelnice prvenství nemá. Dívky stojí už v čele kmenů Mawadani a Kamzici./

Těsně před odevzdáním tohoto čísla do tiskárny nám přišla smutná zpráva. Začátkem listopadu 1990 zemřela v USA spisovatelka Anya SETON CHASE dcera E.T.SETONA.

Po 2 letech soukromého dopisování mohli konečně Logan jménem LLM navázat oficiální kontakt se Setonovým muzeem a knihovnou v USA.

Přestože se nám na výzvu Archivního centra LLM přihlásilo jen několik spolupracovníků, mnoho dalších členů LLM se zapojilo do mapování w. historie konkrétně - např. vyhledávání býv. členů a kmenů Ligy v místě bydliště.

Archivní centrum LLM chce nyní začít pracovat na historii w. hnutí v Československu uplynulých 20 let. Je potřeba shromáždit max. informací o kmenech /odřících/, jejichž činnost a organizace byla zcela nebo jen z větší /menší/ části postavena na Knize lesní moudrosti a Svítku březové kůry E.T.Setona. Uvítáme zprávy o kmenech : název, místo působení, datum vzniku /zániku/, počet členů, jméno náčelníka, způsob a místo táboření, používaný systém orlič per, nejvyšší dosažené hodnosti, popř. jiné věci, které považujete za zajímavé /pod jakou hlavičkou působil, jaký je jeho osud nyní/. Dáte-li si práci, bylo by zajímavé napsat též něco o obřadech /způsob přijímání do kmene, udílení orlich per/, neboť tu se projevuje velký kmenový svéráz.

Dále se obracíme na členy LLM, kteří chtějí ve svém okolí pátrat po býv. kmenech či strážích Ligy /před i po válce/. Napiště si o informace.

Psali o nás ...

Hanácké noviny, 14.6.1990

Nika, č. 7-8 /1990

Čím /nezávislý zpravodaj čs. skautů a skautek/ č. 8 /srpen 1990/ a č. 9 /srpen 1990/

Nová Svoboda, 24.8.1990

Pine Cone /časopis Order of Woodcraft Chivalry/, September 1990

Wigwam /mesačník Košických trampů/, č. 8

význačnější články o Setonovi a woodcraftu :

HOWGH /příloha Rodokapsu/, č. 3

Tramp, č. 5

Ľubovnianske noviny, č.39 /27.9.1990/ a č.40

Nika, č. 9-10 /1990

P.S. Znovu se obracíme s prosbou na naše čtenáře, aby nás upozorňovali na články o LLM, E.T.S. a woodcraftu. Děkujeme.

Od č. 7 začal časopis Tramp svévolně otiskovat na pokračování Setonovo Poselství rudého muže. Bylo mu úplně jedno, že tím porušuje veškerá autorská práva /jak Setona, tak překladatele/. Samozřejmě musí s otiskováním přestat. Zklamáním čtenářům však sdělujeme, že toto unikátní dílo o filozofii a náboženství Indiánů vydá nakl. Olympia v r. 1992 v nákladu 60000 výtisků.

V sobotu 17.listopadu 1990, kdy většina lidí šla v Praze dělat kompars divadlu s prezidentem Bushem, pořádaly pražské kmene a stráže LLM první brigádu /"Pomoc pražské přírodě"/ pod hlavičkou Ligy. Čistilo se koryto a břehy Botiče v místech, kde protéká chráněným územím. Dáváme tak veřejnosti na vědomí, že mezi organizace s ochrannářským programem přibyla další a to jedna z nejstarších. Poděkování patří kmenům Walden, Čej-Ka-Leška a několika strážím, zvl. bratru Bobrovi /E.Schwartovi/, který vše zorganizoval. 15.prosince bude další pokračování.

Omlouváme se čtenářům Bisoního větru za nepísané chyby, které se přes naši snahu tu a tam vyskytnou. Zvláště se pak omlouváme za omyl s čísla 2, který zcela změnil smysl věty. V článku "Woodcraft ve světě dnes /str. 8, čtvrtý odstavec od konce, 2. věta / má být správně znění : "Má /OWC/ síla - jen několik set členů ale kvantita není podle slov jejich náčelníka účelem..." Prosím, opravte si.

Přestože značná část našich čtenářů zná NIKU velmi dobře, snad přece jen nebude následující upozornění nošením dříví do lesa.

Ochrana přírody a ekologie je nedílnou součástí woodcraftu. To ví každý. Ale ne všichni vědí, že nejde o žádný módní doplněk, ale o původní součást už z počátku století.

O tom svědčí m.j. Setonova nezměrná aktivita v této oblasti, bohužel u nás méně známá. V dobách, kdy pro nejrůznější tábornické hnutí byla příroda pouhou kulisou a prostředím k zábavě, měly už Americká LLM a Klub táborového ohně díky Setonovi cílevědomé ochranné programy.

Ani dnes nechceme a ani nemůžeme ochranu přírody v LLM zanedbávat. Většina členů LLM je činná v již dále působících org. : Svaz ochránců přírody, TIS apod. Doufejme, že je jen otázkou času, kdy se LLM bude i na tomto poli profilovat vlastním programem, vedle již osvědčených způsobů a spolupráce.

Pokud jste upozorňovali, že na stránkách BV chybí články s ekologickým zaměřením, máte plnou pravdu. Důvod však byl, že jsme museli dát zpočátku prostor především tomu, co vytváří naši identitu, co je nám oproti jiným nejvlastnější - a to i za cenu, že nepředstavíme woodcraft v celé jeho šíři.

Od příštího ročníku budeme přinášet ekologické články pravidelně. Protože se však budeme i v tomto snažit nalézt vlastní tvář, abychom zbytečně nepřinášeli to, co jiné časopisy, a protože rozsah nebude neomezený, nemůže to být pro woodcraftery jediným zdrojem ekologických informací - my musíme znát mnohem, mnohem víc !!

Od toho tu však jsou speciálně zaměřené příručky a časopisy. Vychází jich dost, ne všechny ale mají požadovanou kvalitu. Proto vás dnes chceme upozornit na časopis, který už deset let - přes všechny překážky - přináší pravdivé a objektivní ekologické informace a má kvalitu nejvyšší - NIKA, časopis pro ochranu přírody a životního prostředí. Bojovala s nepřízní mocných, dnes jako většina kvalitních nekonzumně orientovaných časopisů bojuje s nepřízní hospodářskou. Redakce v čele s RNDr. I. Makáskem - Hiawathou je však zárukou dalšího zvyšování úrovně.

Od XII. ročníku /1991/ bude NIKA vycházet 10 x za rok. Jedno číslo /28 str., barevná obálka/ bude stát 10 Kčs. Niku lze objednat na adrese administrace : NIKA, Slezská 9, 120 29 Praha 2. Předplatné /105 Kčs = 100 + 5 poštovné/ na r. 1991 lze zaplatit složenkou na konto Niky 73 32 43 - 018, ČSTSP, Václ. nám. 42, 113 98 Praha 1.

Všem kmenům, rodům i osamělým strážím LLM jakož i ostatním vážným zájemcům o problematiku ochrany přírody a ekologie doporučujeme !

NA ZÁVĚR ROČNÍKU

Vážení čtenáři. Dvě čísla a jedno dvojčíslo není mnoho, je tím však naplněn 1. ročník Bizoního větru. Je čas, je potřeba se ohlédnout a zhodnotit. To proto, aby další ročník byl kvalitativně mnohem vyšší. Proto Vás chci požádat o Váš názor, kritiku, doporučení i spolupráci. Napište nám, co se Vám nelíbilo, popř. líbilo, co jste postrádali ; jak byste si představovali časopis Ligy lesní moudrosti.

Předesílám několik slov. Nutno si uvědomit, že náčelnictvo LLM /tedy zároveň vydavatelé BV/ má sice dlouhodobé zkušenosti s woodcraftem, nikoliv však s vedením velké organizace ani s vydáváním časopisu. Učíme se a doufám, že je to aspoň trochu znát. To, prosím, když v organizaci LLM či v našem časopise pozorujete neprofesionálnost, berete v úvahu, jakož i to, že LLM nemá jediného placeného pracovníka ! Vše dělají lidé navíc mimo své zaměstnání, rodinné povinnosti, kmenový život ... Za články v BV nejsou žádné honoráře, nikomu není za desítky hodin strávených nad výrobou a distribucí časopisu vyplácena žádná odměna. Znít to dnes omšele a legračně, ale vskutku se vše dělá z nadšení pro Setonovu věc. To na malou vysvětlenou našich možností a toho, že není vše takové, jaké by jistě mohlo být.

Redakce BV není s jeho úrovní zatím zdaleka spokojena. Je třeba - a budeme se o to snažit - zlepšit výtvarnou stránku, úpravu, článkům /výběru/ je potřeba dát určitý řád, časopis musí mnohem víc odrážet život kmenů a celé Ligy, nesmí být teoretickým sborníkem, atd. BV musí postihovat celou šíři woodcraftu, zároveň však si musí zachovat vlastní tvář ! To je asi nejdůležitější, neboť bez toho ztrácí vydávání opodstatněnost. Nesmí se stát, co je dnes bohužel běžné : listujete některým časopisem a nebyť určité charakteristické úpravy, tak nad uvedenými články nevíte, zda listujete plátkem cha-tařů, pionýrů, trampů, zahrádkářů, skautů, zálesáků či "ábíčkem" apod.

Nechceme zbytečně plýtvat místem a časem čtenářů uvedením témat, o kterých si jinde /v atlasech, zvl. příručkách, specializovaných časopisech/ mohou přečíst podrobněji a fundovněji. Bylo by líz, kdybychom tvrdili, že časopis neděláme také pro vlastní potěšení - děláme ho však především pro členy LLM. A od nich potřebujeme vědět to, k čemu vyzýváme už v úvodu.

A ještě jednu vážnou věc musím za redakci čtenářům sdělit. Dosud netušíme, co s nimi nové ceny papíru a služeb udělají. Zda budeme nuceni zvýšit cenu a o kolik. Zda nebudeme muset omezit náklad, dotovat ho z příspěvků a sloužit výhradně členům LLM, atd. Že náš časopis nezakneme, to slibujeme. Máme toho totiž tolik co sdělit, že by BV mohl vycházet každý týden a materiálu by bylo dost na několik let dopředu. A i kdybychom měli rozesílat jen pár strojopisných kopií, pro stoupence Černého Vlka to uděláme. Ale snad nebude tak zle ...

Přesto bychom rádi věděli, jaký je Váš názor na tuto věc. Až budeme v lednu, únoru znát více, budeme odběratele BV informovat o nových podmínkách.

Domníváme se, že k největšímu přínosu prvního ročníku BV patří vedle dosud nepublikovaných věcí především serióznost uvedených informací. Na té chceme stavět v prvé řadě /opak nám totiž velice vadí - zřejmě na rozdíl od celé řady časopisů/ a doufáme, že nám přinese čtenářskou přízeň.

Držte nám palce.

Přejeme vám úspěšný rok 1991 a těšíme se na stránkách Bizoního větru nebo i osobně na shledanou. Tedy

S modrou oblohou

za redakci Bizoního větru

SITTING
BULL
SITTING
BULL
1890
1990

Při příležitosti 100. výročí úmrtí náčelníka Sedícího Býka používala pošta v Litomyšli, v termínu 15.10.-14.11.1990, u listovní přepážky, k orážení všech listovních zásilek, ve výplatním stroji Postálie, příležitostný propagační štůček, dle výtvarného grafického návrhu Ing.arch. K.Kučí z Českých Budějovic. Za zmínku zvláště pak stojí fakt, že vše sám zajišťoval /a finančně hradil/ - výtvarný graf. návrh, povolení Federál. min. spojů, ryteckou práci, montáž štůčku do výplatního stroje atd. - pan Pavel Střítecký z Prahy. Patří mu naše uznání.

Na titulní straně : Sněm Čotokvy pasoval Sihasapawin na Sagamora. Foto : E. Stloukal.
Na 4. straně obálky : Tanec duchů /k článku Smrt Sedícího Býka/. Kresba Sihasapawin.

P.S. Redakce Bizoního větru děkuje všem příspěvatelům a spolupracovníkům a doufá, že jí sacho- jí i nadále přišen.

Mt. E.T. SETON – KŘEMELNÁ

Mohyla

PAMĚTNÍ LIST

V upomínku vudkrafterského setkání k 130. výročí narození

ERNESTA THOMPSONA SETONA

spojenou s přejmenováním Křemelné hory

na Mt. E.T. SETON

WOODCRAFT RANGERS CAMPING CLUB ŠUMAVA

Je 13. slunce měsíce padajícího listí – doba nejbarevnějších dnů šumavských hor. Chladný jas slunce svítící na hvozdy, jezera a slatě je promísen žlutí bříz a červení jeřabin a javorů. Jemná stříbrná jinovatka odkryla červené hrozničky brusinek. V lese se ozývá pípání sýkorek a modř oblohy prořízl klín táhnoucích divokých hus. V listí šumí vítr a vzduch se chvěje hučením peřejí. Jen zde pocítíme onu hlubokou a jemnou harmonii zvuků, které nejsou nic jiného, než sny spících hvozdu, pod kterými dumá ticho divočiny.

Jemné ticho náhle přerušuje tlumený zvuk lidských hlasů a vrzání jízdních sedel. To přichází od Medvědiho srubu na Hamižné hoře skupina woodcrafterů s westernovými jezdci. Cílem všech je vrchol Křemelné hory u kamenné mohyly, kterou v létě postavili členové kmenů MAWADANI a OJIBWA. Část účastníků je v indiánských, část v zálesáckých oblecích. Oslavu zahajuje Letící Sokol uvítáním přítomných. Pak náčelník LLM – Logan za všechny pronáší osobní vyznání E.T. SETONovi – ČERNÉMU VLKovi. Za vytí večerního chóru vlčí smečky snímá z památníků kůži a prohlašuje přejmenování hory na Mt. E. T. SETON. Pak Radek pokládá kytici k památníku. Po minutě ticha zpívá Logan Modlitbu kmene Omaha a Letící Sokol předává účastníkům pamětní list s přáním: „MÍR DIVOČINĚ A VÁŠIM SRDCÍM“, čímž oslava končí.

V časové rezervě byly ještě navštíveny Sněžné jámy s věčným sněhem. Neradí se všichni loučí se scénicky úchvatnou krajinou lesů, říček a hor, kde žijí ryši i krkavci, krajinou ne nepodobnou té, ve které žil ČERNÝ VLK a hrdinové jeho povídek. Celá akce zanechává ve všech přítomných hluboký dojem.

LETÍCÍ SOKOL

Pozn. redakce: Pořadatelem akce byli sušičtí Woodcraft Rangers Camping Club, členové LLM.

Ti, když se dozvěděli, že v USA a Kanadě nesou Setonovo jméno parky, hory, mosty i vesnice, rozhodli se, že Československo nesmí zůstat pozadu. Jejich iniciativa byla zároveň vedena snahou důstojně oslavit letošní 130. výročí narození ČERNÉHO VLKA.

BIZONÍ VÍTR, čtvrtletník vydávaný náčelnictvem LIGY LESNÍ MOUDROSTI. „The Buffalo Wind“, a quarterly journal of the Woodcraft League of Czechoslovakia. Šéfredaktor /Editor-in-Chief/: František Kožíšek. Redakční rada /Assistant Editors/: Petr Vilhelm, Daniel Hoffman, Martin Kupka. Adresa pro korespondenci a objednávky: LLM – redakce BV, P.O. Box 7, Praha 6, PSČ 169 00. Přetiskování obsahu dovoleno pouze s písemným svolením autora či redakce a s udáním pramene!
Reg. č. 5455 · Vyšlo: 21.XII. 1990, ročník I., číslo 3 - 4. Náklad 650 kusů · Cena výtisku 20,- Kčs.